

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU
FOREX PİYASASINDAKİ
MAĞDURİYETLERİN İNCELENMESİ
ALT KOMİSYONU

16.02.2017 Tarihli Alt Komisyon Toplantı Tutanağı

16 Şubat 2017 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.13
BAŞKAN : Özcan ULUPINAR (Zonguldak)

BAŞKAN – Değerli katılımcılar, kıymetli arkadaşlar; hoş geldiniz.

Kusura bakmayın, içeride bir değerlendirme yaptık arkadaşlarla, geciktik.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 01/06/2016 tarihli ve 7 sayılı Kararı ile kurulan FOREX Piyasasındaki Mağduriyetlerin İncelenmesi Alt Komisyonu beşinci toplantısını açıyorum.

Tekrar hoş geldiniz.

Öncelikle sizlere faaliyetlerimiz hakkında kısa bir hatırlatma yapmak istiyorum.

1 Haziran 2016 tarihli Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunda kurulan Komisyonumuz 21/6/2016, 3/8/2016, 30/12/2016, 9/1/2017 tarihlerinde olmak üzere 4 toplantı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılarda Komisyon Başkanı seçimi ardından kamu kurumları ve dilekçeciler dinlenmiştir. Ayrıca, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından FOREX işlemleri raporunun hazırlanmasına karar verilmiştir.

Bugün, gündemimizde yer alan başlıklar üzerinden Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğiyle birlikte işlem hacimleri dikkate alınarak davet edilen aracı kurumlar dinlenecektir. Amacımız, kaldıraçlı işlemler yani FOREX piyasasındaki aracı kurumlar ile yatırımcıya sunulan hizmetlerin türü ve niteliği konusunda bilgi edinmektir. Bu bağlamda bilgi edinilecektir.

Öncelikle benim sağımdan itibaren arkadaşlar kendilerini tanıtırlarsa memnun olurum.

Tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum, hoş geldiniz diyorum.

Buyurun.

(Komisyona katılan temsilciler kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Hoş geldiniz tekrar.

Değerli arkadaşlar, şimdi bir sunumumuz var. Ne kadar sürer tahminen sunumumuz Süleyman Bey?

TÜRKİYE SERMAYE PİYASALARI BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI SÜLEYMAN MORBEL – Sayın Başkanım, sunum aslında çok kapsamlı bir sunum. Ben sadece konuyla ilgili kısımları özetlemeye çalışacağım size. Daha sonrasında, zaten sektör temsilcilerimiz burada, onların görüşlerini daha ön plana çıkarmak istiyoruz. Bir on beş yirmi dakika kadar sürebilir.

BAŞKAN – O zaman toplantıya bir beş dakika ara verelim, o arada sunum için hazırlıkları yapalım

Kapanma Saati: 11.18

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.26

BAŞKAN: Özcan ULUPINAR (Zonguldak)

BAŞKAN – Toplantımızı açıyorum.

Süleyman Bey, buyurun.

TÜRKİYE SERMAYE PİYASALARI BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI
SÜLEYMAN MORBEL – Öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği adına ilk önce birliğimizi tanıtacağım, sonrasında üyelerimizin gerçekleştirdiği faaliyetlerle ilgili sizlere kısaca bilgiler vermeye çalışacağım.

Bizim sermaye piyasası yapımızda, aslında finansal piyasaların düzenlemesine baktığımızda, bankacılık sektörü, sermaye piyasaları ve sigortacılık sektörü olarak üçlü bir ayrımımız var. Bu üçlü ayrım içerisinde biz sermaye piyasası sektörü içerisinde yer alan bir meslek kuruluşuyuz. Düzenleyici, denetleyici otoritemiz Sermaye Piyasası Kurulu ve sektörde de özellikle aracı kurumlar, bankalar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ortaklıkları gibi birtakım sermaye piyasası kurumları faaliyetlerini sürdürüyorlar.

Sermaye Piyasası Kurulunun gözetim ve denetimi altında sürdürülen bu sermaye piyasası faaliyetlerinde Borsa İstanbul ön plana çıkan bir kurum. Yine birlik olarak öz düzenleyici kurum olarak bizim birliğimiz yer alıyor. Onun haricinde diğer kurumlar da sektör içerisinde yer alıyor.

Sermaye Piyasaları Birliği olarak biz Nisan 2001 yılında kurulduk. Sermaye Piyasası Kanunu'yla kurulmuş kamu tüzel kişiliğini haiz, öz düzenleyici bir meslek kuruluşuyuz. 2014 yılında yeni Sermaye Piyasası Kanunu'ndaki değişikliklerle beraber, birliğimizin ismi öncesinde “Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği”ydi, yeni isim olarak da “Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği” oldu ve bu yeni ismimizle beraber, aslında sektörde faaliyet gösteren birçok kurumun da meslek kuruluşu hâline geldik. Öncesinde sadece aracı kurumlar ve bankalar birliğimizin üyesiydi. Yeni yapı içerisinde aracı kurumlar, bankaların yanı sıra portföy yönetim şirketleri, yatırım ortaklıkları da birlik üyesi hâline geldiler.

Şu anda hâlihazırda birliğin 225 tane üyesi yer alıyor. Bunlardan en çok da 84 tane aracı kurum, 43 tane banka, 50 tane portföy yönetim şirketi ve 47 tane de yatırım ortaklığı karşımıza çıkıyor.

Biz birlik olarak ne yapıyoruz? Yatırım hizmet ve faaliyetlerinde bulunmaya yetkili kılınmış kuruluşlar yani aracı kurumlar ve bankalar, payları borsada işlem gören yatırım ortaklıkları –bunlar menkul kıymet yatırım ortaklığı, girişim sermayesi yatırım ortaklığı, gayrimenkul yatırım ortaklığı olarak çeşitleniyor- ve portföy yönetim şirketleri bizim birliğimize üye olmak zorunda. Birliğe üyelikle ilgili olarak da bir zorunluluk söz konusu.

Birliğimizin düzenlemesi Sermaye Piyasası Kanunu'nda yer alıyor. Buna paralel olarak da Bakanlar Kurulu kararıyla çıkarılmış bir statümüz var. Bu statümüzde birliğin görev ve yetkileri düzenlenmiş vaziyette.

Bizim birliğin düzenlenmiş görev ve yetkilerine baktığımızda, aslında sermaye piyasasının gelişmesine katkıda bulunmak, üyelerin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, çalışanların mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, üyelerin birbiriyle olan ilişkilerinde dürüstlüğü, güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak, üyelerin dayanışma, gerekli özen ve disiplin içerisinde çalışmalarını sağlamak, bizim birlik üyelerinin iktisadi menfaatlerinin korunmasını sağlamak ve haksız rekabetin önlenmesini sağlamak olarak birliğimizin birtakım amaçları yer alıyor. Bu amaçlar çerçevesinde bize verilen görev ve yetkilerde düzenleme yapma görev ve yetkisi var. Bunlardan en önemlisi etik kurallar yani birlik üyelerinin faaliyetlerini yürütürken uyması gereken meslek kurallarını

düzenleme görevi verildi. Buna ilişkin bir meslek kuralları düzenlememiz yer alıyor. Onun haricinde, haksız rekabeti önleyici tedbirler alma, üyelerimizin tahsil edecekleri komisyon, ücret, masraflarla, esaslarla ilgili düzenlemeler yapmak, ilam ve reklamlarda uyulması gereken esasları belirlemek ve yine SPK tarafından bize mevzuatla bırakılan konularda düzenlemeler yapma görev ve yetkilerimiz yer alıyor. Birtakım yaptırımlar uygulayabiliyoruz. Bu yaptırımlar doğal olarak üyelerin bizim meslek kurallarına aykırı davranışları sonrasında ortaya çıkıyor. Disiplin cezaları verebiliyoruz, aynı zamanda para cezası verebiliyoruz. Yine, bir başka görev ve yetkimiz, aslında buradaki konuşmalarda en çok üzerinde duracağımız konulardan bir tanesi birlik üyelerimiz ile müşterileri arasında veya birlik üyelerimizin kendileri arasındaki uyuşmazlıkların çözümüne yardımcı olmak amacıyla iki görev üstlendik. Bunlardan bir tanesi tahkim hizmeti verebiliyoruz yargısal anlamda, diğeri de idari uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak da hakem heyeti sistemimiz var. Bu hakem heyeti sistemiyle de üyelerimiz ile müşterileri arasındaki uyuşmazlıkların çözümüne yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Diğer birtakım görevlerimiz var, bunlar araştırma, tanıtım, seminer, toplantı gibi konularda özellikle sermaye piyasası alanında faaliyetlerimiz oluyor. Ulusal ve uluslararası kuruluşlarla iş birliğimiz var. Mesleki gelişmeleri takip edip idari yasal düzenlemeler konusunda üyeleri bilgilendiriyoruz, toplumun tasarruf ve yatırım konusunda bilinçlenmesini sağlamak amacıyla finansal eğitim faaliyetlerinde bulunuyoruz ve üyelerimiz hakkında genel istatistiksel bilgileri tutup bunları kamuya açıklıyoruz.

Birlik üyeliği zorunlu demiştim. Birliğe üye olmayan bir kurumun Sermaye Piyasası Kurulu tarafından faaliyetlerine son veriliyor. Birliğin üyelerinden biraz önce bahsetmiştim, tekrar şey yapmıyorum, 225 tane üyemiz var hâlihazırda. Birliğin üyelerinden oluşmuş bir genel kurulu ve bu genel kurul tarafından yargı gözetiminde seçimleri yapılmış yönetim kurulu ve denetim kurulu organları olarak yer alıyor. Birliği temsil eden bir başkanımız var ve onun altında da yine birlik genel sekreterliği içerisinde görev alan bölümlerde çalışan arkadaşlarımız yer alıyor.

Bizim özellikle aracı kurum ve banka tarafı için yürütülen faaliyetlerle ilgili ana düzenlememiz SPK tarafından Sermaye Piyasası Kanunu ve bu kanuna paralel olarak da SPK tarafından düzenlenmiş olan tebliğlerde yer alıyor. Sermaye Piyasası Kanunu'nda yatırım hizmetleri ve faaliyetleri tanımı yapılmış ve burada üyelerimizin yürütebilecekleri faaliyetler olarak alım satım aracılık faaliyeti ki bu da kendi içerisinde 3'e ayrılıyor, emirlerin alınması, iletilmesi; herhangi bir şekilde emir gerçekleştirme yok, sadece müşteriden alınan bir emri gerçekleştirmek üzere bir başka kuruma iletilmesi fonksiyonu. Emirlerin alınması, bu alınan emirlerin gerçekleştirilmesi işlemi var ki biz buna işlem aracılığı diyoruz ama buradaki gerçekleştirme işleminde, emrin sonuçlandırılmasında müşteriden alınan emri bir başka pazar, piyasa, kurum, kuruluş nezdinde gidip gerçekleştiriyoruz dolayısıyla sadece işleme aracılık etmiş oluyoruz. Üçüncü bir yöntem var, kendi hesabına alım satım ki burada portföy aracılığı olarak tanımlıyoruz bunu. Buradaki olaydaysa müşteri ile aracı kurum veya banka karşı karşıya, doğrudan doğruya alınan emri kurum kendi portföyünden karşılayarak gerçekleştiriyor ki bizim FOREX işlemlerinde özellikle üzerinde en çok konuştuğumuz konu aslında kendi hesabına alım satım yani portföy aracılığı faaliyeti. FOREX işlemlerini gerçekleştiren kurumlar müşterileriyle karşılıklı işlem gerçekleştirmiş oluyorlar. Alım satım aracılık faaliyetinin dışında portföy yöneticiliği, yatırım danışmanlığı, halka arza aracılık faaliyeti, saklama hizmeti gibi diğer yatırım hizmeti ve faaliyetler de düzenlememizde yer alıyor ve bu düzenleme çerçevesinde de SPK'nın yetkilendirdiği kurumlar, hem aracı kurumlar hem bankalar bu faaliyetlerini yerine getirebiliyorlar.

Yan hizmetlerimiz var. Yan hizmetler de yine Sermaye Piyasası Kanunu'nda tanımlanmış ve ona paralel olarak da tebliğlerde düzenlenmiştir. Bunlarla ilgili kısa başlıklar hâlinde söyleyelim. Sermaye piyasalarıyla ilgili danışmanlık hizmeti verilmesi, menkul kıymet alım satım işlemi için kredi verilmesi veya ödünç verilmesi veya döviz hizmetleri sunulması, yatırım araştırmalarının yapılması, finansal

analiz yapılması, genel tavsiyede bulunulması, halka arz aşamasında birtakım hizmetlerin sunulması, borçlanma veya başka yollardan finansman sağlanmasına aracılık hizmeti, servet yönetimi ve finansal planlama olarak kısaca başlıklar hâlinde söyleyebiliriz.

Emir iletimine aracılık, işlem aracılığı ve portföy aracılığı faaliyetlerimiz var demiştik. Bunları detaylı bir şekilde burada tekrar anlatmayacağım ama SPK'nın yetkilendirmesi çerçevesinde aracı kurumlar ve bankalar hem faaliyet bazında hem de ürün bazında burada birtakım hizmetleri sunabiliyorlar.

Bizim birliğimiz üyesi yatırım kuruluşlarıyla ilgili kısaca bilgi vereyim: Bu yatırım kuruluşlarımız sadece FOREX işlemi yapmıyor, onu öncelikle söyleyeyim. Burada doğal olarak birçok menkul kıymetin veya türev ürünlerin alım satım işlemleri gerçekleştiriliyor. Yatırım kuruluşlarının kesin alım-satım işlemlerine baktığımızda aslında büyük bir çoğunluğunu bankaların gerçekleştirdiğini görüyoruz. Buradaki kesin alım satım işlemleri sabit getirili menkul kıymetler yani tahvil, bono gibi kıymetler. Aracı kurumların işlem hacmi burada biraz düşük. Repo, ters repo işlemleri gerçekleştirebiliyorlar. Yine burada repo, ters repo işlemlerinde büyük bir çoğunluk bankalar tarafından gerçekleştiriliyor. Pay senedi yani hisse senedi alım satım işlemleri gerçekleştirilebiliyor. Buradaki işlemleri de sadece aracı kurumlar gerçekleştirebiliyor, bankaların pay senedi alım satım işlemlerini doğrudan doğruya borsadan kendilerinin gerçekleştirmeye imkânı yok, dolayısıyla bütün işlemler aracı kurumlar tarafından gerçekleştiriliyor. Vadeli işlemler yani türev işlemler gerçekleştirebiliyor. Buradaki türev işlemler kısmı borsada gerçekleştirilen... Bunu hem aracı kurumlar hem bankalar gerçekleştirebiliyor ama şu anda büyük bir çoğunlukla aracı kurumlar tarafından gerçekleştirilen türev ürünleri görüyoruz. Doğrudan doğruya Borsa İstanbul Vadeli İşlemler Piyasasında gerçekleştirilen işlemlerdir bunlar. Kaldıraçlı işlemler yani FOREX işlemleri gerçekleştirebiliyorlar. FOREX işlemlerini de sadece aracı kurumlar gerçekleştirebiliyor, bankalar gerçekleştiremiyor. Burada FOREX işlemlerini aracı kurumlar gerçekleştirirken bir müşteriyle kendi aralarında gerçekleştirdikleri işlemler var, bir de aracı kurumun likidite sağlayıcı bir başka kurumla gerçekleştirdiği işlemler var dolayısıyla iki farklı işlem karşımıza çıkıyor. Yıllar itibarıyla, zaten 2011 yılına kadar regüle olmayan bir işlemdi bu, sonrasında Sermaye Piyasası Kurulu tarafından düzenlemeyle beraber artık sadece aracı kurumlar tarafından yapılmaya başlandı ve yıllar itibarıyla da aslında buradaki işlem hacmi artmış durumda.

İşlem hacminde yoğunlaşmalara bakacak olursak, özellikle pay, sabit getirili vadeli işlemler ve kaldıraçlı işlemlerde işlemlerin büyük bir çoğunluğunun ilk 10 kurum tarafından gerçekleştirildiğini görüyoruz, diğer kurumlar daha küçük paylar alıyor. Alım satım işlemlerinin haricinde aracı kurumlar kurumsal finansal işlemleri gerçekleştirebiliyorlar. Ne yapabiliyorlar? Özelleştirme işlemleri gerçekleştirebiliyor, halka arz yani hisse senedinin halka arzı veya tahvil, bono halka arzı gerçekleştirebiliyorlar. Şirketlerin birleşmesi, ortaklık değişikliği gibi konularda hizmet sunabiliyorlar ve diğer danışmanlık hizmetleri de yer alabiliyor. Pay senedi, bizim Borsa İstanbul'da işlem gören pay senetleri doğal olarak halka arzla beraber ancak işlem görmeye başlayabiliyor. Geçtiğimiz yıllarda halka arzlarda bir artış vardı ama son yıllarda halka arzlarda bir düşüş trendi var, şu anda bu konuda sektör çok fazla bir gelir elde edemiyor. Özel sektör borçlanma araçları ihraçları son dönemde artmaya başladı, buna paralel olarak da sektörün buradan da birtakım faaliyet gelirleri oluşabiliyor.

Kurumsal yatırımcıların -yani yatırım fonları, yatırım ortaklıkları veya emeklilik yatırım fonlarına biz kurumsal yatırımcılar diyoruz- onların yönetmiş oldukları birtakım portföyler var. Bu portföylerle ilgili büyüklüklere baktığımızda yıllar itibarıyla bir artış görüyoruz. Aracı kurumlarda varlık yönetimi yani portföy yöneticiliği faaliyeti yapılabilir. Bu doğrudan doğruya bireysel yatırımcılar veya ticari yatırımcılara yönelik olarak sunulabilen bir faaliyet ama son yıllarda da özellikle 2015-2016 yıllarında bu faaliyetin de aracı kurumlarda azaldığını görüyoruz, daha çok portföy yönetim şirketlerinde bu faaliyet yürütülüyor.

Portföy yönetim şirketlerindeki varlık yönetimine baktığımızda da orada aslında hem bireysel yatırımcılara hem de yatırım fonları ve yatırım ortaklığına sunulan portföy yöneticiliği faaliyetlerini görebiliyoruz.

Aracı kurumların merkezleri var, bu merkezlerine bağlı olarak da müşterilerine hizmet sunum noktaları var. Şubeler veya irtibat büroları doğrudan doğruya aracı kurumlara bağlı olan merkez dışı örgütleri, onun haricinde acentelik faaliyeti kapsamında -geçmiş ismi acente aslında, şu anki ismi acentelik olarak nitelendirilmiyor- aracı kurumların bankalarla gerçekleştirdiği işlemler olabiliyor. Büyük bir çoğunluğunu da zaten banka şubeleri üzerinden gerçekleştirdiklerini görüyoruz, aracı kurumların kendilerine ait şube ve irtibat büroları sektör üzerinde düşük aslında.

Aracı kurumlarda çalışanlara baktığımızda aslında sektörde yıllar itibarıyla çalışan sayısında bir artış olduğunu görüyorduk, 2015 yılına kadar bu artış sürdü ama bu yıl maalesef sektörde biraz çalışan sayısında düşüşler görülmeye başlandı.

Aracı kurum çalışanlarının dağılımı içerisinde bizim kaldıraçlı işlemleri gerçekleştiren çalışanlarla ilgili bilgi de vereyim size. Kaldıraçlı işlemler dediğim gibi 2011 yılında ilk regüle edilmişti, sonrasında yıllar itibarıyla artmaya başladı ve bu artışa paralel olarak da kaldıraçlı işlemlerle ilgili aracı kurumlarda istihdam edilen personel sayısı arttı. En son 2.488 çalışan sayısının olduğunu görüyoruz, burada sektörün toplam çalışan sayısına oranı yüzde 38 gibi bir rakama denk geliyor.

Aracı kurumların bilançolarına baktığımızda aslında çok yüksek bir varlıklarının olmadığını görüyoruz. Dönem varlıkları, toplam varlıkları ve öz sermayesi ki son yıllarda biraz artmış oldu çünkü SPK'nın getirdiği düzenlemeyle sermaye artışları yapmak zorunda kaldılar.

Gelir tablosuna baktığımızda aracı kurumların faaliyet kârlarının düşük olduğunu görüyoruz, brüt kârları yüksek ama buradan gerçekleştirilen işlemlerle ilgili giderleri düştüğümüz zaman net kârının ve faaliyet kârının düştüğünü görüyoruz.

Aracı kurumların gelir dağılımında en önemli gelir komisyon gelirleri, onun haricinde diğer faaliyetlerden elde edilen gelirler de yer alıyor ama aracı kurumların komisyon gelirlerinin de yine bu yıl içerisinde düşüş sergilediğini görüyoruz.

Aracı kurumların komisyon gelirlerinin içerisinde bir önemli gelir kalemimiz de kaldıraçlı işlemlerden elde edilen gelirler. Bu kaldıraçlı işlemlerden elde edilen gelirlere baktığımızda da aslında toplam komisyon gelirlerinin yüzde 38 oranında kaldıraçlı işlemlerden elde edilen gelir olduğunu görüyoruz. Aracı kurumların kaldıraçlı işlemlerinden elde ettikleri gelirler geçmiş yıllarda yüksek gibi gözüküyordu, giderleri daha düşüktü ama son yıllarda gelir-gider dengesinin artık birbirine yakınlaştığını görüyoruz, dolayısıyla giderleri daha yüksek, gelirleri de buna paralel olarak da düşüş eğiliminde oldu. Aracı kurumların toplam FOREX gelirleri ve giderlerine baktığımızda yıllar itibarıyla sürekli bir artış oldu çünkü hacim ve gelir kalemlerinde de bir artışın olduğunu ama bu 2016 yılındaki rakamlarda düşüşler görüyoruz.

Yatırımcılarla ilgili profillere baktığımızda, Türkiye'deki tasarrufların dağılımına baktığımızda tasarrufların büyük bir çoğunluğunun mevduatta ve sabit getirili menkul kıymetlerde yani tahvil, bonolarda yer aldığını görüyoruz, pay senetlerinde yani hisse senetlerinde çok az bir stokumuz var. Yurt içi yerleşiklerin yatırım tercihlerine baktığımızda büyük bir çoğunluk mevduat ve tahvil, bonoyu tercih ediyor, pay yani hisse senedi çok düşük oranda yer alıyor. Yurt dışı yerleşikleri incelediğimizde yani yabancıları incelediğimizde yabancıların ülkemizdeki yatırımlarının büyük bir çoğunluğunun pay işlemlerinde yani hisse senedi işlemlerinde, sonrasında tahvil bono ve en az da mevduatta olduğunu görüyoruz. Pay senedi, yatırımcı sayıları yıllar itibarıyla hiç artış göstermedi aşağı yukarı, hemen hemen de 1 milyon civarında bir yatırımcı sayımız var, bu yatırımcı sayımızın büyük bir çoğunluğu yurt içi bireysel yatırımcılardan oluşuyor, yabancı yatırımcı sayısı 9.600 civarında yer alıyor.

Pay senedi portföyü dağılımına baktığımızda büyük bir çoğunluğu halka kapalı kısımda yani bizde aslında şirketlerin halka açık kısmı çok düşük, yabancılarda daha fazla stok bulunuyor, yerli yatırımcılarımızda düşük bir stokun yer aldığını görüyoruz.

Pay senediyle ilgili yatırımcıların şeylerine baktığımızda aslında yurt içi bireysel yatırımcıların işlem hacminin büyük bir çoğunlukla gerçekleştirdiğini görüyoruz. Yabancı yatırımcılarımızın işlem hacminde çok fazla etkisi yok ama tam tersi hisse senedini elinde bulundurmayla ilgili verilere baktığımızda yabancı yatırımcıların büyük bir çoğunluğu hisse senetlerini elinde tutuyor, bireysel yatırımcılarımızın yani yerli yatırımcılarımızın da daha çok kısa vadeli alım satım işlemlerini yaptığımızı görüyoruz.

Vadeli işlemlerle ilgili yatırımcılarımıza baktığımızda ki bunlar sadece aracı kurum verileridir ve vadeli işlemlere yani Borsa İstanbul'da gerçekleştirilen işlemlere baktığımızda yine yatırımcı dağılımının büyük bir çoğunluğunun bireysel yatırımcılardan olduğunu görüyoruz.

Kaldıraçlı işlemler yani FOREX işlemleriyle ilgili yatırımcı dağılımına baktığımızda, maalesef yabancı yatırımcı yok, vergisel düzenlemelerden dolayı Türkiye'de yabancı yatırımcıları bu piyasaya çekemedik. Yurt içi bireysel yatırımcıların büyük bir ağırlıkta olduğunu görüyoruz ve yine aslında kurumların yurt dışında likidite sağlayıcılarla gerçekleştirmiş oldukları işlemlerin olduğunu görüyoruz.

Kaldıraçlı işlemler piyasasındaki yatırımcılarla ilgili analize baktığımızda yıllar itibarıyla teminatlı hesap sayısının arttığını gördük. Yine işlem yapan müşteri sayısı yıllar itibarıyla arttı. Teminat miktarlarına yani işlem gerçekleştirmek için aracı kurumlara yatırılan teminatlara baktığımızda da yıllar itibarıyla arttığını görüyoruz. FOREX piyasasında işlem yapan yatırımcı sayısı da yine yıllar itibarıyla sürekli bir artış içerisindeydi.

Teminat yapısına baktığımızda, aşağı yukarı 130 bin gibi bir müşteri sayımız var. 50 bin TL'nin üzerindeki müşteri sayısı 2.500 civarında. 50 bin TL'nin altında teminatı bulunan müşterilere bir baktığımızda da aşağı yukarı 128 bin gibi bir müşteri sayısı var. Yani bunlar aslında hesap sayısı, direkt doğrudan doğruya kişi olarak saydığımızda, yatırımcı olarak baktığımızda 2.400'e 108 bin gibi rakamlar karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla büyük bir çoğunluk 50 bin TL'nin altında olan yatırımcılar olarak karşımıza çıkıyor. Bunların toplam teminatlarına baktığımızda da 50 bin TL'nin üzerinde olan teminatlar 918 milyon TL, 50 bin TL'nin altındaki teminatlar da 182 milyon TL yani yatırımcı sayısı 50 bin TL'nin altında daha fazla ama yatırılan teminat tutarı düşük; yatırımcı sayısı 50 bin TL'nin üzerinde az ama yatırılan teminat tutarının yüksek olduğunu görüyoruz.

Müşterilerin kârda, zararda olan oranlarıyla ilgili bilgilere baktığımızda... Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemesi çerçevesinde kaldıraçlı işlem gerçekleştiren yani FOREX işlemi gerçekleştiren aracı kurumlar her üçer aylık dönemler itibarıyla kendi İnternet sitelerinde başta olmak üzere, sonrasında da bizim birliğimize yapacakları bildirim çerçevesinde kârda ve zararda olan müşteri sayılarını yayımlamak zorundalar. Bizim birliğin web sitesinde de bütün kurumların toplu olarak listesi yer alıyor. Son üç dönemde aşağı yukarı yüzde 40'a yüzde 60 gibi bir oran olduğunu görüyorduk ama özellikle ekim-aralık döneminde -ki buradaki artışın sebebini belki kaldıraçlı işlemleri gerçekleştiren üyelerimiz söyleyebilir- zararda olan müşteri sayısı oranı daha doğrusu arttı ama bunu biraz da özellikle yabancı paralardaki oynaklıktan kaynaklanan bir sebep olarak düşünüyorum.

Kaldıraçlı alım satım işlemleriyle ilgili yine kurumların gerçekleştirmiş oldukları işlemlerle ilgili veriler bizim birlik tarafından her üçer aylık dönemler itibarıyla kamuya açıklanıyor, hem yatırımcı sayısı hem de gerçekleştirilen işlemler açısından yayımlanan bilgilerimiz yer alıyor. Burada sürekli bir artış olduğunu görüyorduk ve yine, işlem gerçekleştiren kurum sayısında da yıllar itibarıyla bir artış oldu.

FOREX piyasasındaki işlemlerin müşteriyle gerçekleştirilen işlemler ve likidite sağlayıcıyla gerçekleştirilen işlemler olduğunu söylemiştim. Aslında, burada, müşteriden alınan emri aracı kurum müşteriye karşı gerçekleştiriyor ancak bu emri kendisini korumak amacıyla likidite sağlayıcılarla tekrar kendisi bir daha gerçekleştiriyor. Dolayısıyla, 2 tane işlem karşımıza çıkıyor ve hacim bilgilerine baktığımızda da bu 2 bilgiyi görebiliyoruz.

FOREX işlemleriyle ilgili kaldıraç oranı önemli bir oran. Burada işlem yapmak için yatırılan teminat tutarı karşılığında alınacak pozisyon tutarını gösteren bir oran olarak görüyoruz. Sermaye Piyasası Kurulu geçtiğimiz hafta bu konuda önemli bir değişiklik yaptı. Kaldıraç oranlarını maksimum 10 olarak belirledi. Daha önceki uygulamalarda kaldıraç oranları 100, 50 gibi birtakım oranlarda uygulanabiliyordu, hatta yatırılan teminat tutarına göre de yine yarısı oranında farklılaştırılabiliyordu. 20 bin TL ve üstü olan işlemlerde yüksek kaldıraç uygulanabiliyordu, 20 bin TL altı olan işlemlerde daha düşük bir kaldıraç oranı uygulanıyordu ama bunların hepsi geçtiğimiz hafta yapılan düzenlemeyle artık yürürlükten kalktı, maksimum 10 kaldıraç oranı uygulanabilecek.

Yurt dışı uygulamalara baktığımızda, yurt dışı uygulamalarda da birtakım düzenlemelerin olduğunu görüyoruz. Yüksek kaldıraçlar da var, düşük kaldıraç oranlamaları da var, üst sınır getiren ülkelerin de olduğunu görüyoruz ama özellikle herhangi bir üst sınır getirilmeyen ülkelerde 400 veya 500'lere kadar çıkan kaldıraçların uygulandığını da görebiliyoruz.

Kaldıraçlı işlemlerde teminatlar çok önemli. Teminatlarla ilgili olarak yine Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yapılan birtakım düzenlemelerimiz var, bu düzenlemelere aracı kurumlarımızın uyması gerekiyor. Nakit teminat yatırılabilir Türk lirası olarak ve döviz olarak yatırılabilir. Teminatlar Takasbank'ta müşteri bazında saklanıyor. Kaldıraçlı işlemlerde yatırılan teminat tutarlarının üzerinde bir kayba uğratacak şekilde özellikle aracı kurumlar genel müşterilerine ve talebe dayanan profesyonel müşterilere işlem yaptıramıyorlar yani yatırılan teminat tutarı kadar en fazla zarar söz konusu olabiliyor.

Yine, geçtiğimiz hafta yapılan bir düzenlemeyle özellikle ilk işlem yapmaya başlayacak müşteri için önemli bir sınır getirildi. 50 bin TL ve üzerinde para yatıran müşteri ancak bundan sonra işlem yapabilecek, 50 bin TL'nin altındaki bir tutarla müşterilerin hesap açıp işlem yapması bundan sonra mümkün değil. Daha öncesinde tutar olarak hesap açılışıyla ilgili herhangi bir tutar şartı yoktu ancak kaldıraç oranlarının uygulanmasıyla ilgili 20 bin TL sınırı vardı, bu 20 bin TL sınırı da bu uygulamayla beraber kalkmış oldu.

Kaldıraçlı işlemlerden doğan uyuşmazlıklar bizim şu anda en çok gündemimizde ama özellikle birlik olarak sadece kaldıraçlı işlemlere yönelik olarak değil, bizim birlik üyelerinin bütün faaliyetlerinden dolayı müşteriyle yaşayabilecekleri uyuşmazlıkların çözümü için birliğimiz nezdinde bir hakem heyeti sistemi kuruldu. Bu hakem heyeti sisteminde özellikle sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan ve müşterinin zarar-zıyan-tazmin talepli uyuşmazlıkları inceleniyor ve çözüme kavuşturulmaya çalışılıyor. Burada da 1 Ağustos 2016 tarihinden itibaren uygulamaya başladık ve şu anda da bu uygulama çerçevesinde de yatırımcıların SPK'ya yapmış olduğu başvurular veya doğrudan doğruya bizim birliğimize yapmış olduğu başvurular hakem heyeti tarafından incelenmekte. 15 Şubat yani dün itibarıyla 1 Ağustostan bugüne kadar bizim hakem heyeti sitemize gelen başvuruları incelediğimizde SPK tarafından 120 başvuru gönderilmiş, birliğimize doğrudan başvurulara baktığımızda da 77 tane başvuru var yani toplamda 197 başvurumuz yer alıyor. Bu 197 başvurunun sadece 13 tanesi diğer faaliyetlerden kaynaklanıyor. Büyük bir çoğunluğu, daha doğrusu hemen hemen hepsi kaldıraçlı işlemlerden kaynaklanıyor. Bu kaldıraçlı işlemlerle ilgili özellikle incelemelerimiz titizlikle sürdürülüyor hakem heyetine gitmesi öncesinde veya gittikten sonra da. Şu ana kadar 20 tane konuda, başvuruda uzlaşma sağlandı. Yani, herhangi bir şekilde hakem heyeti karar vermeden doğrudan doğruya kurumlar ve müşteriler kendi aralarında sulh oldukları başvurular var. Şu ana kadar

31 dosyada karar verildi, bu 31 dosyadan sadece 2 tanesinde müşteri lehine karar çıktı, 29 tanesinde kurum lehine kararlar çıkmış durumda. 41 tane de hâlihazırda işlemleri tamamlanmış ve hakem heyeti tarafından karara bağlanmak üzere dosya yer alıyor. Heyetin kapsamı dışında olan 8 dosyamız var ve 97 tane dosyamızda da şu anda taraflardan bilgi talep aşaması sürdürülüyor.

Birlik üyeleri kendi internet sitelerinde müşteri şikâyet sayılarıyla ilgili veriler yayınlıyorlar. Son üç aylık verilere baktığımızda, toplamda 186 tane şikâyet gelmiş bütün aracı kurumlara ve bunlardan 110 tanesi ne bize ne SPK'ya veya herhangi bir yere gitmeden doğrudan doğruya kurum ile müşteri arasında karşılıklı olarak çözüme kavuşturulmuş, sadece 76 tane şikâyet çözüme kavuşturulamamış olarak gözükyor. Bu 76 şikâyetin bir kısmı bizim birliğe veya SPK'ya gitmiş olabilir veya henüz daha gelecek olabilir. Bu şikâyetlere baktığımızda da aslında toplam müşteri sayısı içerisinde binde 4 gibi bir oran görüyoruz. Çünkü toplam hâlihazırda 43 bin gibi bir müşterimiz var, bu 43 bin müşteri içerisinde 186 tane şikâyetin olmuş olması oran olarak düşük çıkıyor aslında.

Kaldıraçlı işlemlerde yatırımcıları korumaya yönelik olarak düzenlemeler yer alıyor. Özellikle 2011 yılında ilk düzenleme yapıldığında aslında piyasa için çok liberal bir düzenlemeydi, herhangi bir katı kuralımız yoktu ama sonrasında özellikle müşteri şikâyetleri nedeniyle, bunları azaltmak amacıyla, yatırımcıları korumak amacıyla Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çeşitli düzenlemeler yapıldı ve bu düzenlemeler çerçevesinde de artık kaldıraçlı işlemlere başlamadan önce çerçeve sözleşme imzalanması, risk bildirim formunun imzalanması, işlemlerin niteliğine ve risklerine ilişkin bilgi sahibi olduğuna dair müşterilerden beyan alınması, müşterilere uygunluk testi yapılması ve müşterilere işleme başlamadan önce deneme hesabında altı iş günü boyunca en az 50 adet işlem gerçekleştirmesi gibi zorunluluklar getirildi.

Yine, müşterinin yaptığı işlemler sonucunda yatırılan teminatın tutarının üzerinde kayba uğrayamayacağı düzenlendi. Müşterinin verdiği emirlerin aracı kurumlar tarafından iptal edilmesi yasaklandı. Kaldıraçlı işlem gerçekleştiren müşterilere yatırım danışmanlığı ve portföy yöneticiliği hizmeti verilmesi yasaklandı. Kaldıraçlı işlemlere yönelik olarak promosyon kampanyası düzenlenmesi yasaklandı. Reklam, ilanlarla ilgili geniş kısıtlamalar getirildi ve yine şikâyetlerin çözümü için de hakem heyeti sistemi devreye alındı ve bu hakem heyeti tarafından alınan kararlara karşı da itiraz süreçleri belirlenmiş oldu.

Kaldıraçlı işlemleri gerçekleştiren kurumlara yönelik olarak da şeffaflık çerçevesinde yine birtakım zorunluluklar getirildi. Her türlü reklamlarında kârda, zararda olan müşterilerin hesap sayılarına yer verilmesi zorunluluğu getirildi. Yine, kaldıraçlı işlemleri gerçekleştiren kurumların internet sitelerinde olağanüstü piyasa koşullarının oluşması hâlinde bunlara ilişkin açıklamalara yer vermesi, likidite sağlayıcısının kim olduğu, nerede yerleşik olduğu, bu kuruluşla herhangi bir doğrudan veya dolaylı pay sahipliği ilişkisinin olup olmadığı, reddedilen emirlerin oranları, her bir varlık için oluşturulan fiyat ve fark serilerindeki sapmalar, müşteri şikâyet sayıları gibi bilgilerin internet sitelerinde yayınlanması, hatta bu bilgilerin birliğe de bildirip birlik tarafından da internet sitemizde toplu olarak yayınlanması düzenlendi.

Ben bizim sektörümüzle ilgili ve kaldıraçlı işlemlerle ilgili genel bilgiler vermeye çalıştım Sayın Başkanım. Özellikle, kaldıraçlı işlemlerin gerçekleştirilmesinde müşterilerle doğrudan muhatap olan aracı kurumlarımız belki burada müşterilerle olan işlemlerin nasıl gerçekleştirildiğini veya özellikle şikâyet konusu olan veya zararlarla ilgili konularda da teknik açıklamaları yapabileceklerini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ederiz, ağzınıza sağlık.

Şimdi, aracı kurumlar var, 11 tane kurum gözüküyor burada, sırasıyla ben onlara söz vereceğim.

Biz alt komisyonuz, uzun zamandır bu işle ilgili kafa yoruyoruz, bu ay komisyon raporunu üst komisyona sunmak durumdayız. Malum referandum süreci var, onunla ilgili de Meclisin yapacağı çalışma olacaktır. O yüzden, bize söylemeniz gerekenleri söyleyin, bizim bilmemiz gerekenleri bildirin, merak ettiğiniz, istediğiniz, arzu ettiğiniz talebiniz ne varsa onları da söyleyin, bizler bunları raporda değerlendireceğiz ve raporda bunlara yer vereceğiz.

Invest Menkul Değerler AŞ. Kendimizi tanıtalım.

Buyurun.

INVESTAZ MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AVDAN – Merhabalar Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri.

BAŞKAN – Bilmemiz gereken her şeyi söylerseniz iyi olur. Burada şeffaf bir şekilde konuşalım, raporda da bunlar yer alacak çünkü.

INVESTAZ MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AVDAN – Tabii ki. Hakan Avdan, Invest AZ Menkul Değerler Genel Müdürüyüm.

Benim ilk Komisyon toplantısında sizlere hitap etme şansım olmuştu, o zamanlar da görüşlerimizi iletmıştik. Süleyman Bey gayet güzel açıkladı aslında pek çok şeyi, şimdi ben de kısaca önceki konuları açıklayıp, daha sonra müşteri tarafına da geçmek istiyorum ama tabii kalabalık bir grubumuz var, o nedenle mümkün olduğunca kısa kesip diğer kurumlara da zaman bırakmayı arzu ediyorum.

Öncelikle şunu belirtmek lazım ki: FOREX piyasaları, dünya çapında işlem yapılan piyasalar, dünyada sermaye piyasaları olarak FOREX'in çok ciddi, günde 5 trilyon dolar civarında işlem hacmi var yani bu, dünyada yapılan sermaye piyasaları işlemleri arasında görülmesi gereken bir gerçek. Yani bu bir sermaye piyasası işlemi, dünyada bu tip işlemler oluyor ve bundan kaçınmak -bunu burası için söylemiyorum tabii ama yani- yasaklamak veya yaptırmamak, yapılmamasını sağlamak artık bu devirde çok olası değil. Çünkü bu bir gerçek, dünya piyasalarında bu kaç çok işlem hacmi görülüyorsa bunların Türkiye'de de bir şekilde yapılması gerekiyor. Ama tabii ki bunun belli düzenlemeler çerçevesinde, regülasyon çerçevesinde yapılması çok önemli. O nedenle ben çok kısa... Daha önceki toplantıda da değinilmişti ama -yani SPK sayın yetkililerimiz de burada- düzenlemeden önce, ilk regülasyondan önce bu tip işlemler yine yapılıyordu Türkiye'de, biliyorsunuz, o zaman tabii ki web sitesi aracılığıyla, belli web siteleri, tabiri caizse biraz merdiven altı şeklinde, yurt dışından gelen kurumların sadece online web siteleri üzerinden yaptığı işlemlerle yapılıyordu ve burada bu tip yapılan işlemlerde çok daha ciddi mağduriyetler söz konusuydu çünkü yatırımcı yurt dışında bir yerde on-line işlem açıyor, para kazansa bile alıp alamayacağı şüpheli, şikâyet edebileceği en ufak bir merci yok ve paralarda Türkiye'den yurt dışına ciddi bir kaçış vardı, zaten düzenleme zorunluluğu da oradan geldi. Sermaye Piyasası Kurulumuzun gayet güzel kaldıraçlı işlemler tebliği oldu. Bu tebliğde aracı kurumlara yetkiler verildi belli şartlarda, belli kısıtları karşılayan aracı kurumlar... Burada sermaye şartı var, kurum içi düzenlemeler var, personel şartı, pek çok şart getirilerek ve Takasbank güvencesiyle yani paraların da Türkiye'de Takasbank'ta tutulması suretiyle gayet olumlu bir düzenleme oldu. Yani bir regüle edilmiş oldu bu alan ve paraların yurt dışına kaçması ve müşterilerin şikâyetleri önlendi aslında en azından yurt dışı tarafından önlendi.

Daha sonra, geçen sene Sermaye Piyasası Kurulumuz, yine şikâyetler oldu tabii ki bu, sonuçta riskli bir piyasa, önemli olan bu riskleri anlatmak müşteriye ama yine de tabii ki 1/100 kaldıraç riskli bir enstrüman hâline getiriyor FOREX piyasalarını, yeni düzenlemeyle bu kaldıraç oranları indi. Süleyman Bey anlattı, reklamlar konusunda kısıtlamalar geldi, promosyonlar konusunda kısıtlamalar geldi ve sıkı bir denetim altına alındı sektör ve belli bir disiplinle... Tabii ki aracı kurumların da suçu var, bizlerin de belki suçu olmuştur müşteriye yansıtmakta, yatırımcıya yansıtmakta bu tip işlemleri. Belli bir disipline

girdi aslında ve benim düşünceme göre, gayet olumlu yönde de gidiyordu aslında sektör çünkü yurt dışından da talepler geliyor aslında Türkiye'nin, SPK'nın düzenlemesini, Takasbank'ın düzenlemesini bilen yatırımcılar tarafından Türkiye'de işlem yapmak yönünde talepler geliyordu, onu biz vergisel nedenlerle karşılayamıyorduk. Aslında yabancı yatırımcı Türkiye'de çok rahatlıkla işlem yapabilir, vergi çok önemli bir faktör oldu orada. Tam tersine, Türkiye'ye ciddi bir sermaye girişi olabileceksen vergisel nedenlerle biz bunu alamadık çünkü onlar da biliyorlar ki Türkiye'de bir düzenleme var, belli güvenceler var, o nedenle Türkiye'ye gelmek istiyorlardı ama onu, dediğim gibi, yapamadık. Bu da en azından Türkiye'deki düzenlemenin sağlıklı bir düzenleme olduğunu gösteriyor.

Şimdi, en önemli şey, dediğim gibi, bizim bu işlemleri yaparken belli düzenlemeler var, sonrasında biraz daha da sıkıldı, müşterilere riskin anlatılması. Dediğim gibi, tabii ki bu riskli bir piyasa 1/100 kaldıraç vardı, şimdi geçen sene belli sınırlarda kaldıraçlar 1/50, 1/25'e kadar inmişti. Bizler müşterilere her şekilde riskleri anlatmaya çalışıyoruz ama buna ben biraz bir eğitim süreci diye de bakıyorum, insanların biraz öğrenme süreci diye de bakıyorum. Yani biliyorsunuz ben piyasada çok eskiyim, borsanın ilk yıllarında da borsa, maalesef, işte ilk başta kumardır falan gibi de anılıyordu, ondan sonra o belli süreçten sonra, insanlar öğrendikten sonra bu algı biraz değişti, şu anda biraz işi bilen kimseler borsa için öyle demiyor en azından, yani o tip bir ithamda bulunan yok. O nedenle bu FOREX piyasalarının da riski hakikaten herkesin öğrenmesi gereken bir şey ve bizlerin asıl görevi müşteriye bu riskleri, bu piyasanın riskli olduğunu ya da işlem şartlarını doğru şekilde anlatması, bunları anlatıyoruz. Onun ötesinde, hepimizin sözleşmeleri... Zaten tebliğ gereği de sözleşmede risk bildirimleri var, çok ciddi sözleşmeler imzalatıyoruz, bunları herkes okuyor, bir şekilde biliyor, "Biliyorum, gördüm." diye altına imza atıyor, her türlü beyanı da alıyoruz müşteriden. Yani bilmedim, bilemeden girdim, bilmeden girdim, bilmiyorum ne kadar doğru oluyor çünkü o zaman kuruma haksızlık oluyor biz bunları anlatmışken. Bizim yapmamız gereken, müşteriye doğru anlatmak, bilgilendirmek, eğitimini vermek ki hakikaten eskiden olmayan bir şey bu, hisse senedi piyasasında maalesef biz yıllarca pek yapmadık bunu, müşteri eğitime tarafını biraz ihmal ettik ama FOREX işlemleriyle bu eğitim seminerleri, eğitimler aracılığıyla müşteriler yeterince yani gayet iyi bir şekilde bilgilendirildiğini düşünüyorum. Bunları anlattıktan sonra bir de bizim yapmamız gereken, sağlıklı bir platform müşteriye sunmak bu işlemleri yapabileceği. Orada da zaten aşağı yukarı piyasa standardı belli, belli işlem yapılan platformlar var. En önemli faktör de hisse senedinden farkı, hisse senedinde yine bir tavsiye oluyor. O zaman tavsiye yaptığınız zaman insanlar tavsiye yanlış çıkarsa şikâyet ediyorlardı, burada tavsiye yok, hiçbir şekilde bizim müşteriye yönlendirmemiz yok, hiçbir şekilde portföy yönetmiyoruz, zaten tebliğ tarafından yasak ve bence çok çok da olumlu çünkü zaten bu riskli bir piyasa, çok hızlı hareket eden piyasa. Bir şey al, şu yönde pozisyon al desek zaten ciddi bir riski var, para kaybettiği zaman şikâyet eder. Hiçbir tavsiyede bulunmuyoruz, bir kere o önemli bir faktör. Onun ötesinde, demo hesabı getirildi, altı gün, 50 işlem yapmadan hiç kimseye hesap açmıyoruz yani orada da müşterinin riskini tekrar tartmış olması gerekiyor, bunları görüyor. Bu sektörün aracı kurumlar sektörüne, aracılık sektörüne çok ciddi bir katkısı da oldu istihdam yönünde. Hakikaten Türkiye'de enstrüman az, hisse senedi var, işte VİOP işlemleri, borsa işlemleri var, onun dışında, kurumsal finansman tarafından halka arz olursa oluyor yani Türkiye İstanbul Finans Merkezine doğru giderken enstrüman sayısı zaten çok az ve aracı kurumların gelirleri bu paralelde aslında az, sadece hisse senedi işlemlerine dayanan, işte arada bir kurumsal finansman gelirin dayanan işlemler var. Burada hem sermaye şartı getirdi şirketler, belli şirket sahipleri belli sermaye koydu hem de bu sektörü belli para kazanarak bir istihdam da yarattı, teknolojiye yatırım yaptık, eğitime yatırım yaptık, insanları eğitiyoruz, hakikaten çok olumlu şeyler oldu. Eskiye de bildiğim için yani çok rahatlıkla söyleyebiliyorum ki bu tip çok olumlu katkıları da oldu ve sonuçta firmalar buradan elde ettikleri gelirleriyle diğer faaliyetlerini şu anda götürebiliyorlar. Yani

FOREX'i şu anda faaliyetler alanından çıkarsanız siz, bu sektör ciddi manada küçülür, bütün bu diğer etkiler de azalır. Teknoloji yatırımları, reklamlar, bunlar iyi kötü ekonomiye ciddi bir canlılık getiriyor aslında.

Kayıp kazanç oranları konusunda, Süleyman Bey'in söylediği o biraz konjonktürel, ben ona değineyim çok kısaca. Mesela 40-60 dedi bir dönem önceki, bu şeydeki en son dönem 20'ye 80, herkes nedense 20'ye 80'i hep konuşuyor yani yüzde 20 kazanıyor, yüzde 80 kaybediyor gibi ama bir dönem önceki 40-60'mış. Oradaki en önemli faktörler de biliyorsunuz, son çeyrekte Türk lirasında ciddi bir volatilité oldu, Türk lirasının değeri hızlı bir şekilde düştü, onun ötesinde, Amerika'da Başkanlık seçimlerini geçirdik, beklenmedik bir şekilde Trump kazandı, Brexit'ten gelen bir hareket vardı yani piyasalarda volatilitenin artması sonucu bu kayıp kazanç oranları değişebiliyor çok rahatlıkla, müşteri aleyhine değişti son çeyrekte. Biraz bunda genel şeye bakmak lazım konjonktürel bu tip değişimler oluyor.

Müşteri şikâyetlerine ben biraz değineyim. Aslında bize gelen şikâyetler de sanırım TSPB'ye giden şikâyetler de genelde bu tip zamanlarda olan işlemlerden kaynaklanıyor açıkçası. Bize gelen birkaç tane, bizim aleyhimizde şikâyet var; ya vatandaş 15 Temmuzda işlem yapmış ya pozisyonu varmış veya tutmuş, o gece işleme girmiş, "Efendim, niye spread açıldı? 15 Temmuz gecesi ben para kaybettim." Yani, o gün... Bu piyasalarda aslında likidite sağlayıcıları uluslararası kurumlar, her zaman likidite olmayabilir. Yani, o gece sen pozisyonuna giriyorsan zarar etme ihtimalin çok fazla. Hakikaten, üç tane şikâyet var; birisi 15 Temmuz, birisi Trump'ın seçildiği zaman, birisi Brexit mesela; çok bariz. O zamanlarda da şikâyetler artmış.

BAŞKAN – Trump burada yok, hakkında konuşmayalım lütfen.

INVESTAZ MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AVDAN – Haklısınız ama Trump'ın seçilmesi, zaten o da o zaman bir volatilité olması; doğru.

Yani, şimdi, sonuçta, bu yeni düzenlemeye de kısaca değineyim. Olumsuzluklar olacaktır sektörde. Türkiye'de aracılık sektöründe istihdamı ciddi şekilde azaltacaktır çünkü hepimiz bir şekilde personel sayısını azaltmak durumunda kalacağız gelirlerin azalması sonucu. Türkiye'den para çıkışı olacaktır çünkü müşteriler, belli müşteriler yurt dışında işlem yapmak isteyecektir. Eskiye dönüş olur diye endişe içindeyim açıkçası ve yine, sağlıksız bir şekilde yurt dışına kaçıp oradaki web siteleri üzerinden, hiçbir güvence olmadan işlem yapacaklardır diye düşünüyorum. O yönde duyumlar da alıyoruz zaten, bir şekilde buraya almış, burada bu güvencede işlem yapmasına rağmen aynı şartlarda işlem yapmak isteyenler yurt dışına gitmeyi planlıyorlar. Bu tip olumsuzlukları olacak. Dediğim gibi, istihdam konusunda da bir olumsuzluk olacaktır.

Aslında, yapılması gereken, Süleyman Bey açıkladı, dünya çapında standart olmamakla beraber, zaten Japonya'da 1'e 25 en düşük, biz 1'e 10, borsada, VIOP'ta efektif olarak 1'e 18-20 kaldıraç varken bunu FOREX'teki kaldıraçlı işlemlerde 1'e 10'a getirmek bu piyasayı tamamen öldürmek demektir, "Yapılmasın." demektir. O nedenle, sanki orada biraz fazla şey oldu gibi geliyor. En azından, dünya standardında en düşük olan Japonya'ya uyarlasak 1'e 25 olması gerekiyor. Yani, dünya uygulamalarına da bakarak belki tekrar bir gözden geçirmekte fayda olur sektörü gözetmek açısından diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Öyle bir şey yok yani bu piyasaya bir engel oluşturmak, yasaklamak falan gibi bir düşünce kesinlikle yok; aklınızda böyle bir algı oluşmasın, böyle bir şey yok. Türkiye büyüyecek, Türkiye'nin hedefleri var, 2023 hedefleri var. İhracatı büyütmemiz lazım, ekonomiyi büyütmemiz lazım, milli geliri artırmamız lazım. Sadece şu: Yani, insanlar borsada kaybediyor, bu kadar bağırmıyor ama FOREX'te

kaybedince çok bağıyorlar. Biraz da kazan-kazan olabilir mi ya da ne bileyim, bazı kayıp kaçaklar varsa bunlar engellenebilir mi, devlet olarak, Hükümet olarak burada bir şey yapılabilir mi noktasında çalışmalar yapıyoruz, aklınıza farklı bir şey gelmesin.

INVESTAZ MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AVDAN – Sayın Başkanım, Süleyman Bey verdi verileri, şikâyet sayılarını, aslında o kadar da çok değil, 200, 200 küsur falan.

BAŞKAN – Evet, çok da değil.

Belki biraz daha bilgilendirmekte fayda var. Herkes biliyor, FOREX, FOREX, her yerde karşımıza çıkıyor ama çoğu insan ne olduğunu bilmiyorum. Böyle, parayla ilgili bir şey olduğunu zannediyor da biraz daha bilgilendirilmek belki icap edebilir.

GCM Menkul Kıymetler AŞ, buyurun.

Hoş geldiniz.

GCM MENKUL KIYMETLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ ALPER NERGİZ – Hoş bulduk Sayın Başkanım.

Öncelikle, bizleri buraya çağırdığınız için, bizleri dinlediğiniz için sizlere hakikaten teşekkür ederiz. Çünkü hem bizler hem yatırımcılar hem bu işin regülatörü, düzenleyicisi hem de yine, bizlerin bağlı olduğu resmî birlik dinlendiği zaman, ben inanıyorum ki bu Komisyonun alacağı kararlar en sağlıklı ve en doğru kararlar olacaktır.

Şimdi, demin, sağ olsun, birliğimiz çok detaylı bir sunum yaptı. Bu sunumda da gördüğümüz gibi, 2011'den sonra regüle olan bir FOREX piyasasını görüyoruz. Regüle olduktan sonra zaman zaman çeşitli düzenlemeler yapsa da kurulumuz, en son, 2016 yılında çok ciddi oranda düzenlemeler yaptı. Öyle düzenlemeler yaptı ki inanın, şu andaki, mevcut FOREX piyasamız dünyanın en şeffaf piyasası. Her şey hem aracı kuruluşlar birliğimizin resmî sitesinde hem de aracı kurumların kendi sitelerinde çok net olarak açıklanıyor. Tabii, buraya gelen, bu FX işini, FOREX işini yapmaya çalışan, yurt dışından gelen firmalar daha önceki tecrübelerinde -bunları biz söylemiyoruz- dünyanın hiçbir yerinde -daha farklı yerlerde de çalışmışlar- bu şekilde regüle olmuş bir piyasa yok. Zaten yabancı firmaların gelme nedenlerinden birisi de buranın regüle olması. Tabii, regüle olan yerde -en büyük sıkıntı da- regülasyonun çok çok, sık sık değişmesi orta ve uzun vadeli plan yapmakta kurumları zaman zaman sıkıntıya uğratabiliyor. Dolayısıyla, düzenlemeler yaptıktan sonra bir süre, en azından bunun gözlenmesi, bu konudaki geri dönüşlerin alınması, ondan sonra, eğer yeterli değilse tekrar, yeniden bir düzenleme yapılması daha sağlıklı olur diye düşünüyoruz ve bunların da mümkün mertebe, her tarafın görüşünün de alınarak herkes mutabık olmasa da ama “Kendi görüşlerimizi ilettik, bir orta yol bulduk.” şeklinde olmasını her zaman temenni ediyoruz.

Dediğim gibi, 2016 yılının Ocak ayında yapılan düzenlemeler hem birliğimiz hem bizler tarafından, anladığımız kadarıyla, çok fazla anlatılamadı. Sermaye Piyasası gerekli şeyleri açıkladı, yazdı; tabii, onun dışında, belki bizlerin de bunu hem yatırımcılarımıza hem basınımıza hem akademisyenlerimize daha fazla anlatmamız gerekiyordu. Çok kısaca, sadece satır başlarıyla değinmek istiyorum çünkü bazı detaylı konularda derneğimiz açıklama yaptı. Deneme hesabından işlem yapılması zorunluluğu geldi. Bu aslında, çoğu kurumun zaten yaptığı bir şeydi ama burada deneme hesabı sadece açılmakla kalmadı, 6 gün, 50 işlem gibi bir zorunluluk geldi. Yani, siz bugün bir hesap açmak isterseniz 6 günden önce hesabı açamıyorsunuz, orada deneme yapmak zorundasınız. Bundan önce gelen bir uygunluk testi zorunluluğu vardı, burada da yatırımcı, kendisine bunun uygun olup olmadığıyla ilgili, sözleşme imzalamadan önce test yapıyor, bu testte uygun çıkıp çıkmama durumuna göre hareket ediliyor. Eğer uygun çıkmadığı kendisine yazılı olarak bildirildiğinde işlem yapmak istiyorsa hesabı yine açılabilir. İnternet sitelerinde çok net görünen... “Siteye girdiğinizde en sol başta -bu kadar net detaylara girdi yani- bunu görsün.” dedi. Yani, yatırımcımız buraya girince... Onlara da haklı olarak o yatırımcı tarafından

“Göremeyebilirim.”, “Bilemeyebilirim.” gibi şikayetler olduğu için “Sizin sitenize girdiğinde bunu görsün.” dedi, bunu en net görünecek şekilde kurulumuz istedi, bunu tüm regüle kurumlar da yaptı. Bu da yeterli olmadı, tüm reklamlarda, ister banner olsun ister diğer text reklamlar olsun, yazılar olsun, hatta öyle oldu ki şu anda, mesela, GCM FOREX yazdık mı bir yerde, herhangi bir reklamınız yok, sadece isminiz geçiyor, GCM FOREX, altında, zarar-kâr oranı geçer. Niye? Çünkü “FOREX” kelimesi var. Hani, bu kadar regülasyonun katı ve sıkı olduğunu... Ama bundan anladığım, bunları bu bir yıllık süreçte çok çok fazla anlatamadık. Zaman zaman arkadaşlarımız ne kadar dile getirseler de olmadı.

Yine devam ediyorum. Yaptığımız reklamların on yıl süreyle saklanma zorunluluğu getirildi. Yani, siz bizden istediğiniz zaman, “Şu tarihte internet sitenizde ne vardı? Ne reklam vardı?” diye, bunları, kurumlardan çok rahat temin edebilirsiniz. Bunun üzerine, müşterilerle yapılan ses kayıtları yine en çok şikâyet edilen hususlardan birisiydi, “Ben şunu dedim, o bunu dedi.” şeklinde. Buna istinaden, normalde, aracı kurumlarda hisse senedi ve diğer enstrümanlarda sadece müşterinin telefonla verdiği emirler dinlenmektedir, hisse senedi vesaire. Bize FOREX işlemlerinde müşteriyle yapılan tüm konuşmaları kayıt zorunluluğu getirildi yani ister pazarlama faaliyeti yapın ister müşteri telefonla emrini versin, bu tür tüm emirler şu anda... Burada da beş yıla kadar bir zorunluluk getirildi.

Bunun dışında, dendi ki... Yatırım danışmanlığı işlemi olmasın diye burada müşteriyle yatırım danışmanlığına giren konuşmalar yapamıyoruz, sadece genel yatırım tavsiyesi ve finansal bilgi verilmesi konusu; o da eğer ki müşteri uygunluk testinde uygun çıkarsa. Uygun çıkmadığı takdirde müşteriye hiçbir şekilde genel yatırım ve finansal bilgi dahi veremiyorsunuz.

Burada şöyle eleştiriler de alıyoruz müşterilerimizden: Biz aslında, bu zaten uluslararası, dünya piyasası, bize bilgi vermemek değil, hani bilgi verilmesi daha sağlıklı olur şeklinde de bilgiler alıyoruz. Kurulumuza da bu yönde zaman zaman ilettiklerini belirtiyorlar, kurulumuz bunu değerlendirecektir diye düşünüyorum.

Yine, bunun dışında, yatırımcıların yatırdıkları teminatla sınırlı kalması getirildi. Ne demek? Bin dolar bir para yatırdınız. Örneğin hafta sonu müşterilerimiz geldiğinde de çoğu kurumun şeyi şudur: “Teminatlarının yüzde 10’undan fazlasına lütfen girmeyin, girmemeye çalışın.” Ama, tabii ilk konuşmalarda bu belki söylense de, zaman içinde bu yüzde 50’ye, yüzde 60’a, bazen yüzde 100’e, bazen hafta sonu bir açıklama çıkacak, bir seçim olacak, BREXIT olacak, risk alma anlamında da bu rakamlar yükseliyor. Tabii bunlar olunca, hafta içi yirmi dört saat işlem yapılan bir piyasada genelde hafta sonları “gap” olabiliyor, müşterinin parasından fazla bir, işte yüzde 1, yüzde 2 veya yüzde 3 teminat, belki yüzde 5 teminat bulunduruyor. Eğer bunun üzerinde bir dalgalanma olursa ki enstrümanlarımız küresel enstrümanlardır, hisse senetleri gibi yüzde 5, yüzde 10 günlük yapmazlar, genelde yüzde 1, yüzde 2, yüzde 3 yaparlar ama ola ki işte mesela Trump seçimi gibi, vesaire gibi bir dalgalanma olduğu takdire, diyelim müşterinin yatırdığı teminat bin dolar ama hesabı 2 bin dolar eksiye geçti, burada müşteriden o ilave teminat istenmiyor. Burada o zarar aracı kurumun yüklenmesi şeklinde geliştirildi. Buna bizler de kurumlar olarak şey verdik, evet çünkü burada ufak hesaplar var vesaire hesaplar var. Belki şu tartışıldı: Rakam büyüdü “Daha profesyonel müşteri olduğunda acaba bu tür “gap”lerde eksiye dönüşürse bu müşteriden istenebilir mi?” şeklinde ama şu anda kurulumuz bu şekilde karar verdi ve uygulamada da bu şekilde devam ediyor.

Bunun dışında, yeni düzenlemelerde kârda, zararda olan müşterilerin oransal dağıtımı, biliyorsunuz, hem açıklanıyor hem de bunları üç ayda bir güncelliyoruz yani her dönem bunlar güncelleniyor. Peki, bunlar... Şu da olabilir müşteride: Geçen dönem, üçüncü çeyrek 40’a 60’tı, bu dönem 20’ye 80. Belki “40’a 60” diyen yatırımcı da şunu da diyebilir: “Ben 40’a 60 diye geldim, 20’ye 80.” Dolayısıyla, biz bunları dönemsel olarak şu anda uyguluyoruz. Belki zamanda altı aylık daha olabilir, hani ortalamanın böyle daha sağlıklı olması açısından çünkü bu oranlar değişiyor. Peki, bu oranlar neye göre değişiyor efendim? Bu oranlar piyasalardaki dalgalanmalara göre değişebiliyor.

Üçüncü çeyrekte küresel piyasalar genelde beklentilere paralel hareket etti. O yüzden de bu oranlar 40'a 60 gibi, müşterilerimizin, yatırımcılarımızın lehine daha da gelişti. Ama son çeyrekte, özellikle Trump sonrası -bunu sadece dolar-TL olarak söylemek istemiyorum- tüm emtialarda ve diğer enstrümanlarda çünkü biz kurumlar olarak... Şu anda biz mesela sadece kurum olarak 180 tane enstrüman sunuyoruz. Bunlardan sadece 4'ü, 5'i dolar, euro ve TL enstrümanlarıyla gerçekleşiyor. Diğerleri uluslararası para birimleri, Güney Afrika randından, diğer ülkelerin para birimlerinden, Google'dan, Apple'dan, uluslararası hisse senetlerinden birçok enstrümana yatırımcı yirmi dört saat işlem yapabiliyor.

Bunun dışında, yine kurulumuz...

BAŞKAN – Bu enstrümanların listesini alabilir miyiz?

GCM MENKUL KIYMETLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ ALPER NERGİZ – Tabii, verebiliriz.

Yine bunun dışında, kurulumuz bir düzenlemeye daha gitti. Yine zaman zaman işte promosyon kampanyaları gibi -Ipad olur, başka şey olur- uluslararası piyasalarda da olan, aslında rekabet şartlarında diğer FX firmalarının da yaptığı uygulamada Türkiye'de çeşitli şikâyetler olunca bunu da kaldırdık. Yani, şu ana kadar benim özetle 10 tane sayabildiğim, bunun dışında da emin olun, regülasyonun getirdikleri var... Ama, bu 10 şeye rağmen -biliyorsunuz, geçen hafta birtakım değişikliklerle yine kaldıraç oranlarında değişikliğe gidildi- şunu değerlendiriyoruz: Türkiye'de finansal okur-yazarlık seviyemiz evet çok yüksek değil, tasarruf oranlarımız evet çok yüksek değil. Kurulumuz da buna bakarak, bizlerin de görüşünü alarak, ilk başta 1'e 100'dü, 2011 senesinde bu oran 1'e 100'dü ama daha sonra, bu sene getirilen uygulamayla bu kademeli hâle getirildi. 20 bin TL'ye kadar -demin açıkladılar- 1'e 25, üstü 50, 4 tane enstrümanda da 1'e 100 yapılıyordu. Bunlardan birisi dolar/TL kurundaydı. Son zamanlarda hakikaten dolar/TL'de, o da Türkiye'ye mahsus olmamak üzere, gelişmekte olan piyasaların genelinde, özellikle sürpriz anketlerden farklı sürpriz sonuçlar, özellikle Amerikan seçimlerinden sonra piyasalarda bir dalgalanma oldu. Bundan çeşitli gelişmekte olan ülkeler etkilendiler. Bu çerçevede de tabii ki bu zarar-kâr oranlarının düşmesinde de bu etkili oldu. Fakat, burada 1'e 10'a indirildi. Yani, düşünün 1'e 100 olan kaldıraç oranı 1'e 10'a indirilince -bunun TL'deki özellikle hareketten olduğu da açıklandı, sayın bakanımız da bunu açıkladı- o zaman aracı kurumlarımızdan şöyle bir talep geldi: Eğer ki bu hareketlenme ve dalgalanma, özellikle spekülasyon olabileceği, atak olabileceği varsa -ki ola da bilir, bizler bunu bilemeyiz, bakanımız eminim ki Merkez Bankasından, diğer kurumlardan bu yönde bilgi almıştır- acaba, bu 1'e 10 sadece TL enstrümanlarında bu dalgalanmanın, spekülasyonun bitimine kadar yapılabilir mi diye biz öneriler de sunduk. Tabii, şu anda da sizlerde belki tesadüf oldu, belki denk geldi, tam bu açıklamalardan sonra böyle bir komisyon oldu. O yüzden o konuya da hani yeni olduğu için, sizler de her kesimi dinlediğiniz için değinmekte fayda görüyoruz.

Açıkçası, biz de kesin rakamları biraz önce birliğin sunumundan aldık. Süleyman Bey'in açıklamalarından şunu görüyoruz: Biliyorsunuz, 50 bin TL alt sınır geldi, 1'e 10 kaldıraç. 50 bin TL'nin üstündeki yatırımcı sayısı 2.500 civarı açıklandı. Toplam müşteri sayısı da 108 bin açıklandı. Tabii, buraya yatırım yapan, burada bu şekilde faaliyetlerini sürdüren kurumlarda, bu tabloya baktığımız zaman, daralma ve ufalma olacağı çok net gözüküyor. Eğer bu konuda bir daha bir değerlendirme olup en azından piyasaların daha makul göreceği bir oran... Arkadaşlarımız demin önerilerde sundular.

Evet, bizim okuryazarlığımız vesairemiz, birtakım şeyimiz olabilir, ama bu anda da İstanbul finans merkezi, küresel finans merkezi de olmaya çalışıyoruz. Gördüğümüz ana küresel finans merkezlerinin -en düşüğü Japonya- 25 civarı bir ortalaması var.

Bizler, kurum olarak 1'e 100'dü, daha önce 100 olanlar vardı, 50 olanlar vardı, 25 olanlar vardı, bunun daha makul bir seviyeye çekilebileceğini düşündük. Şimdi, 180 tane enstrüman sunuyoruz, bunların tümü 10'a çekilince, hem yatırım yapan açısından hem de kurum açısından şikâyetler de alabiliyoruz.

Evet, sizler tüm yatırımcıların şikâyetlerini dinliyorsunuz, belki bu tebliğden sonra acaba buna da şikâyet eden yatırımcı var mı, belki ona da bir bakmak lazım, çünkü pazartesiden itibaren çok ciddi oranda yavaş yavaş hesaplarını çekiyorlar. Nereye gittiklerini de şu anda bilmiyoruz, yani “10 kaldıraçta yapamam.” diyor. Arkadaşlarımıza, “Acaba sizin önerdiğiniz bir kurum var mı yurt dışında, 1’e 50’yle, 100’le vesaireyle yapabileceğim?” diye soruyor. Bu konuda bir yorum yapamıyoruz. Kimseye ne bir şey önerebiliriz ne de tavsiye edebiliriz. “1’e 10’la en azından deneyin bu işleri, şimdilik şey burada, yapın, belki bu geçici olabilir vesaire olabilir.” şeklinde, yatırımcılarımıza... Çünkü, burada muhatapları var.

Geçmişte en büyük sorun burada muhatap olmamasıydı. Burada regülatör kurum, inanın, ister 100 dolar ister 50 dolar... Belki biz kurulla bu kadar görüşemiyoruz, ama kurul uzmanları, bizi, her türlü, en ufak şikâyet için ararlar, her türlü bilgiyi alırlar ve yatırımcılarımız şuna gerçekten güvensin, kurul yatırımcıların zarar görmemesi için elinden geldiğince çalışıyor, hatta biraz bizlerle de daha detaylı, özellikle bu FX konusunda görüşmelerimizi artırırsak, belki daha sağlıklı, hem yatırımcıyı koruyan hem de kurumların bu işi uluslararası oranlarda, bizim finansal okuryazarlığımız ve diğer parasal anlamda belki tasarruf oranımızın düşüklüğü de göz önüne alınarak daha makul bir orana bu işi götürelim diye düşünüyoruz.

Bunun dışında, şimdi, biz, kurum olarak, personel sayısı olarak şu anda 491 personele sahibiz. Bu personel sayısı ile yaptığımız incelemede diğer kurumları da değerlendirdik; şu anda, bankalar dâhil, tüm aracı kurumların içinde Türkiye’de en çok personele sahip en büyük aracı kurumuz.

Dolayısıyla, tüm yetki belgelerine de sahibiz, hisse senedi, kurumsal finansman işi de yapabiliyoruz, ama ağırlıklı ana faaliyetimiz FOREX işlemleri. Dolayısıyla, en çok etkilenecek kurumlardan birisi olacağız eğer bu düzenlemede tekrar bir değerlendirme olmazsa.

O çerçevede arkadaşlarımızca da dendi ki “10, 50, rakamlar da ortada, 50 binin üstündeki müşteri sayısı ortada, acaba bu konuda işlem yapılsın mı? İşlem yapılmasın.” gibi, ama Sayın Başkanımız açıkladı, Türkiye’nin 2023 hedefleri var, İstanbul Finans Merkezi Projesi var, bunların olması gerekiyor, ama olması için, kaliteli hizmet vermemiz için, Türkiye’de bu kadar şeffaf bir FX piyasası varken, eğer ufak yatırımcılarla ilgili de şey varsa, belki ufak yatırımcılarda belli bir sınırlama koyup belki kaldıraç oranlarını hakikaten 10’un üstüne, eğer yapılacaksa da bir sınır da olmayacaksa 10’un üstüne çıkarmayıp, ama orta ve büyük yatırımcılarımızın burada bunları yapabilir şekilde işlem yapabiliyor olması lazım.

Bir de bu FX işlemlerinin biz son zamanlarda hedging amaçlı kullanılmasını tavsiye ediyorduk. Nedir? İşte, bir KOBİ Türkiye’de dolar kurundan etkilenmeden...

Bir örnekle açıklayayım. Dolar kurunun 3 lira olduğunu farz edelim, 1 milyon dolar da bir alacağınız var, ihracat yapan bir firmasınız, satış yaptınız ve üç ay sonra gidip paranızı alacaksınız. Bugünkü kur 3 lira. Siz 3 liraya sattığınızda -yüzde 10 kâr marjıyla çalışıyorsunuz, yani maliyetiniz 2.700 lira- 3 liraya sattığınız kurla bu işten 300 bin TL para kazandınız. FX piyasasında veya Forward piyasasında, bankalarda hedge etmediniz kendinizi. Üç ay sonra dolar yükselirse, evet, kârdasınız, ama siz ticaret yapıyorsunuz, doların düşmesi, yükselmesi sizi ilgilendirmemeli. Bugün yükselir, yarın düşer. Düştü, 2.700 liraya düştü, siz, üç ay sonra gittiğinizde 2.700’den o kuru bozdukmak zorunda olduğunuzda, yüzde 10 bütün kâr marjınız gitmiş demektir, ama siz o gün sattığınızda yüzde 10 kâr marjıyla, 3 bin lira fiyattan gelip kendinizi burada FX piyasasında hedge ederek, yani satarak, bu örnekteki pozisyonda satsaydınız -çünkü teminat oranlarımız da düşük- dolar 2.700’e geldiğinde, siz, zaten 3 liradan pozisyonunuzu kapatmıştınız, sizin için bir şey fark etmeyecekti. Ha, 3.300’e çıktığı

zaman da belki derdiniz ki “Ya, keşke satmasaydık, o kuru sabitlemeseydik, bak, 300 bin lira daha fazla belki bir kârım olurdu.” Ama ticaretle, sizin, bizim mantığımızla, kur düşmüş, yükselmiş, bununla ilgilenmememiz gerekiyor diye düşünüyoruz.

Dolayısıyla, FX piyasası, aslında hedging amacıyla da kullanıma, kurumsal şirketlerin, anonim şirketlerin kullanımına açık, ama şu anda gelen son uygulamada 1’e 10 olduğu için, bu konuda da açıkçası kapı biraz kapanmış gözüküyor, çünkü 1’e 10’la yaptıkları zaman yeterli teminat, daha az teminatla hedge etmek isteyebilir kurumlar, onu zaman gösterecek, şu anda bir şey diyemiyorum, fakat bugünkü durumda, bu geline bu kaldırınca bu işlemlerin yapılması zor olacak ve bu kadar sıkı, bu kadar şeffaf bir regülasyonla, açıkçası herkesin üzerinde daha mutabık olacağı bir orana bu işin yapılabileceğini düşünüyoruz.

Bunun dışında, şöyle notlarımı bakıyorum başka bir şey size aktarabilir miyim diye...

BAŞKAN – Daha söylemediğiniz bir şey var mı Sayın Nergiz.

GCM MENKUL KIYMETLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ ALPER NERGİZ – Bir de likidite sağlayıcıyı da söyleyeyim.

Şimdi, zaman zaman müşterilerden şu şeyler de sizlere geliyor: “Efendim, hedge ediyorlar, hedge etmiyorlar, kâr edince onlar kazanıyor, zarar edince biz kazanıyoruz.” vesaire gibi birtakım şeyler...

Şimdi, Aracı Kuruluşları Birliğimize tüm kurumlar aylık olarak ne kadar işlemini hedge ettiğini ne kadar hedge etmediğini -yani karşılıklı kendini koruma diyelim- kendini koruma amaçlı, yurt dışında kitle sağlayıcıda hedge edip etmediğini bildiriyorlar. Birlik son birkaç aydır açıklamamakla beraber, bunları açıkladı, sürekli açıkladı, aylık olarak sadece FX yapan firmaları açıkladı.

Burada ne gördük? Şunları gördük: Yaklaşık 45 firma var, yüzde 75-80’ine yakını işlemlerinin aynısını yurt dışında da açıyor ve hedge ediyor, sadece yüzde 20-25’i, o da tamamı değil, kurumların yine yüzde 70-75 işlemlerini, yüzde 25 kısmını hedge etmeyenler var, yüzde 75’ini üstüne alanlar var. Bu da kurumların ticari bir kararı, çünkü zaten ismi üzerinde portföy aracı, isterse hepsini üzerine alır isterse almaz, ama kurumlar zaten bir anlamda aracı gibi de çalışıyorlar, bunun kendi içinde vergisel de birtakım sebepleri var çünkü “BSMV” diye bir uygulamamız var. Burada bazı kurumların geçmişten aldığı cezalar oldu. Bu dönemde kurumlar portföy aracılığından ziyade işlem aracılığına tercih ediyorlar çünkü karşılıklı mahsuplaşma işi de yok kâr-zararda. Zaman zaman SPK’dan uzman arkadaşlar da geliyor: Yani “Portföy aracılığı yetkiniz var çoğu kurumun, niye böyle bu tercih yapılabilir?” diye. Orada bu tür bir değerlendirme de oluyor. Umarım Maliye çalışıyordur bu konuda. Bu konuda biz “hedge” ettiğimiz için en azından, daha dertli arkadaşlarımız olur, ona değerlendirirler.

Bir de şunu istiyorum son olarak: Şimdi, bizim sermaye piyasasında hepsi FX’de... Ki Başkanım dedi: “Bu piyasayı kaldıracamız gibi bir şeyimiz yok.” FX de, pay piyasası, hisse senedi piyasası da ve VİOP piyasasında da üç ayrı bir vergilendirme sistemi var. VİOP’ta yüzde 10 stopaj var, hisse senedinde stopaj var ama sıfır. FX’de ise -en çok zarar edildiği şikâyet edilen bir piyasa- yüzde 35, kazanırsanız da yüzde 35’e yakın gelir vergisi var. Şimdi, bu üç tane sermaye piyasasında ayrı vergilendirme olmasını da açıkçası çok doğru bulmuyoruz, hem yatırımcının daha bilgili ve bilinçli hareket etmesi açısından. Yani buraya geldiği zaman “Benim sermaye piyasalarındaki tezgâh üstü vesaire yapıyorsam işte stopaj 10’dur veya sıfırdır veya pay piyasasında yapıyorsam budur.” bunu bilmesi lazım. Çünkü burada da zaman zaman yatırımcılarımızdan geri dönüşler alıyoruz, burada bilgi vermeye çalışıyoruz ama burada vergi gelir vergisi olduğu için, yatırımcı olduğu için sorumlu, kendinin bunu araştırması vesaire etmesi ve kendi üzerinde olduğu için, bence hem yatırımcının bilinçlendirilmesi hem de korunması adına aynı sermaye piyasasında, üçünde de benzer oranların olmasının daha uygun olacağını düşünüyorum.

Çok konuştusam özür dilerim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, genelde şikâyet sizinle alakalı değil yani buraya gelenler aslında kendilerini suçluyorlar, birbirlerini de suçluyorlar; mesela eşler, kardeşler falan. Bir de eğitim seviyesi yüksek -doktor falan da var- yani “Sizden zarar gördüm.” diyenlerin. Burada tabii risk her şey, hayat da bir risk; borsa da olabilir, euro, dolarda da kayıplar olabilir. Bizde de öyle şikâyet edilebiliyoruz, siz de ediliyorsunuz. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, her konu buraya geliyor, buraya salı günü 20 bin insan giriş yapıyor, bütün konular buradan geçiyor. Bizi de çok şikâyet edenler oluyor üstlerimize, genel merkezimize ama hak aramayı da bilen bir toplum olmaya başladık yani hak arayabilen bir toplum olduk, bunda da fayda var. Memnuniyet karşısında insanlar susuyor tabii ama bir memnuniyetsizlik olduğu zaman çok konuşuyor insanlar. Mesela bir yol yapıyorsunuz, bir kişi teşekkür ediyor ama yolu yapmadığınız zaman binlerce insan sizi eleştiriyor; olumlu şeyler pek dillendirilmiyor ama olumsuzluklar çok konuşuluyor. O yüzden siz biraz böyle alingan olabilirsiniz yani ben sizi anlıyorum. Tabii, siz de bayağı bir işlem hacmine sahipsiniz -bütün aracı kurumlar olarak söylüyorum- ve bayağı da bir çalışana sahipsiniz; hem katma değer yaratıyorsunuz hem de istihdam yaratıyorsunuz. O bakımdan buraya gelip de siz de içinizi dökerseniz bize de yardımcı olmuş olursunuz, kendi piyasanızı da bu anlamda rahatlatmış olursunuz.

Ama süreyi çok tasarruflu kullanmamız lazım, çok konuşmacı var, uzar; benim de Genel Kurulda bugün nöbetim var, orada olmam lazım.

Uzman Akif Bey’in size bir iki sorusu olacak, onları kısaca cevaplırsanız çok memnun oluruz kayıtlara girmesi bakımından.

Buyurun.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Bizim size göndermiş olduğumuz gündemde de bu yer alıyordu: Elektronik işlem platformlarınız nedir, neler kullanıyorsunuz; bunların özellikleri nedir? Onları merak ediyoruz.

Bir de bu reklamlardan bahsettiniz, kayıtlarını tutuyoruz. Firmanızın tanıtımını, FOREX’in tanıtımını yapmak için ne tür argümanlarınız var, neler kullanıyorsunuz reklam ve tanıtım amaçlı olarak?

Yatırımcıyı bilgilendirme noktasında SPK’nın sizin için öngörmüş olduğu zorunlulukların dışında geliştirmiş olduğunuz araçlar var mı?

BAŞKAN – Kısa olarak lütfen...

GCM MENKUL KIYMETLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ ALPER NERGİZ – Sondan başlayayım efendim, süreyle kısıtlı olduğum için o konuya girmedim. En büyüklerden biri olarak hemen hemen her ay Türkiye’de bir ilimizde GCM olarak -belki sizlerde rastlıyorsunuz, denk gelirsiniz- ücretsiz olarak eğitim koordinatorlerimiz tarafından yatırımcılara eğitim verilmektedir; hemen hemen her ay, bazen bir ay içinde iki tane birden olabiliyor, burada büyük şehirlerimizi seçiyoruz, yatırımcılarımıza önden bunun duyurusunu yapıyoruz. FOREX nedir, ne değildir, FOREX’le ilgili -burada gündemde de var- FOREX’in gelişimi, nasıl olduğu, Türkiye’de nasıl doğru kullanılması lazım. Burada “Parayı alayım, köşeyi döneyim.” kesinlikle böyle bir şey yok. 1’e 10, 1’e 100 teminat sizi yanıltmasın. Teminatınız 1’e 10’uyla, onu geçmeyecek önce ufak rakamlarla başlayın, daha sonra rakamınızı büyütün. Hatta orada zaman zaman kurumların işleyişinde kimi kurum 100 dolara, 1.000 dolara hesap açıyor, kimi kurum 10 bin dolara, 20 bin dolara veya daha yükseğe de açabiliyor. Şimdi burada personel sayısını belirttim. Sizin hizmet verebilme kapasitenize ve ticari işleyişinize göre, bizim anlayışımıza göre ufak bir rakamla yatırımcı bunu deneyerek, öğrenerek... Her ne kadar diyeceksiniz ki belki demo var. Evet, demoya 50 bin, kimi kurum 100 bin dolar koyuyor ama insanın kendi parası ile oradaki, demodaki parası arasındaki farkı biz görebiliyoruz. Orada çok rahat 1 lot basan yatırımcı gerçek piyasaya döndüğünde 00,1 lot işlem yapmaya başlayabiliyor. Orada 1 lotta belki çok rahat zarar veya kâr da görebiliyor, “Ya, burası böyle midir?” diyor ama gerçek piyasada öyle olmuyor. O yüzden, daha düşük bir rakamla

buna başlamasını biz tavsiye ediyoruz. Yani bir anda getirip -işte şimdi 50 bin konu ama bu eskiden serbestti- 10 bin, 20 bin, 30 bin... Eğer çok öğrenmediyse, kendinin bildiğine çok inanmıyorsa lütfen bunu getirmeyin, daha ufak rakamla başlayın. “Evet, ben bunu yapabiliyim.” diyorsanız ondan sonra teminat miktarını artırabilirsiniz şeklinde...

Bunun dışında, internet sitemizde, internet sayfalarımızda her türlü FX’le ilgili hem yazılı hem görsel hem göze hitap eden hem kulağa hitap eden -oturup dinleyebilirsiniz- hem platformu tek tek anlatan yayınlarımız var. Bunun dışında çoğu kurumumuzun FX’le ilgili yayınladığı kitaplar var. Ben otuz yıla yakın sermaye piyasalarında çalıştım, yaklaşık dört buçuk beş yıldır da FX işinde çalışıyorum. Yani keşke hisse senedi piyasasında da bu kadar finansal okuryazarlıkla ilgili çalışmalar olsaydı şu anda belki daha da iyi olurdu diye düşünüyorum. Yani kurumlar bu konuda eğitim departmanlarında çok ciddi... Yatırımcılar eğer öğrenmek istiyorlarsa yani siz sunuyorsunuz, tabii almak istiyorlarsa onlara bunu sunmak için, bunu anlatmak için emin olun elimizden gelen her türlü şeyi yapıyoruz. Hatta hesap açanlara FX’le ilgili tak ilk mail gider; nasıl alırsınız, nasıl satabilirsiniz, riskiniz, dikkat edin gibi şeyler gider. Ama yatırımcılarımız, tabii, Türkiye’de işte biraz bu finansal okuryazarlık zorken -okumayı çok seven bir toplum da değiliz- çok fazla okumak istemiyorlar belki. Zaman zaman buradan “Evet, ben aldım ama ben bunlara bakmadım.” veya “Okumadım.” diye dönüşler olabiliyor ama biz kendi adımıza bunları yapıyoruz. Sektörün yüzde 90’a yakını “MetaTrader” denen bir sistem kullanıyor. Bu MetaTrader dünyada FX piyasasında en çok kullanılan işlem platformudur. Dolayısıyla, kurumların çoğu da bunu kullanıyor. Bunun dışında, farklı kurumların kendi platformları da var ama bu yüzde 10’u, 15’i geçmiyor. Bu konuda da tüm işlemlerimiz zaman damgalıdır. Yani FX piyasasında dünyada böyle zaman damgalı şey de yoktur, bu da bir... Bu belki SPK’nızın, bunu saymadım ama... Biz artık bunları normal yani “Bunlar zaten olması gereken.” diye değerlendirdiğimiz şeyler gibi düşündüğümüz için hani bazen kurumlarda böyle şikâyetler duyuluyor: “Ben kazanıyorum, acaba arka tarafta bir şey mi oluyor?” gibi... Yani bunlar yazılı da gelebiliyor, bize de gelebiliyor “Yok.” diyoruz. Burada en çok güveneceğiniz kurum Sermaye Piyasası Kurulu. İnanın, o “arkanızda” dediğiniz şeyin arkasına kadar da bakıyor yani her türlü bilgiyi bizden istiyor, her türlü teknik uzmanları da var. O yüzden, hakikaten rahat olsunlar. Eğer bir hatamız da varsa hiç gözünün yaşına da bakmıyor. Bunu da söyleyelim. Hani başka belki hisse senedinde olabilecek şeylerin bizde daha fazla cezaya dönüştüğünü görebiliyoruz.

Başka sorunuz var mıydı?

BAŞKAN – Varsa da sormasın bence.

Zaten, burada suçlanan devlet kurumları, SPK ve diğerlerini suçluyor vatandaş genelde devleti, hükûmeti “Ya, siz niye buna bakmıyorsunuz?” falan.

Şimdi, bizim Genel Kurulda konuşurken süre vardır, beş dakikada mikrofon kapanır otomatik olarak. Lütfen, konuşmalarımızı beş dakika, hadi bilemedik, on dakikayla sınırlandırılalım, tekrara girmeden...

Gedik Yatırım Menkul Değerler AŞ...

Kendimizi tanıtalım.

Buyurun.

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Teşekkürler Başkan.

Şimdi, tabii, yaşımız belli olacak ama biz piyasada en eskilerdeniz. Hisse senedi piyasasının geçmişinde düzenlemelerinde de yer aldık, Sermaye Piyasası Birliğinin kuruluşunda da yer aldık. Hemen her konuda şeyimiz var. Yani bir sürü olayı gördük. Örneğin, bu “FOREX piyasası” denilen, bu “mağduriyet” denilen konuya gelince: Bir kere bunu “FOREX” diye tanımlamak tam doğru değil

çünkü bu piyasa aslında dünyanın en büyük piyasası. İçinde sadece “FOREX” dediğimiz parite işlemleri değil, para birimleri işlemleri değil hisse senetlerinden tutun, emtiadan tutun, petrolden tutun, altından tutun tüm finans merkezlerinde işlem yapılan her ürün var.

BAŞKAN – “FOREX” kelime anlamı nedir?

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – FOREX, “Foreign Exchange” dediğimiz yabancı para işlemleri ama düzenlenen konu o değildir; düzenlenen konu, tüm bu derivative işlemlerin ve böyle kaldıraçlı işlemlerin föyüdür, bunun içinde petrol de vardır, örneğin Amerika’dan Apple hissesi de alırsınız, Ford hissesi de alırsınız, gidersiniz petrol kontratı alırsınız, gidersiniz altın alırsınız, her piyasa var. Yani dünyada bu piyasaların düzenlenmediği, işlem görmediği hiçbir finans merkezi yoktur yani onu net olarak söyleyeyim. Türkiye’de de bunun zaten düzenlenmesi bir zorunluluktan, maalesef bir yanlış şeyden dolayı yapıldı. Hani, 2011’e kadar sorunlar oldu, düzenleme yetkisi de Sermaye Piyasası Kuruluna verildi ve 2011’de başladı. 1990’da da burada çok şikâyet oldu aynı piyasada yani ben eski olduğum için hepsini hatırlıyorum. Şimdi, bu piyasa, dediğim gibi, çok büyük bir şey. Bütün şirketler de... Yani bu piyasanın işlem hacmi 5,3 trilyon dolar ama mesela bütün dünyadaki hisse senedi piyasalarında 190 milyar dolardır günlük işlem hacmi. Yani bu bütün piyasaların çok üstünde. Sermaye piyasaları için, yani bir finans merkezi için olmazsa olmazdır. Yani onu bir vurgulayarak gireyim. Burada bütün şirketler de yer alır, bütün yatırım bankaları, bankalar, şirketler kendi risklerini de dengelerler ve işlem hacminin de büyük bir çoğunluğu yani dünya finans merkezlerinde bu piyasalarda yüzde 90’ı şirketler tarafından yapılır. Bunu da belirterek bir başlayayım. Yani yanlış anlama olmasın, FOREX sadece bu para birimleri değildir, onu özellikle vurgulamak isterim.

Bir kere, 2011 düzenlemesi öncesi gerçekten yurt dışına çok fazla para gitti, insanla mağdur oldu, karşılarında muhatap bulamadı ve sonrasında Sermaye Piyasası bunu düzenledi. 4 tane temel düzenleme yapıldı burada. İlk düzenleme uluslararası düzenlemelere en yakın şartları yani kaldıraç oranları ve diğer şartlarıyla. Ama, burada biz bu düzenlemelerle bir Takasbankta müşteri teminatlarının saklanması getirdik, bu çok önemli bir konudur, bunu vurgulamak isterim. Mesela, hisse senetlerinde müşteri şikâyetlerinin azalmaya başlamasının temel nedeni hisse senetleri piyasasında da aynı düzenleme geldi yani hisse senetleri isme saklama sisteminde yatırımcı adına saklanmaya başlandı. Bu hem yatırımcı şirketlerin suistimallerini engelledi hem yatırımcı güvenliğini sağladı. Benzer düzenlemeyi gene Sermaye Piyasası Kurulu bu şeye de getirdi ve buna dünyada örnek yok. Ondan sonra, “zaman damgası” dediğimiz –siz de sordunuz, teknik arkadaşlar da var bildiğim kadarıyla– bir kere her yatırımcının burada bizim sistemlerimize hangi saniyede girdi, biz onlara hangi fiyatı gösterdik, nasıl işlem yaptı, ne oldu, bütün hepsini anında damgalı yani hiçbir şekilde suistimale neden olmayacak şekilde kayıtları var ve bunların “back up”ları dediğimiz yedeklemeleri de var ve çok ciddi bir şekilde yani damgalı. Biz bilgisayara bir kayıt attığımız anda kayda giriyor ve bu saklanıyor. Bu da dünyada olmayan bir şey. Ayrıca, mesela, söylendi, “Eksi bakiyeler falan oluyor.” burada şirketler de eksiye düşebiliyordu, onlarda bazı düzenlemeler oldu ama bunlar da getirildi, bunun bize de zararı oldu yani o tip eksi şeyler bize de geliyor. Bundan sonra birkaç düzenleme daha yapıldı ve en son geldiğimiz noktada artık yatırımcı güvenilirliğini artıracak yani yatırımcı dostu, son derece güzel bir düzenleme 14/1/2016’da üçüncü düzenlemeyle girdi. Arkadaşlar detaylarını anlattıkları için çok fazla girmeyeceğim. Yani yatırımcı başka bir kurumdaki hesabını bize aktarabilmek için bile altı gün boyunca bekliyor ve en az da 50 tane deneme işlem yapıyor bizi tanıyabilmek için. Yani diğerlerine gelmiyorum, uygunluk testi yapılıyor, bir sürü konu var, arkadaşlar anlattığı için çoğuna girmeyeceğim. Bir düzenleme geldi. Bizce bu düzenleme dünyada bir örnektir ve gerçekten bizim hisse senedi piyasası gibi yatırımcı dostu bir hâle geldik. Yani en güvenilir, yatırımcı dostu kaldıraçlı piyasa düzenlemesi son düzenlemeyle Sermaye Piyasası Kurulu tarafından getirilmiştir.

Şimdi, burada yani dediğimiz gibi, bütün bunlara ek olarak gene yatırımcı dostu olan, mesela, dünyanın hiçbir yerinde, hatta başka piyasalarda, bankacılıkta da var aynı, benzer düzenlemeler Türkiye’de olan, yatırımcı her şeyi en kolay şekilde şikâyet edebilir yani bize edebilir, bizden mesela, ne zaman girmiş emrini, nasıl girmiş, nereye girmiş, nereden girmiş, her türlü bilgisini alabilir. Dediğiniz gibi, birçok şey aracı kurumlarda çözülüyor çünkü zaten her şey kayıtlı. Bir yatırımcı kendisi yapıyor işlemi, her türlü kaydı var, telefon kaydını onlara tersten dinletebiliyoruz, her şey var. Bütün bunlarla yani gerçekten çok yatırımcı dostu bir sistem kuruldu. Diyelim ki aracı kurumda sorun oldu, en kolay şekilde birlikte işte hakem heyetine gidebiliyor, bunun öyle ciddi bir maliyeti de yok. Ondan sonra, diyelim ki bu da yok, Sermaye Piyasası Kuruluna da gidebiliyor, en son hukuka gidiyor. Bunların hepsi de ciddi inceleniyor yani yatırımcı şikâyetleri son derece ciddi bir şekilde inceleniyor. Zaten, birlik, görüyorsunuz, kaydını, her türlü şeyini de tutuyor.

Burada bir de şey konusunu söyleyeyim, bir de yatırımcı zararı falan çok konuşuluyor. Şimdi, buralarda bir yanlış anlamalar da var. Şöyle söyleyeyim: Mesela, bu tip piyasalar, ben diyelim ki altın aldı, öbürü sattı, birisi kazanan, birisi kaybeden piyasalar. Yani burada 40-60 olması demek, 60’ı aracı kurum kazandı, yatırım şirketi kazandı falan demek değil. Belki başka bir yatırımcı kazandı, belki başka bir yatırımcı çok daha fazla kazandı. Yani bu, yatırımcı şirketleri arasında olan bir olay da değil. Yatırımcı başka yatırımcılara karşı da kazanmış olabilir. Onun için, bu analizlerin çok detaylı, rakamlarla yapılması lazım. Yani öyle sadece yatırımcı sayısı, “18 yatırımcı kaybetti, 10 yatırımcı kazandı.” gibi değil, burada çünkü karşı tarafta da yatırımcılar var. Bunu bir...

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Siz müşteriyle işlem yapmıyor musunuz?

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Biz yapıyoruz ama bu demek değil ki bütün parayı biz kazanıyoruz. Mesela biz burada mağduru. Mesela geçen sene biz bu işten zarar ettik, müşteri işlemlerinden; müşteriler bizden daha çok para kazandı ama oran olarak bakınca...

BAŞKAN – Şu mağdur olmayanı bir bulsak...

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Adam sayısından gidiyor. Mesela bir müşteri daha fazla kazanmış olabiliyor. Adamın daha büyük bir pozisyonu oluyor, kazanmış olabiliyor ya da başka bir yatırım şirketi kazanmış olabiliyor. Yani bunu ciddi analiz etmek lazım. Bunlar aslında “zero-sum game” dediğimiz, sıfıra sıfır şeyler, yeter ki dürüstçe fiyat basılsın, dürüstçe bütün işlemler olsun ve bu arada da en şeffaf piyasa Türkiye’dir, onu da söyleyebilirim çünkü ben dünyanın her yerini biliyorum yani gittim de, Chicago’da da işlem yaptım. Ben 1980’lerde Chicago’da işlem yapıyordum, 1992’de bu işlerin dersini veriyordum master talebelerine, öyle diye şey yapayım.

Şimdi, bunun arkasına da bir son düzenleme geldi, arkadaşlar bahsettiler. Muhtemelen bu şikâyetlerden ve son döviz şeylerinden, TL’de olan olaydan dolayı bu düzenlemeler çizildi, yerine -yani genel düzenlemeler demeyelim de- kaldırıcı ve yatırımcı profilini değiştiren düzenlemeler yapıldı ve bu tebliğ, artık Türkiye’de bununla bu sermaye piyasalarında bu araç pek kullanılamaz. Niye kullanılamaz, onu da söyleyeceğim. Şimdi, buradan artık yurt dışına insanlar gider, başladı da. Yani örneğin bizim Genel Müdür arkadaşımız da burada, daha yeni telefonla onu da aradılar, Güney Kıbrıs’tan arıyorlar, İsrail’den, bir sürü yerden arıyorlar, “1’e 400 -bilmem ne- gelin bizde işlem yapın.” diye. Hem de buradan, Türkiye’den arıyorlar. İlginç bir şekilde gelişmeler olacak. Yani biz 2011 öncesine geri döneceğiz, hem Türkiye kaybedecek, niye kaybedecek? Çünkü paralar dışarı gidecek. Şimdi, dünyanın her yerinde, bütün bu kaldırıcı piyasalarda işlem yapıyorsunuz ve çok az para yurt dışına çıkarak yapılıyor bunlar. Hâlbuki mesela şimdi Apple hissesi almak için parayı Amerika’ya

göndereceksiniz, diğer yurt dışındaki kurumlara ya da hiç ismi, soyu olmayan, düzenleme yapılmamış yerlerden kurumlar çıkacak, örneklerini de isterseniz verebiliriz yani internette, girilirse zaten hepsi var. Yani bu bakımdan, bu gerçekten bizim açımızdan da sürpriz oldu, sanıyorum tekrar bakılacaktır.

Ona en sonunda tekrar döneyim ama benim söylemek istediğim konu, yani gerçekten Türkiye’de çok güzel bir düzenleme yapılmıştı, 14/1/2016’da. Şimdi -Sermaye Piyasası Kurulundaki arkadaşlar da böyle- hani Türkiye’de bu işlem ilk başlarken keşke bu düzenlemeyle başlasaydık, daha düşük kaldıraçlarla başlasaydık o zaman bu şikâyetlerin çoğu olmayacaktı. 2016 sonrasında geline bu düzenlemelerle kayıp/kazanç oranları iyileşti ve yatırımcı şikâyetlerinde de azalma oldu. Benim yüce Komisyona gelen yatırımcı şikâyetlerinin bir kısmını okuma fırsatım oldu, bunların çoğunun başlangıcı 2016’daki bu düzenleme öncesinde işleme başlayanlar daha çok. Yani o tespitim var şey olarak. Bu son düzenleme maalesef eskinin olayında kaldı. Mesela biz hisse senetleri piyasasında da çok aktifiz. Mesela, ben hatırlarım, 2001 krizinde bazı yatırımcıların şikâyetleri oldu, bazı hisse senetlerine el konulmuştu, o yatırımcı şikâyetlerini hâlâ dinliyoruz. Yani o bakımdan da eğer bu düzenleme baştan yapılsaydı belki şu anda çok az olurdu ama son düzenleme gerçekten yurt dışına örnek olacak, yani bütün diğer piyasalara örnek olacak, çok güzel bir düzenlemeydi ve herkesin güvenini artırıyordu. Bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Ayrıca, yatırımcı şikâyet sayıları falan da anlatıldı, onlara hiç girmeyeceğim. Yani keşke daha az olsa ama burada en önemli olan konu, yatırımcı her şeyini yapabilir, takip edebilir, şikâyet de edebilir; her türlü mekanizması açık, bunu belirtiyim.

Son olarak da şunu belirteyim: Türkiye’de biz İstanbul Finans Merkezi olayını, tebliğlerini, çıkarılan şeyleri biliyoruz ve içindeyiz de, katkı vermeye çalışıyoruz. Gerçekten, eğer bu piyasalar böyle güzel şekilde düzenlenmezse -ki bu son düzenleme çok iyi bir düzenleme- ve bir de yabancı yatırımcıların Türkiye’de bu piyasalarda işlem yapmasını kolaylaştırıcı ya da bazı engelleri kaldırıcı düzenlemeler yapılmazsa bence İstanbul finans merkezi falan olamaz, herkes de dışarı gider. Bu, gerçekten, Hükümetin, herkesin bir hayali; lütfen bu konuda ciddi bir çalışma yapılsın, bizlerin de görüşleri alınsın, her türlü katkıyı veririz. Yani daha az yatırımcı mağduriyeti olarak da bir sürü şey yapılabilir.

Burada belki bizim sektör olarak eksliğimiz -bunu bütün arkadaşların önünde söyleyeyim- biz kendi tanıtımımızı yapıyoruz, eğitimini yapıyoruz, bizim üniversitemiz de var, üniversite kanalıyla da birçok eğitim yapıyoruz ama sektör olarak, özellikle düzenleyici kuruluşlar olarak, onların önderliğinde bizim bir para toplayıp, kamu ilanı gibi, bunu anlatacak, daha bağımsız -bazen görüyoruz, diğer bakanlıkların da şeylerini, bir ara bireysel emeklilikte de yapıldı- benzer şeyleri düzenleyici otoritelerle birlikte yatırımcılara tanıtıcı reklamlar ve tanıtım programları yapılması lazım. Böylece yatırımcının artık şikâyet edecek bir şeyi de olmaz. Kendi riskini bilecek, o riski alacak. Yani bunu nerede yapıyorsa zaten belli, risk tablolarını biz her yerde veriyoruz, ne kaldıraç kullanırsan riskin nedir, hangi piyasanın riski nedir; bunları da öğrenecek, gerisi kendi karardır yani ona da bir şey diyemeyiz. Düzenlemeyi biz en iyi şekilde zaten yapmış durumdayız. Bu bakımdan, Sermaye Piyasası Kuruluna da teşekkür ederiz. Yani şu andaki düzenleme -yani son düzenlemeyi demiyorum- mevcut düzenleme, o 2016 başında gelen düzenleme dünyaya örnek olacak bir düzenlemeydi.

Teşekkür ederim.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Erhan Bey, siz de MetaTrader mı kullanıyorsunuz?

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Bizde MetaTrader da var, diğer şeylerden de bizim MetaTrader platformu gibi kendi şeylerimizden de işlem olabiliyor. Yani o tip çalışmalarımız da var.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Kendi platformunuz...

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Daha şimdi açmadık ama yapacağız. Yani bizim kendi emir iletim platformumuz var. Dünyanın her yerindeki büyük yatırım kuruluşları bize hisse senedinde platform üzerinden geliyorlar. Yani diğer her türlü kurumlara biz platformlar üzerinden erişiyoruz, büyük yatırım bankalarına erişiyoruz.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Bu platformların bir adı var mı yoksa sizin kendi ürettiğiniz...

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Kendi ürettiğimiz.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Peki, bu SPK Tebliği'nin 29/(b) maddesi -Başkanım da biliyor- sizin senede 2 kere bağımsız bir denetim kuruluşuna denetlenmeniz gerekiyor. Böyle bir denetim yaptırdınız mı kurum olarak?

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Geçmişte yaptırdık. Bunu belirli zamanlarda yaptırmamız lazım. Şimdi teklif alıyoruz, mesela bu sene için teklif alıyoruz. Bir de stres testleri yaptırmamız lazım, onu yaptırdık mesela. Yapılıyor şey olarak. Yani çünkü bütün kayıtlar gerçekten şeyde var, istenildiği zaman...

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Bilgi almak için sordum ben.

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Yani, gerçekten, çok ileri düzeyde bir şey.

Ben herkese teşekkür ediyorum.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Sizin SPK düzenlemelerinden farklı eğitim ve bilgilendirme faaliyetleriniz var mı, SPK'nın zorunlu kıldıklarının dışında?

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Efendim, bu bizim piyasamız, sermaye piyasası dışında biz her konuda her eğitimi veriyoruz; sadece bunlarla ilgili değil, her konuda her eğitimi veriyoruz. İnsanlar bizim “webinar”larımıza girebilir, bizim ciddi araştırma kadrolarımız var, özellikle hisse senedi ve diğer piyasalar için; onlar da düzenli eğitimler veriyor. Yani her gün eğitim var, yani eğitim için ayrı departmanlarımız var, şeylerimiz var. Bir de yatırımcı şikâyetleri falan için de ciddi denetim kadrolarımız da var. Yani her konuda organize olmuş durumdayız. Yoksa zaten bizim piyasalar, bildiğiniz gibi, yatırımcı için var. Biz mesela kaç senedir bu piyasadayız, zaten yatırımcı şikâyeti çok olsa olamayız yani yatırımcı olmadan biz yokuz, Türkiye gelişmeden biz yokuz.

Son olarak da bir şey söyleyerek bitireceğim. Daha kapıdan girerken bir görevli arkadaş hisse senedinde mağdur olmuş, bize onu anlatıyordu. Oluyor yani bunlar oluyor. Önemli olan, gerçekten bunun doğru bir şey olması ve üstüne gidilebilmesi.

Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

BAŞKAN – “Ülke gelişmeden biz yokuz.” dediniz, değil mi?

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Tabii, ülke olmadan... Biz bu ülke için varız yani.

BAŞKAN – Kesinlikle. Şimdi, 15 Temmuzda başarılı olsalardı şu anda biz başka bir bayrak altındaydık ama bu durumda değildik, kim bilir ne durumdaydık. Allah korusun.

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Kesin.

BAŞKAN – Işık Menkul Değerler AŞ...

- Genel Müdürümüz adına biz katıldık.

Şimdi, öncelikle, Alper Bey'in, Hakan Bey'in ve Erhan Bey'in söyledikleri aslında tüm kurumların ortak söylemi. Benim de söylemek istediklerimin yüzde 80'ini sizler oluşturdunuz ama Alper Bey'in çok güzel bir sözü vardı; 2016 Ocak ayında kurul tarafında yapılan düzenlemeler tüm dünyaya örnek olacak şekilde yapılmış düzenlemelerdi. Bu düzenlemeler de hem kurum hem yatırımcı hem de yatırımcı adayları arasından çok uygun bulunmuştu fakat 10 Şubat tarihinde yayımlanan son tebliğ gerek mevcut yatırımcılar gerek yeni yatırımcı adayları, kurumlar, kurum çalışanları ve ülke gelir kaynakları arasında oldukça olumsuz karşılandı. Öncelikle, mevcut yatırımcılardan bize gelen mailler, ses kayıtlarından -biz bunları yanımızda getirdik, size bir dosya hâlinde sunacağız- en çok şikâyet ettikleri konu 50 bin TL ve 1'e 10 kaldıraç konusu. Mevcut açıkta olan işlemler için kırk beş gün süre verildi ve bu kırk beş günlük süre içerisinde bu işlemleri hedgeleyemiyor yatırımcılar ve hedgeleyemedikleri takdirde, bir bakıma sonuçta tamamıyla kaybetmeye mahkûm bırakılıyor. Bu konuda çok fazla şikâyet aldık ve en çok bize gelen sorular "Kırk beş günün sonrasında ne olacak? Ben bu zararımı sizden mi karşılayacağım, yoksa Sermaye Piyasası Kurumu bize bu konuda destek olacak mı?" gibi sorulardı. Diğer kurumlarda çalışan arkadaşlarımızı, dostlarımızı, hepsini aradık, aynı şekilde konuştuk ve hiçbir kurumun buna net bir açıklaması yok. Orada herkes müşterinin bu soruları karşısında suskun kalıyor. Burada açıkta bulunan pozisyonlarda çok ciddi bekleyen zararlar var ve ne kurumlar ne de yatırımcı bunun hakkında en ufak bir fikir sahibi değil.

Yeni yatırımcı açısından olumsuzluklara bakıldığında, ortalama Türkiye'deki birikim miktarı 50 bin TL'nin çok daha altında. İşte "Benim bin liram, 2 bin liram var. Ben bununla bir şeyler yapabilir miyim? Acaba dolar alıp, altın alıp hani buralarda da bir şansımı deneyebilir miyim yatırım konusunda?" diyen yatırımcıların artık hiçbirisi yok. 50 bin TL'yle bir kurum denenmez. Bir kurumun sistemi, bir kurumun eğitim personeli, bir kurumun platformu 50 bin TL'yle denenmez. Bu oldukça hem yeni yatırımcılar açısından hem de kurum açısından oldukça zor. Ben şöyle söyleyeyim size: 2016 yılı Ocak ayında, bizim 2017 yılı Ocak ayında ve 2016 yılı Aralık ayında açtığımız hesaplar bünyesinde 50 bin TL üzeri oranlara bakıldığında, ocak ayında yüzde 1,13, aralık ayında da yüzde 1,18 bizim 50 bin TL üzeri yeni yatırımcı sayımız. Yani, yaklaşık bin hesaptan bir ayda 18, diğer ayda 13 tane hesap açmışız. Kurumlar 50 bin TL üzeri yatırım şartına istinaden işlemlere devam etmeleri durumunda yani her ay yaklaşık 18 yeni yatırımcı kazanmaları durumunda faaliyetlerine devam edemezler, bu da piyasaya...

Şurada bir eğitim parantezi açmak istiyorum: Biz Işık Menkul Değerler olarak eğitime en çok önem veren kurumlardan biriyiz. Şöyle ki 2015 ve 2016 yıllarında toplamda -bizzat ben kendim verdim- 48 ilde 64 adet seminer verdim. Tüm şehirlerimizde, hatta bazen gün geliyordu, köylere gidip köy kahvesinde FOREX anlattım ben. Dağ taş gezdik, bunları yaptık. Buradaki yatırımcılara ulaşalım, eğitim verelim ve her gittiğimiz, her ulaştığımız yatırımcıya eğitim kitapçıklarımız var. Bu sizin biraz önce bahsetmiş olduğunuz işlem platformunu, MetaTrader'ı anlatan ve piyasayı anlatan iki ayrı kitapçığımız var. Bunları her yatırımcımıza sunduk hesap açılışı öncesinde.

Bunun dışında, kurum çalışanları açısından mağduriyet zaten ortada, açık. 6.500 kurum çalışanı var ve hepsi gerek sosyal medyada gerek şirket içerisinde çok zor durumdalar. Şurada bir şeyim var: Türkiye'de hizmet veren 44 aracı kuruluş ilk gün itibarıyla yarı yarıya personel çıkartma ya da izin verme yoluna gitti ve şu an -bilmiyorum, en azından kendi kurumum için söyleyeyim ya da diğer kurumlarda da genel müdürlerimiz burada, onlar sürece çok daha hâkim- herhangi bir kuruma gittiğinizde herkes kendi işinden çok hani "Ben bir ay sonra ne olacağım, iki ay sonra ne olacağım?" bunun endişesi içerisinde.

Buna ek olarak ülke gelirleri açısından mağduriyete baktığımızda, yeni tebliğin açıklanmasının üçüncü günü sonunda 2 binin üzerinde yurt dışı kurumlara hesap açılışı olmuş ve 30 milyon TL üzerinde yurt dışı aracı kurumlara para transferi gerçekleştirilmiştir. Ben buradayken 3 kere telefonum çaldı, hepsi Kıbrıs numarasıydı. Muhtemelen bir Kıbrıs kurumundan -onun Kıbrıs'ta olup olmadığını da bilmiyoruz, belki de İstanbul'daki merdiven altı bir kurum- Kıbrıs üzerinden numara çıkarak bizi kendi bünyelerinde hesap açmaya davet ediyorlar ve bizi kötüleyerek “Ya, 1’e 10 kaldıraçla ne yapacaksınız? 1’e 10 kaldıraçla yatırım mı yapılır? Bizde 50 bin TL yatırmak zorunda değilsiniz. Bizde altı gün işlem yapma zorunluluğunuz yok. Böyle beklemenize gerek yok.” diye kendilerini yanıltarak hesap açtırmaya çalışıyorlar ve gerçekten başarılı oluyorlar. Biraz incelendiğinde bu çok net bir şekilde görülüyor. Bu kurumlarda herhangi bir denetim yok. Bir kredi kartı numaranızla direkt kurum sizi aradıktan on beş dakika sonra yatırımcı olabiliyorsunuz o kurumda. Kredi kartı numaranızla direkt sizin hesabınızdan parayı çekiyor ve işlem yapmaya başlatıyor sizi.

Ülke geneli açısından mağduriyetlere değinirken şunu da söyleyeyim: Kurum harcamaları ve yatırımcı fonlarının yurt dışına kayması ve artan işsizlik oranları kapsamında toplam yurt dışına çıkacak olan fon miktarının 500 milyon dolar üzerinde olması bekleniyor 2017 yılında. Hem devlet gelirlerinde hem de millî gelirden büyük kayıplar olabileceği öngörülmüyor.

Sadece Işık Menkul Değerler olarak şöyle söyleyeyim: 2016 yılı itibarıyla kendi muhasebe kayıtlarımızdan çektiğim kadarıyla ülke ekonomisine katkılarımızı gösteren basit birkaç rakam vereyim: 2016 yılında devlete direkt ödeyen 44 kurumdaki sadece biriyiz biz, 6 milyon 325 bin 971 TL; 2017 istihdam giderlerimiz ortalama 10 milyon 507 bin 816 TL; şirket giderlerinin ülke ekonomisine dolaylı katkısı... Yani, bu sadece kurum çalışanları olarak kalmıyor, yaklaşık olarak reklam ajansları, ekonomi kanalları, spor, eğitim, sosyal sorumluluk ve benzeri alanlarda birçok yan sektöre tabii ki katkı sağlıyor FOREX firmaları. Bu şirket giderlerinin sadece Işık Menkul Değerler olarak ekonomiye dolaylı katkısı 47 milyon 637 bin 773 TL.

Ben genel olarak sizin hem vaktinizi almamak için -Hakan Bey’e en başta söylediğim gibi, Alper Bey ve Erhan Bey bizim anlatacağımız, değineceğimiz konuların birçoğuna değindi- sadece bu konulara dikkat çekmek istedim. Yeni tebliğde bize yatırımcılarımız gerek telefonla gerek mail yoluyla bu şikâyetlerini iletiler. Burada yanımda benim ses kayıtları da var, ilgili mailleri de dosyaladım ve size getirdim. Herkesin ortak düşüncesi bir önceki tebliğe dönmek. Tabii ki böyle bir şey ne kadar mümkün ama sosyal medyada da tüm yatırımcıların ortak konuştuğu nokta, Alper Bey’in de değindiği nokta TRY enstrümanlarda 1’e 10 kaldıraç devam ettirilmesi, diğer CFD ürünler ve diğer majör paritelerde 1’e 100 kaldıraç devam etmesi yönünde. Ya da şöyle bir konu da çok fazla dile getiriliyor: Yeni yatırımcıları korumak amacıyla bu kanun getirildiyse birikimi 20 bin TL’ye kadar olan yatırımcılara -bir önceki tebliğe göre- 1’e 50 kaldıraç sunuyorduk. Biri, sıfır ile 20 bin TL arasında 1’e 10; 20 bin ile 50 bin TL arasında 1’e 50; 50 binin üzerinde 1’e 100 en azından nitelikli büyük müşterilerimizi yurt dışına çıkarmamak adına böyle bir ek madde getirilebilir.

Benim söyleyeceklerim genel anlamda bu kadar, dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun, biz teşekkür ederiz.

Akif Bey, sorunuz var mı?

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU– Yok.

Venbey Yatırım Menkul Değerler AŞ Genel Müdürü, buyurun.

VENBEY YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ OZAN ŞIKLAROĞLU – Merhaba herkese.

Ben de 2011’den itibaren süregelen bu tebliğlerin, düzenlemelerin, onların üzerinde çok durmayacağım.

2011 yılından itibaren birçok tebliğ düzenlendi, en son 2016'da kapsamlı düzenlemeler geldi ve son dalgayı da 2017 geçtiğimiz hafta yaşadık. Çok detaylar üzerinde durmayacağım ama bu düzenlemeler yapılırken nelere dikkat edilmeli? Bir, yurt dışındaki uygulamalar hangi seviyelerde gerek kaldıraç oranı gerek piyasaya giriş bariyeri tespit edilirken? Diğeri de yurt içindeki bu hizmetin sunulduğu müşteriler hangi profile? Yani, yurt dışı bacağına bakarsak zaten birlik sunumunda da ayrıntılı gördük. Dünyanın finans merkezi neresidir? Londra'dır, New York'tur. Buradaki kaldıraç oranları neler sunuyor müşterilere? 1'e 200'lere varan oranlar var İngiltere'de, New York'ta 1'e 50, işte Japonya biraz daha muhafazakâr, 1'e 25. Yani, en azından bu çizgide bir düzenleme olması lazım bizde de, eğer bizim finans merkezi olması yönünde bir hedefimiz varsa oranlar bu seviyede olmalı.

İç piyasaya döndüğümüzde yani bu giriş bariyeri düzenlerken hangi müşterilere sunacağız? Bunları sınıflandırma yapmak gerekirse bu piyasada işlem yapan bütün müşteriler spekülasyon yapan müşteriler değil. Yani, insanlar kaldıraç piyasalarını neden kullanır? Spekülasyon yapar, "hedge" yapar veya arbitraj için kullanırlar. Yani, burada ben şeyi de belirteyim: Yanı, Kapalıçarşı'daki büyük, bu esas faaliyet konusu döviz ve altın olan bir grubun içinden geliyorum aslında ve oradaki birçok yatırımcıyla da yaşadıkları sorunları görüyoruz. Yani, bu kişiler, örneğin altın borsasından 100 kilo bir altın alımı yapıyor. Bu 100 kilo altını alıp kasasına koyduğunda henüz bunu tezgâha koyup satma safhasına gelmeden piyasada bir dalgalanma yaşanırsa zaten sermayesi otomatikman erimiş oluyor. Bu tarz riskleri almamak için zaten bu kişinin "hedge" işlemi yapması gerekiyor ve bu işlemi zaten aktif olarak yapıyorlar, kullanıyorlar yani spekülasyon olarak kullanmanın yanı sıra esas faaliyetleri bu. Burada da 1'e 10 kaldıraç gerek yurt dışında yani böyle bir oranla veya bankalarla yaptığı işlemlere nazaran çok rekabetçi kalmıyor ve bu işlemleri oldukça sınırlayacaktır veya işte bir döviz bürosunu düşünün, döviz bürosunda mesela 5 milyon lira sermayesi var, bugün geldi birisi -5 milyon lira karşılığı 1 milyon 300 bin dolar diyelim yaklaşık- 1 milyon 300 bin dolarlık dolar alımı yaptı, birkaç saat içinde veya ertesi gün dolarda bir düşüş yaşandığında bu kurumun sermayesi otomatik eriyecektir yani işletme sermayesini kaybediyor. O yüzden yani bu kurumların "hedge" mekanizmasını aktif olarak kullanması gerekiyor ve bu oranlar yani 1'e 10 oran bu kişileri âdeta kilitlemiş durumda yani bu işlemleri yapamaz duruma gelirler. Yani, o yüzden kaldıraç seviyesinde veya bu giriş bariyerinde sınıflandırma, kademeli bir sistem yapılırsa küçük yatırımcı için bu daha muhafazakâr olabilir, işte 1'e 25'ler olabilir veya geçici süre dolar/TL paritelerinde 1'e 10 seviyesinde sınırlandırılabilir. Ama profesyonel diyeceğimiz -veya nitelikli yatırımcı demeyelim de profesyonel diyelim- adamların, bu kişilerin asıl faaliyet konusu zaten döviz ve altın ticareti. Yani, bu kişileri bu tarz sınırlamalar oldukça zora sokar.

Buradaki maddelerden bir şeye değinmek istiyorum, güvensizlik ortamı nasıl kaldırılır? Aslında Türkiye'de oldukça güvenilir bir ortam vardı. Yani, şeffaflık açısından zaten arkadaşlarımız vurguladı; oldukça şeffaf, her türlü bildirim yapıyoruz, zaman damgaları, her şey zaten dünya standartlarının çok çok üstünde. Ama, son düzenlemeyle arkadaşlar da şahit oluyordur yani Kıbrıs firmaları, -şimdi arkadaşımız çok yeni söyledi- İsrail firmaları, buradan kaçan yatırımcıları almak yolunda bir pazarlama, arama, onları almak yönünde bir strateji izliyorlar ve burada da yatırımcılar tamamen güvensiz, gerçekten güvensiz bir ortamda, karşılarında muhatap olmayan bir ortama gidiyorlar. Yatırımcı şikâyetleri bence çok daha fazla artacaktır, eğer bu düzenlemeyle ilgili bir geri dönüş olmazsa bence şikâyetler çok daha artar. Burada, tabii, muhatap bulamayacaklar karşılarında, öyle bir durum var.

Aslında biz sektör olarak çok iyi yerlere geldik bence; teknolojik yatırımlar, teknoloji yatırımları yaptık, dijital pazarlama alanlarında kendimizi geliştirdik yani bu FOREX piyasasının gelişimiyle birlikte aracı kurumların çehresi de değişti aslında. Yani, yeni yeni dediğim gibi alanlara yatırımlar yapılmaya başlandı, oldukça fazla teknoloji yatırımı yapılıyor, bütün kurumlar bunu yapıyor, görüyoruz. Eğitim konusunda bire bir eğitimler, on-line seminerler, kitaplar yani onları saymıyorum, o tarz alanlara zaten oldukça fazla yatırım yapıyoruz. Yani, biz yurt dışındaki likidite sağlayıcılarla da çok

sık görüşüyoruz. Hani sunduğumuz servis açısından, bilgi birikimi açısından, onlardan hiç aşağı kalır bir yanımız yok. O yüzden, bizim yurt dışı yatırımcıya da açılmamız gibi hedeflerimiz varken bu tarz kısıtlamalar bizi biraz engelliyor. Yani, bizim esas hedefimiz bir Orta Doğu yatırımcısına bu hizmeti sunalım, bir Londra firması sunmasın da biz sunalım bu hizmetleri gerek vergi düzenlemeleri gerek tebliğ düzenlemeleri hepsi bunu desteklesin.

Onun dışında, çok vakit almak istemiyorum, süre de bitiyor sanırım. Diğer arkadaşlara da biraz zaman kalsın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Siz de MetaTrader mı kullanıyorsunuz?

VENBEY YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ OZAN ŞIKLAROĞLU – Biz de MetaTrader kullanıyoruz.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU - Ben SPK da buradayken bir soru yöneltmek istiyorum. Şimdi, son yapılan tebliğdeki düzenlemeyle diyor ki: “Kaldıraçlı işlemlerde pozisyonun ilk açıldığı sırada uygulanacak kaldıraç oranı 10’a 1’i geçemez.” Birinci fıkra bu. Beşinci fıkra “Birinci fıkrada belirlenen esaslar çerçevesinde uygulanacak azami kaldıraç oranları aracı kurumlar ile müşteriler arasında imzalanacak çerçeve sözleşmede belirlenir.” Benim merak ettiğim şey şu: Size ilk müşteri 1’e 10’la girdi ve ilk işlemini 1’e 10’la yaptı, tüm işlemler ondan sonra da yine 1’e 10 olmak zorunda mı? Azami kaldıraç oranı 1’e 10 mudur?

SPK ARACILIK FAALİYETLERİ DAİRESİ BAŞKANI ALİ İHSAN GÜNGÖR - 1’e 7 yapabilir, 1’e 5 yapabilir ama 1’e 11 yapamaz. İşlemlere başlarken 1’e 10’la başlanabilir. Bir müşteri 1’e 11’le, 1’e 20’yle başlamayı teklif edemez, 1’e 6, 1’e 7, 1’e 5, kaç isterse onu teklif edebilir, tebliğ onu diyor.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU - Yani, hiçbir şekilde 1’e 11’i göremez müşteri.

SPK ARACILIK FAALİYETLERİ DAİRESİ BAŞKANI ALİ İHSAN GÜNGÖR – Yok, görebilir, pozisyonu değişir. Yani, pozisyonu açtıktan otuz saniye sonra muhtemelen kaldıraç oranı biraz artacaktır fiyat değişimlerine bağlı olarak ama pozisyonu açarken ilk başlangıç aşamasında 1’e 10’la açabilir. Çerçeve sözleşmelerinde en fazla yer alabilecek oran 1’e 10’dur. Bunun altında ama müşteri serbesttir yani müşteri daha az risk almak istiyorsa, eskiden de öyleydi, daha düşük kaldıraç oranını serbestçe seçebilir.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU - İşlemi ilk açtığında 1’e 10’u verdi veya 1’e 8 verdi, bir sonraki işleminde 1’e 25 diyebilir mi?

SPK ARACILIK FAALİYETLERİ DAİRESİ BAŞKANI ALİ İHSAN GÜNGÖR - Şimdi, kaldıraç oranını pozisyonun fiyatı belirler yani teminat. Siz dolar yükselecek diye pozisyon aldınız, dolar düştü, kaldıraç oranı ister istemez matematik hesabı artacaktır yani doğal bir şey bu.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU - Yine, anlayamadım.

SPK ARACILIK FAALİYETLERİ DAİRESİ BAŞKANI ALİ İHSAN GÜNGÖR - Belki sektör temsilcileri daha iyi açıklar.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU - İkinci pozisyonu açamaz 1’e 10 kaldıraçta, ilk pozisyon 1’e 10 kaldıraçtır, o pozisyonun kaldıraç hareket hâlinde değişebilir ama ikinci bir pozisyon açmak isterse onu tekrar 1’e 10 kaldıraçla maksimum açmak zorundadır.

BAŞKAN - Ne anladın Akif?

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU - Hiçbir şey.

Benim derdim şu: 1'e 10'la girdi yani tebliğdeki ifadeyi okuduğumda onu kavramaya çalışıyorum, ilk açıldığı sırada uygulanacak olan 1'e 10, ilk açıldığında. Yani, bu ilk açıldıktan sonra daha yüksek bir oran gelebilir sonucunu alıyorum ben, öyle midir?

SPK ARACILIK FAALİYETLERİ DAİRESİ BAŞKANI ALİ İHSAN GÜNGÖR – Yok, öyle değil.

BAŞKAN – Buyurun.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ - Aslında sorunun cevabı şu şekilde: Müşteriler, yatırımcılar hesap açarken MetaTrader kullanıyoruz çoğumuz. MetaTrader'da her yatırımcının hesabı için bir kaldıraç oranı belirleniyor. Bu arada, bir önceki konuyla da ilgili bir atıf yapmak istiyorum. Aslında şu andaki hâlihazırdaki cuma gününden önceki regülasyonda kaldıraç oranı 1'e 100 değil, maksimum kaldıraç oranı 1'e 100. Bir çerçeve sözleşme imzalıyor müşteri, her sayfasında bir banka hesabı açar gibi okumadan imzalıyor çoğunu ama kaldıraç oranı bölümüne “tick” atmak zorunda yani orada attığı “tick”i görüyor yani kaldıraç oranını. Mesela, bizim sözleşmemizde 1'e 100 de var, 50 de var, 25 de var, 10 da var. İsterse şu andaki, tebliğden önceki regülasyonda bile daha düşük kaldıraç oranını belirleyebiliyor kendisine, dediğim gibi, maksimum kaldıraç oranı bunlar.

Şu anda MetaTrader'daki uygulama da aslında, her müşterinin hesabında bir kaldıraç oranı belirliyorsunuz, her pozisyonun bir teminat kesiliyor. Bunu, 1'e 10 belirlediğiniz zaman, her pozisyonun 1'e 10 olacaktır. Daha yükseği zaten kanunen olamıyor ama her pozisyonun 1'e 10'dur; cevabı bu aslında sorunuzun.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – O zaman, azami kaldıraç oranının müşteri ile sizin aranızda belirlenmesine ilişkin bir sözleşme yapılacak mı?

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Çerçeve sözleşmede azami kaldıraç oranı...

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Azami kaldıraç oranı 1'e 10 mudur şu an itibarıyla?

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Evet, cumadan sonra 1'e 10, daha fazla olamıyor.

BAŞKAN – Şimdi, İntegral Menkul Değerler AŞ.

Buyurun.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Akif Bey, ben direkt sizin sorularınıza cevapla başlamak istiyorum aslında. Benim aldığım bilgi dâhilinde bizim firmadan iki yatırımcının şikâyeti olmuş. Bu yatırımcıların en büyük kazanç kaybettikleri güne baktım -Bu dosya zaten size sunulacaktır- bir müşteri kârdaymış, tüm kaybettiği para tarihi 2013 Haziran ayı, Gezi olayları. Gezi olaylarında müşteri “short” alıyor 1,81'lerden, 1,93'lerde “stop”lanıyor. Sadece bir kere “stop”lanılmış, en büyük pozisyonlar zaten bunlar.

BAŞKAN – En çok kaybettiği zaman o zaman mı?

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Evet, evet, Gezi olaylarında, “short” alıyor.

BAŞKAN – 15 Temmuzda da mesela aynı şey olmuştur.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Aynen.

Şimdi, zaten olayın mantığı bu. Müşteriler genelde, üç aşağı beş yukarı, yarı yarıya kazanır ama çok hareketli piyasalarda kaybederler. Bu hareketli piyasalarda müşteriler “zarar durdur” butonunu kullanmazlar yani zararlarını belli bir oranda kesmezler. Çünkü 300 dolar kazanan bir pozisyonda – ortalama 300 dolar kazanıyor diyelim- 300 dolar kaybetmeyi göze almıyor ve bu gidiyor, gidiyor, 1.000 de oluyor, 1.500 de oluyor, 2 bin de oluyor ve 2 bin dolarda “stop”lanıyor pozisyonlar; en büyük kayıp oranları aslında bununla oluyor. Müşterilerimize hep söylediğimiz şeylerden biri, data anlarında çok fazla işlem yapıyorlar, özellikle, FED kararları olduğunda, tarım dışı istihdam verilerinde, Türkiye Merkez Bankası faiz kararı açıklıyor, en çok orada işlem yapıyorlar. İşlemin fazla olduğu zamanda, ne kadar işlem yapsanız da çok profesyonel değilseniz büyük oranda kaybedersiniz çünkü hareket çok fazla, kaldıraçtan dolayı. Tüm kaldıraç kullanırsanız, hareket de yüzde 2, yüzde 3 olursa zaten pozisyonlarınız “stop”lanıyor, yaşanan en büyük sıkıntılar bunlar. Bunları biz defalarca dile getiriyoruz.

İkinci bir şikâyeti incelediğimizde direkt göze çarpan bir olay, 1.100 tanesi kârlı kapanan pozisyon var müşterinin, 150 tane zararlı kapanan pozisyonu var yani müşteri sadece yüzde 8,2 pozisyonda zararlı kapatmış, o kadar iyi bir “trader.” Ama kaybettiği rakam kazandığının 2 katı, 2 buçuk katı çünkü “stop loss”u yine kullanmadığı için. Bu hareket de altında olmuş, tarihin en yüksek seviyelerinden biri, 1.670’lerden “long”a geçmiş, 1.500’lere kadar beklemiş.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Sizde de MetaTrader mı var?

İNTEGRAL MENKUL KIYMETLER GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Evet.

Şimdi, MetaTrader konusuna geleyim.

Bu arada, ben buradaki en gençlerden biri olabilirim ama 2003 yılından beri FOREX’le ilgileniyorum, İsviçre’de başlamıştım daha önce. Yani, sektörün en tecrübelisi benimdir herhâlde diye tahmin ediyorum. Dört yıl boyunca yurt dışında çalıştım.

Şimdi, FOREX’e olan güvensizlik sebeplerinden biri aslında şudur: Birinci olarak kayıp/kazanç oranları. Şu an sadece Türkiye ve Amerika’da dile getirilir. Amerika’da kayıp/kazanç oranları, 2009’lardan, 2010’lardan beri açıklanıyor ve yüzde 35’tir, orada yüzde 35 kazanan ortalaması, yüzde 65 kaybeder. Kaldıraç oranları 1’e 25’lere, 1’e 50’lere çekildi, ürünlere göre değişebilir Amerika’da. Regülasyon öyle bir şeydir ki yaşanan bir organizmadır aslında. Ben İsviçre’de başlarken 50 bin frankla şirket kuruyordunuz, hiçbir denetim yoktu; aradan üç beş yıl geçti, çok fazla mağduriyet oluştu. Çünkü, denetleyen yoksa mağduriyet yaşanır zaten. Denetleyen olmadığı için 2009’da sanırım, ilk regülasyon geldi ve 20 milyon dolar altında sermaye şirketi kurulması engellendi. Bunun gibi, her ülke kendi regülasyonunu yapmıştır; İngiltere de yapmıştır, Amerika da yapmıştır ve bu sürekli değişir.

İngiltere’de şu an kaldıraçlar konuşuluyor, tüm firmalara gitti, teklif 1’e 50 ama kişinin profesyonelliğine göre 1’e 25 ile 1’e 50 arasında değişiyor. Hatta, “CFD” denilen ürünler var, FOREX’le benzerdir; onda da kaldıraç 1’e 10’a indirdiler; bunun gibi, onlarca ülke denetliyor. Geçen hafta Ürdün’e regülasyon geldi. 2009’da FOREX’i yasakladı Ürdün, altı yıl sonra, çıkan milyarlarca dolardan sonra tekrar FOREX’i yerine koydu, regülasyonu getirdi ve 8 milyon dolara şu an Ürdün’de bir lisans alabiliyorsunuz. Güney Kıbrıs’ta çok fazla şikâyet oldu. Öyle bir yapıya döndü ki herkes Güney Kıbrıs’a kaçtı, biliyorsunuz ada ülkelerinde böyle, Malta, Güney Kıbrıs. AB ülkeleri de şikâyetçi bunlardan “Vergiler daha avantajlı, herkes oraya gidiyor.” diye. Yapılan baskılar sonucunda orada da bir düzenleme yapıldı ama kaldıraç hep 1’e 50, 1’e 25 seviyelerinde, Türkiye’de olduğu gibi 1’e 18’e hiçbir yerde inmedi. Yani, burada bir kontrol altına alınmaya çalışılıyor dünyada da ama bu oranlar Japonya’da 1’e 25’tir, en gelişmiş ülkelerinden, bu piyasaların en büyük ülkelerinden Hong Kong’da 1’e 20’lerdedir, işte Güney Kıbrıs’ta 1’e 50 ama müşteri profesyonel olunca 1’e 100’e kadar çıkar,

İngiltere 1'e 200 şu an, 1'e 50 Brezilya. Yani, bunun ideal rakamı aslında tüm dünyada görünüş 1'e 25, 1'e 50 bandıdır aslında şu an ama bizde tabii ki belki bu şikâyetlerin çok fazlalığından olabilir diye tahmin ediyorum.

FOREX'e olan bu algının sebebi de aslında biraz da denetimsiz ülkelerden kaynaklanıyor. Şimdi, siz tabii ki doğal olarak hep şeyi soruyorsunuz: "Meta platformda bir şey var mı, Meta platformda?" Aklınızda böyle bir kuşku oluşmuş sanırım. Oluşabilir. Bunun sebebi de aslında: Meta platform, sonuçta bir platform, arkada bir şeyler yapabilirsiniz ama sizi denetleyen bir kurum varsa ve zaman damgası varsa hiçbir şey yapamazsınız. Zaten, regülasyonun gelme amacı budur. "Denetleyen kuruma güveniyor muyuz?" dersiniz, size bir örnek vereyim, çok fazla ceza yeriz biz reklamlardan dolayı. Çok ilginç bir örnek anlatayım: Hürriyet gazetesine reklam vermişim, kâr/zarar oranını açıklamışım "Yüzde 35'e 65." diye, oradaki editör çok tecrübeli bir arkadaş herhâlde "Böyle bir reklam olamaz, adam kendini zarar etti gösteremez, reklam veremez." diye ters çeviriyor, bu yüzden SPK benden savunma alıyor, Hürriyet'in kendi savunmasını ilâştirerek koyuyorum, ona rağmen ceza yedim çünkü sorumluluk bana ait; haklılar. Bakın, yani, bu konudan bile ben ceza yemiş adamım. SPK'nın nasıl bir denetleme yaptığını ve gerekli gördüğünde ne cezalar kestğini herkes burada biliyordur. Zaten, sürekli bizi uyarın, cezaları da görüyoruz. Yani, onun da yanında bir kuşku olmaması lazım bence. Ama, bu platformu siz "tax free" ülkelere, Belize'ye kurarsanız, ki bir ay sonra göreceğiz bunları, Belize'den "tax free"ler gelecek, Güney Kıbrıs'tan gelecek, İsrail'den de gelecek, bunları yaşayacağız.

Biz 2010'da aracı kurumu aldık, FOREX şirketine -2007, Türkiye'de FOREX'e başlamıştım aslında da yani tam regüle olmadığı dönemdi- 2010'da aracı kurumu alıp. Bu işlem tüm dünyada aracı kurumlar üzerinden yapılıyor, İngiltere'de de böyle, diğer gelişmiş ülkelerde de böyle "Aracı kurumlar üzerinden alınsın mı?" konusu konuşuldu. Bunu BDDK'yla mı yapacağız, SPK'yla mı alacağız, bu konular konuşuldu; SPK'ya bağlandı ve bir regülasyon geldi. Regülasyonun eksikleri bence o dönem biz de görmedik çünkü bu, yaşadıkça öğrenilecek şeylerdir, regülasyon yaşadıkça güncellenecektir. Yani, biz baktık orada mesela "bonus" maddesi yoktu. Galiba, üçüncü aydı, hiç unutmuyorum, o zamanki Birlik Başkanımız Atilla Köksal'a gidip "Bu 'bonus'ları kaldırmamız lazım, Amerika da kaldırıldı. Bakın, böyle garip garip ülkelerde kaldı." Direkt kendi birliğimiz bunu kaldırdı. Bunun gibi yaşayan regülasyon sonucu 2006'da bir düzenleme geldi, tekrar regülasyon oldu, komisyonda revize edildi; sürekli ilerleyen bir adım var farkındaysanız. Yani, müşteri şikâyetine göre, müşteri mağduriyetine göre, genel bir mağduriyete göre bu rakamlar değişiyor.

Bu kâr/zarar oranına gelince, bunun hesaplanma yöntemi insan yani müşteri sayısı olduğu için böyle. Ben size bir örnek vereyim: Bizim Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası açıklanmıyor. Ben VİOP'ta işlem yapıyorum, açık hizmet veriyorum. Ben bunun için araştırdım, geçen sene benim müşterilerimden sadece yüzde 31'i VİOP'ta kazanmış, tabii tüm rakamı bilmiyorum ama bu anons edilmediği için "FOREX tu kaka, VİOP süper." Kâr/zarar oranı aynı aslında, bende ortalaması 30-35 civarında FOREX'te, VİOP'ta da 31'miş, orada kaldıraç 1'e 18. Onları da duyuralım, bakalım neler çıkacak. Tüm kurumlar duyursa o rakamlar çıkacaktır.

Komisyonunuza gelen şikâyetlerin farkındaysanız hiçbirisi somut değil, hep soyut; somut olamaz çünkü her şey şeffaf. İnternet sitemiz de şeffaf, denetimimiz şeffaf; şikâyet mercisi var, benim teftiş birimim var, sonra, Birlik var, Birlikten sonra SPK'ya gidiyorsunuz, SPK'dan da tatmin olmadınız, dava açabilirsiniz, onlarca yöntemi var ama şikâyetler somut değil. Çünkü, somut olanlar zaten çözülüyor. Aracı kurumlar somut bir şikâyeti kendi arasında çözüyor.

BAŞKAN - Şimdi ben geldim size 1.000 lirayla, beni bilgilendirdiniz, ben 1.000 lirayı verdim, çekiliyor muyum, ondan sonra istişare devam ediyor mu? Siz bana soruyor musunuz yani "Şöyle yapıyoruz, böyle yapıyoruz." diye yoksa sonuçta "Ya, kardeşim biz böyle yaptık da şöyle oldu." mu diyorsunuz?

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU - Şöyle bir şey: Biz ilk başta, sanırım 2014’e kadar müşterilere danışmanlık hizmetini belli programlarla, belli analizlerle verirdik ama yatırım danışmanlığı kapsamına girince belli bir süreden sonra kaldırdık, tam tarihini şimdi hatırlamıyorum, şu an vermiyoruz, son bir-bir buçuk yıldır sanırım. Şöyle: Biz 2016 düzenlemesinden sonra vermiyoruz ama biz bunun yanı sıra her gün “webinar” eğitimleri veriyoruz, FOREX hakkında genel bilgilendirme. Günlük bülten yani genel bilgi düzeyinde günlük bültenleri verebiliriz. Yani, işte, bugün beklenen datalar, olabilecekler, “Data böyle gelirse şöyle olur.” diye tüm genel bilgileri veriyoruz. Bunun yanı sıra, aslında, biz ekonomi basınına besleyerek çok daha fazlasını veriyoruz. Yani, ben; eğitimlerde olsun... Üniversitelerde 100’den fazla eğitim vermişimdir, benim 6 personelim üniversitelerde yaptığım bu organizasyonlardan gelmiştir. Koç’un, Bilkent’in, Boğaziçi’nin, birçok üniversitenin ana sponsoruyum. Zaten, belki biliyorsunuz, Fenerbahçe’nin sponsoruyum, Beşiktaş’ın sponsoruydum, bugün Türkiye Kupası’nın sponsoruyum. Yani, birçok sektöre olan katkımız var ve bunları düzenli bir şekilde... Sıradan bir şekilde yapmıyoruz yani biz bir eğitime gittiğimizde yanımıza profesör alıyoruz, kanallara gittiğimizde doçent, doktor seviyesinde insanları çıkarıyoruz. Ben çıkmıyorum, beni televizyonda çok fazla görmezseniz. Ben de bilirim televizyona çıkmayı ama hep bu konunun uzmanlarını çıkarmaya çalışıyoruz. Bu yöntemle ilerlediğimiz için bizim vicdanımız o yüzden rahat aslında.

BAŞKAN – Şimdi, ben, 1.000 lirayı verdim, bana “Biz şöyle yapıyoruz.” diyor musunuz yoksa “Biz böyle yaptık da böyle oldu mu?” diyorsunuz en son? Yani yaparken benimle paylaşıyor musunuz?

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU - Hayır, hiçbir şey paylaşmıyoruz. Bakın, biz size...

BAŞKAN – Ben verdim, ben kararımı bildirerek çıktım.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU - Biz size platform sağlıyoruz, işlemleri siz yapıyorsunuz, piyasayı siz takip ediyorsunuz. Ben sadece platform sağlayıcıyım.

BAŞKAN - Ondan sonra, tercihlerimden dolayı üzülürsem ben üzülüyorum yani verdiğim karardan dolayı. Bana akıl verenler değil ben üzülüyorum ama kararı ben veriyorum öyle mi?

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU - Evet.

Ama dediğimiz gibi, genel yatırım tavsiyesi çerçevesinde günlük bültenleri yolluyoruz, televizyonda da bizim yorumcularımız çıkıyor, anlatıyor, diğer kurumların yorumcuları anlatıyor yani ya da piyasadan bilgi alıyor. Şu seviyeden al, bu seviyeden sat, pozisyonu tut, bunları yapmıyoruz yani.

BAŞKAN – Bitirdik galiba.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Evet, benim söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

ALB Menkul Değerler AŞ...

ALB MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ CİHAN ALUÇ – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, sayın değerli konuklar; benden önceki değerli konuklar ayrıntılı bir şekilde her şeyi açıkladılar. Ben tavsiyeler bölümünde bir şey tavsiye etmek istiyorum. Kıvanç Bey’in verdiği örnekte yani bu zarar durdurma “stop-loss” dediğimiz mekanizmaları kullanamadıkları için yatırımcılar genelde para kaybediyorlar. Bunu daha evvelki piyasalarda da, daha farklı piyasalarda da görüyoruz, hisse senedi piyasasında da bunun örnekleri vardır. 10 liraya alınan bir kâğıt 9 liraya düşünce satılmaz, 1 liraya kadar beklenir ve bunun sonucunda kârlar hemen realize edilir, zararlar beklenir ve bütün

para kaybedilir. Bunun eğitimini vermek gerekiyor. Yani bu, zaten aracı kurumlar tarafından kesinlikle veriliyordur ama bir yöntem olarak... Nasıl, altı gün süresi boyunca 50 tane işlem zorunluluğu getirdi SPK fakat açık söylemek gerekirse bu bir formaliteye döndü çünkü yatırımcı bir an önce işlem yapmak istiyor ve orada, daha evvelki konuşmacının dediği gibi, gerçek parada yapılmadığı için amaca hizmet etmiyor. Yani orada şunu bile görüyoruz: 50 tane işlem bitsin diye yatırımcı 50 defa tuşa basıyor ama bir eğitim zorunluluğu getirilirse belki bu “webinar” şeklinde olabilir tabii ki uzak yerlere ama İstanbul lokalinde çok yatırımcı var. Türkiye genelindeki yatırımcının yüzde 90’ı İstanbul’dadır. Şirket merkezlerinde, konularını Sermaye Piyasası Kurulunun belirleyeceği bu tip eğitimlerin... “Şu konularda eğitim vermeniz zorunludur.” denilip ve yatırımcıların şu konularda eğitim aldığını altına imza atarak, eğitim sonunda aldığını söyleyerek bir imzayla bunu belgeledikten sonra... Çünkü, hakikaten, bu piyasada ben de çok uzun süredir işlem yapıyorum ve çalışıyorum, VİOPS müdürlüğü yaptım uzun süreler boyunca. VİOP oranları da... Kıvanç Bey’in dediği gibi, ben yaşadım, her ay alırdım, VİOP’taki zararı görürdüm, orada sadece aracılık faaliyetini yapardık ama büyük oranda stop-loss (zarar durdur) emrinin kullanılmamasındandı. Onun da açık olduğu yerler vardır. Alper Bey belirtti, GAP dediğimiz boşluk olan piyasalarda stop-loss çalışmaz veya çalıştığı zaman da aşağıdan çalışır ama bu, Sayın Cumhurbaşkanımızın deyimiyle fitratında vardır bu işin. Yani, bu, artık alınabilecek bir risktir, sistematik bir risktir bu. O yüzden de bu olabilecek bir şeydir, artık bu riskidir çünkü fiyatlar bir anda açılabilir. Ama onun dışında zaten siz stop-loss yani zarar durdur mekanizmasını çalıştırıyorsanız... Şöyle bir istatistiği de sizinle paylaşayım: 10 işleminizden 7’si yanlış yönde bile olsa yani sadece 3 tanesini doğru yaptığınızı farz edin, kazanma şansınız daha çok artar çünkü kazandığınız zaman daha çok kazanacaksınız, kaybedeceğiniz zaman daha az kaybedeceksiniz. Bu tip bir eğitim verilirse ve bu tip bir eğitimin verildiği kanıtlanırsa yatırımcı mağduriyeti daha da azaltılacaktır diye düşünüyorum ben. Öneri olarak bunu getirebilirim.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Siz de “MetaTrader” mi kullanıyorsunuz?

ALB MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ CİHAN ALUÇ – Evet “MetaTrader” kullanıyoruz.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU - Eğitim faaliyetleriniz...

ALB MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ CİHAN ALUÇ – Bizim hafta sonu eğitimlerimiz var şirket lokalinde ve “webinar” eğitimlerimiz var ama ağırlıklı olarak eğitimlerimiz biraz teknik oluyor çünkü yatırımcılar bunu talep ediyorlar. Ya temel analiz yani makroekonomik eğitimler ya da teknik analiz dediğimiz bu göstergeler, grafikler üzerinden al-sat yapabilmeleri için, geliştirilen teknikleri öğrenmek için müşteriler bunu kullanıyor.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Bu, müşteri portföyünüzden mi kaynaklanıyor acaba?

ALB MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ CİHAN ALUÇ – Genelde müşteri profili böyle yani işlem yapan müşteriler genelde bunu talep ediyorlar yani teknik ve temel analiz eğitimi almak istiyorlar.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Peki, sizin bu getirmiş olduğunuz öneriyi firma olarak uygulamaya sokma imkânınız var mıdır?

ALB MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ CİHAN ALUÇ – Tabii ki yani bu...

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Böyle bir çalışmanız oldu mu örneğin?

ALB MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ CİHAN ALUÇ – Tabii, tabii, bu bahsedilir. Yani, verilen eğitimlerde stoploss kullanın, zarar etmemek için bu zarar durdur emirlerini kullanın deniyor ama bunu yasal, daha doğrusu daha bir kurallı bir şekilde yapılırsa... Çünkü, yatırımcının da bunu kulak arkası etmemesi gerekiyor. Bir şeye imza atıyorsa, “Tamam bu eğitimi aldım.” diyorsa, bunu öğrendiğine kendisi de kani olmuş olabilir.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Yani ben şunu kastediyorum: E-sertifika sağlayabilmek adına web üzerinden bir eğitim ve sınav sağlayıp, oluşturup müşteriye böylelikle sisteme kabul etme gibi bir düşünceniz oldu mu hiç?

ALB MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ CİHAN ALUÇ – İşte onu istiyoruz şu an.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Bunu öneriyorsunuz ama buna ilişkin bir girişiminiz oldu mu?

ALB MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ CİHAN ALUÇ – Yok, hayır. Yani, bu zaten piyasayla birlikte yapılması gereken bir şey, bir standart getirilmesi gerekir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AK Yatırım, buyurun.

AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ ULUSLARARASI PİYASALAR MÜDÜRÜ GÖKHAN KARAMEHMET – Değerli Başkan, değerli komisyon; şimdi, biz sunum dosyalarında ilettik, bahsedeceğimiz hususların birçoğundan değerli aracı kurum temsilcileri ve yöneticileri de zaten bahsetti ama ben genel olarak özet geçerek en sondaki talepler kısmına biraz daha vurgu yaparak bitirmek istiyorum.

Öncelikle, biz, kurum olarak, biraz daha genel olarak baktığınızda, banka kökenli bir kurumun bir iştiraki olduğumuz için biraz daha konservatif bakılıyordu bu işlemlere ve geçmişte, mevzuat öncesi, 2011’den önceki FOREX merdiven altı kurumlarının faaliyet gösterdiği dönemde ister istemez kötü bir imaj vardı. Biz bundan dolayı yönetim kurulumuzu biraz zor ikna ettik. Ne zaman ki tebliğ çıktı 2011’de, tebliğ çıktıktan sonra 2013’te biz bu alanda faaliyet göstermeye başladık ve banka buna izin verirken de “multi-asset” bir yapıda yani sadece biz FX ürünü değil, “futures” ürünü ve uluslararası piyasalara, NASDAQ borsasından tutun, Londra borsasına kadar birçok borsaya erişim veren bir yapıyla beraber sistemin içerisine girdik. Müşterilerin talepleriyle beraber de zaman içerisinde MetaTrader platformunu da aldık. Yani, biz şu an -ben size şemaları da ilettim zaten, bizim iş model şemasını- 2 tane platformla faaliyet gösteriyoruz ve özellikle de baktığımızda, hani güvensizlik ortamını ortadan kaldırmak için ne yapılabilir başlığı altında, Sermaye Piyasası Kurulu 2016’nın -hani diğer aracı kurum yöneticileri de buna şey yaptı- 14 Ocak’ta yaptığı değişiklik tebliğinde, 37/1-A ve 39/1-A’da birçok buradaki boşluğu -seri 5, No: 125- 2011’deki tebliğdeki boşluğu kapattı ve bizim, baktığınız zaman, Türkiye’deki regülasyonu uluslararası boyutların üzerine taşıdı. Bütün istatistikleri biz üçer aylık dönemlerde yayınlıyoruz. Ciddi anlamda bir şeffaflık var. Şimdi, buraya, size data getirmek istiyoruz. Data getirmek için diğer ülkelerdeki kurumların kuruluşlarına girip bakmaya çalışıyoruz ama inanın, karşılaştırılacak bir data yok. Yani, burada, baktığınızda, Sermaye Piyasası Kurulu iyi bir iş yaptı, oldukça şeffaflığı artırıcı bir değişikliği de tebliğde yaptı. Yanıltıcı ilanlar konusunda ciddi bir şikâyet vardı. Bunları gerek Aracı Kuruluşlar Birliği ve gerekse de bu 2016’daki tebliğle buradaki ilanlara ilişkin sınırları çizdi. Teminatlandırmaya ilişkin tedbirler oldukça iyi. Bir de en büyük şikâyet alan -burada da konusu geçti, Sayın Başkan da o kısmını anlamaya çalışmıştı- bireysel portföy yöneticiliği ve yatırım danışmanlığı faaliyeti bu işlemlerden kesinlikle ayrıldı yani bu şeyle beraber.

Piyasada özel bir durum olduğu zaman biz Aracı Kuruluşlar Birliğine bunu raporluyoruz ve en önemlisi de fiyat serileri gidiyor. Yani, fiyatlar tescilli ve diğer arkadaşların da dediği gibi, zaman damgalı bir şekilde bunları saklıyoruz. Zaman damgalı olduğu için de oldukça güvenli.

Kurum olarak bizim şikâyet sayımız biraz az çünkü genelde müşterilerin boyutları biraz daha büyük olduğu için, küçük yani 100 dolarlık, 200 dolarlık bir müşteri profilini hedeflemediğimizi için... O segmentte biraz daha fazla şikâyet oluyor ve çok küçük, bu 100, 200 dolarlık teminatla işlem yapan müşteriler genelde de kaybederek çıkıyorlar yani baktığımızda. Arkadaşlar da zaten değindi.

Bunun dışında, siz sorabilirsiniz “Ne gibi tedbir alıyorsunuz?” diye. 2016 senesinde birçok olay oldu, Brexit, Trump seçimleri, Brexit sonrası dalgalanma, içeride 15 Temmuzdaki kalkışma ciddi anlamda... Yani, hepsi bir araya gelemeyecek ciddi bir dönem ama buna rağmen Aracı Kuruluşlar Birliğindeki şikâyet rakamları, görüyorsunuz, böyle korkunç olayların olduğu bir yılda bu rakamlar gerçekten az ve hani bizim kendi kurumumuza bakıyorum, dördüncü çeyrekte 3 tane şikâyet gelmiş yani yıl genelinde toplamda 5 civarında bir şikâyet var ve bunları da gidermek için öncesinde mesela bu tip... Şimdi, darbeyi kestiremiyorsunuz ama şeyi kestirebildiğiniz noktalar var, Brexit’te bir ay öncesinden bunun seçim süreci veya Trump seçimleri, orada bir volatilitte bekleniyor. Bununla ilgili yatırımcılara uyarı yapıyoruz. Ne yapıyor mesela? İngiltere’de oylama yapılacağı zaman, onun öncesinde müşterilerle beraber şey yaparak... Kurum olarak biz mesela Brexit öncesinde yeni pozisyon alma, yüksek kaldıraçlı, 50 kaldıraçlı pound pozisyonu almayı durdurduk ve kaldıraçları, burada oluşacak volatiliteden dolayı, müşterileri korumak adına belli bir dönem belli bir seviyede bıraktık. Bu tip önlemler ve uyarılar müşterilere yapılıyor yani yakın, bilinen olaylarda yapılıyor, bu tip tedbirler alınıyor.

Bunun yanı sıra da en son olarak bu geçtiğimiz hafta açıklanan 37/1 tebliğiyle beraber birtakım sonuçlar var hani gerek bizim gerekse bilirkişiler içindeki bu alanda faaliyet gösteren kurumların da dile getirdiği gibi, şu çok kesin: Bu tebliğdeki kaldıraç ve minimum teminat oranının düşürülmesiyle beraber paralar hızla yurt dışına çıkacak, buradaki teminatlar. Bu ciddi anlamda bir sıkıntı. Bu yatırımcılar SPK denetiminden çıkacak yine diğer arkadaşlarımızın söylediği gibi. İstihdam kaybı aracı kuruluşlarda... Yaklaşık 3 bin kişi gibi bir istihdamdan bahsediyoruz burada, bu çok ciddi ve işin diğer tarafına da baktığımızda, gelir kaybının sonucu olarak da bayağı ciddi bir şekilde bu alandan alınan vergiden mahrum kalacak devlet ve bu...

BAŞKAN – Ne kadar tahminen? Konuşuldu mu?

AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. ULUSLARARASI PİYASALAR MÜDÜRÜ GÖKHAN KARAMEHMET – Yani, şimdi, biz kendi kurumumuzda çalıştık yani 2-2,5 milyon civarı ki bizim son dönemde...

BAŞKAN – 100-150 milyon var mıdır?

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER A.Ş. GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Sayın Başkanım, son dört yılda 130 milyon vergi ödedik, sadece FOREX yapıyoruz.

BAŞKAN – Toplamda bir yılda ne kadardır tahminen?

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ DURSUN SEVİCİ – 1 Milyar TL.

BAŞKAN – O kadar vardır.

Bir şey soracağım: Mesela şikâyet geliyor ya size, hiç şunu söylediniz mi kendi kendinize yani “Bu adam şurada haklı, şurada bir haklılık payı var.” dediniz mi? Yani “Şurada da şu adama bir haksızlık yapılmış.” ya da “Eksik bilgi verilmiş.” gibi...

AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. ULUSLARARASI PİYASALAR MÜDÜRÜ GÖKHAN KARAMEHMET – Ben anlatayım. Biz oldukça ciddi bir raporlama yapıyoruz. Mesela geçtiğimiz yıl -şimdi yanlış da söyleyebilirim- bir TELEKOM arızası, internet hatlarında yavaşlama oldu. O dönem bizim 2 tane sistemimizin 1 tanesi normal internet çıkışlıdan, kiralık hat üstünden

gitmediği için TELEKOM arızasından dolayı etkilendi, müşteri şikâyetleri oldu. Bir tip durumlarda müşterinin emrini alamıyor vaziyete geliyorsa ve müşteri mağdur olduysa biz bunun zaten ödemesini yapıyoruz ve ayrıca bunu Aracı Kuruluşlar Birliğine mevzuatla beraber bildiriyoruz. İki gün içerisinde bildirmek durumundayız ve buradaki mağduriyeti, bizden kaynaklanan mağduriyeti de gideriyoruz yani bu tip şeyler şikâyet oluşmadan müdahale edilerek gideriliyor. Ha “Bir şikâyet oluşuyor, burada bir problem tespit ediyorsunuz, bununla ilgili ne yapıyorsunuz?” diyeceksiniz. Mesela, bu TELEKOM’la ilgili, bizim 2 tane sistemimiz olduğunu söylemiştim, bir tanesi “leased line” üstündeydi, diğerini de kiralık hat üzerine geçirerek... İşte, teftiş birimlerimizle birlikte çalışarak bir an önce sorunun çözümü için gerekenler tespit ediliyor, gerekiyorsa da bir yatırım yapılıyor. Ciddi bir yatırım yaparak kalıcı tedbirle beraber düzenliyoruz. Hani sektör de öğreniyor çünkü sektör çok genç bir sektör. Baktığınızda, mevzuat ciddi bir şekilde gelişti burada, SPK mevzuatı. Aynı zamanda biz de tecrübeli hâle geldik. Bu tip gediklerimizi, işte bu bahsettiğim konuyla ilgili açıklarımızı kapatarak ülkemizin bu sektörünün uluslararası bir platforma taşımak istiyoruz.

Ben şeylerden de bahsettim, hani burada eğer ki bu kaldıraç değişikliği bu şekilde devam ederse gerek sektör açısından gerekse ülke ekonomisi açısından ciddi bir yara alacağız. Bununla ilgili bir düzenleme yapılması, en azından biraz daha iyileştirme yapılarak bir an önce bir çözüme kavuşturulması gerektiğini düşünüyorum Sayın Başkan ve Komisyon üyeleri.

BAŞKAN – Şimdi, burada ben size siyaset dersi verecek değilim ama istikrar çok önemli. Yani, Gezi olaylarında vatandaş kaybediyor, siz de kaybediyorsunuz; 15 Temmuzda siz de kaybediyorsunuz. Biz yine iyi ayakta duruyoruz. Yani, geçmişte bir Anayasa kitapçığı fırlatıldı, gecelik faiz 8 binlere çıktı. Yani biz, şimdi, FETÖ’yle mücadele, PKK’yla mücadele, Suriye olayları, Irak meselesi, turizm, vesair içeride yaşanan bir sürü hadise... Yani dünyada herhâlde Türkiye kadar saldırı altında olan bir ülke yok, içeriden ve dışarıdan maalesef saldırı altındayız ama yine de çok şükür iyi ayakta duruyoruz. Ama Başbakanımız dedi ya, üç dört ay sonra, yaza girerken, havaların ısınmasıyla beraber inşallah –ve terörle mücadelede de üç dört aya ihtiyacımız var- çok ciddi atılımlar gerçekleştiriliyor. Biz burada sizden çok farklı şeyler bilmiyoruz, siz de basını çok iyi takip ediyorsunuz ama bizim bildiğimiz, bizim duyduğumuz, hissettiğimiz, üç dört ay içerisinde inşallah terör -yani Türkiye’de terör bitmez, dünyada bitmez ama- belini kaldıramayacak duruma gelecek. Yani çok büyük, ağır bir darbe vuruldu, vuruluyor ama yine de tedbiri elden bırakmamak lazım yani dünyada bu tür ülkelerde terör tehdit. “Ne kadar Paris güvendeseyse İstanbul da o kadar güvende.” dedi bugün turizmcilere Başbakanımız. Bence İstanbul, emsal metropollere göre çok güvenli bir şehir ama bunda istikrarın gerçekten çok önemli olduğunu görüyoruz. Bütün yatırımlarda öyle yani vatandaş biraz da ülkenin durumuna göre karar verebilmeli, vermeli. Tabii, Gezi olayları beklenmeyen bir hadiseydi, 15 Temmuz beklenmeyen bir hadiseydi.

İlçemdeydim ben, memleketteydim o gece; eve gittim, televizyonu açtım, 15 Temmuzu bir belgesel falan sandım ben. Hani çok darbe oluyor ya Türkiye’de, oldu ya, onlardan bir tanesinin yıl dönümü falan sandım önce. Çok sıcak bir gündü, bir düğünden çıkmıştım, acayip terlemiştim –rutubetli bizim ilçe- o gün de çok yoğun bir gün geçirmiştim; “Ya, herhâlde sıcak çarptı bana.” dedim. Bakıyorum televizyona, “Bir darbenin yıl dönümü galiba.” diyorum ben. Kanal değiştirdimce anladım işin ciddiyetini. E nereden bilecek vatandaş tabii? Neyse...

Akif Bey, sorunuz var mı?

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCADOĞLU – Şimdi, siz hem bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bir kuruluştunuz... Bu bankaların bilgi sistemleri ve bankacılık işlemlerinin kriterleri dikkate alındığında FOREX aracı kurumları için bu kriterlerin yürürlükte olması, geçerliliği gerekli midir?

AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ ULUSLARARASI PİYASALAR MÜDÜRÜ GÖKHAN KARAMEHMET – Biraz daha açabilir misiniz?

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Bu bankaların kullanmış olduğu bilgi sistemleri var. Siz de bilgi sistemi üzerinden, platformlar üzerinden iş yapıyorsunuz. Burada bankacıların kullandıkları ile FOREX aracı kurumlarının kullandıkları arasında bir benzerlik var mı? Bu benzerlik çerçevesinde aynı kurallara tabi olmalı mıdır?

AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ ULUSLARARASI PİYASALAR MÜDÜRÜ GÖKHAN KARAMEHMET – Yani baktığınızda benzer birçok uygulama, bankacılık tarafındaki uygulama, Bankalar Birliği tarafındaki uygulama bizim tarafta da geçerli. Yani -SPK- en basitinden kayıtlar kriptolu. Şimdi, ilk başta –siz hatırlarsınız- MetaStock’ta, MetaTrader’da karşılıklı 2 tane serverın birisinin düştüğü zaman diğerinin ayağa kalkması gibi, aktif-aktif gibi bir şey problemi vardı. SPK bunlarla ilgili çok yakından... Yani yedeklilik konusu, mesela 2 tane serverınız var, 1 tanesi düştü, diğerinin anında ayağa kalkması gerekiyor. Bununla ilgili bütün kurumları denetlediler. Yani biz tam lisans alma dönemimizdeydik. Bizim sistemimiz farklı bir sistem olduğu için o yapıya sahipti. MetaTrader da sanıyorum çalışarak bunu yaptı yani bir şekilde uyum sağladı.

Bilgi işlem sistemleri açısından geliyor ama bu sektör –ben samimiyetimle söyleyeyim- 10 kaldıraç oranına düştüğümüz takdirde bu yatırımları yapamamaya başlayacak ve uluslararası alanda da rekabet gösteremeyecek bir vaziyete maalesef geleceğiz.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Sizin müşteri profilinize baktığınızda 50 bin teminat ve üzerinde çalışan müşteri yoğunluğunuz yüksek mi?

AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ ULUSLARARASI PİYASALAR MÜDÜRÜ GÖKHAN KARAMEHMET – Bizim müşteriler biraz daha profesyonel. Ben açıkçası şöyle söyleyeyim: İlk başladığımız zaman Yönetim Kurulumuz –yani 2013’ten- “Minimum 5 bin dolar teminatla müşteri kabul edebilirsiniz.” dedi bize ama biz bu rakamı 2015’in başında Yönetim Kurulu onayıyla 1.000 dolara çekti rekabet içerisinde kalmak adına. Bir de daha yaygın bir “MetaTrader” isminde bir platform aldık ikinci platform olarak. Çok yoğun değil ama 10 bin ile 20 bin arasında orada da bir yoğunluk var. Yani açıkçası 50 bine uyum sağlamak bizim açımızdan sıkıntılı çoğu alanda ama mesela baktığım zaman, bizim kurumumuz için 20 bin kabul edilebilir bir rakam. Şey tarafında müşterilerimiz ekseriyetle büyük, 50 bin teminat, 50 bin TL’nin üzerinde teminata sahip müşteriler oldukları için, yoğun gelirimizi ve hacmimizi elde ettiğimiz, bunların yurt dışına kaçmaları yani çıkmaları, bu işlemleri yapmaları için kesin yani bu şekilde, bu şartlarla...

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Kayıtlı ortamda ben şunun çıkabileceğini düşünüyorum... Herhâlde birlik de bu işi daha iyi biliyordur ya da kurumda vardır yani 50 bin teminatın üzerindeki yatırımcıların kullanmış oldukları kaldıraç oranları yüksek midir?

AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ ULUSLARARASI PİYASALAR MÜDÜRÜ GÖKHAN KARAMEHMET – Genelde profesyonel tipte oluyor bu müşteriler ve kurumsal oluyor.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Profesyoneller daha yüksek kaldıraç kullanıyor.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Ortalama 1’e 50 iydirdi; yarısı 1’e 100, 1’e 25 yani ortalaması 1’e 50 iydirdi.

AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ ULUSLARARASI PİYASALAR MÜDÜRÜ GÖKHAN KARAMEHMET – 30 ile 50 arası bizde de büyükler baktığımda. Dönem dönem değişiyor, risk algısı değişebiliyor ama o civarda.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Akif Bey, şu anda Türkiye ortalaması 1’e 22 gibi, tüm Türkiye’deki işlemlerin tüm ortalaması.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Ak Yatırım tamam herhâlde.

AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ ULUSLARARASI PİYASALAR MÜDÜRÜ
GÖKHAN KARAMEHMET – Bir sorunuz yoksa tamamdır Sayın Başkan.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Bu MetaTrader’ı bir firma mı satıyor?

BAŞKAN – Taktı bu, MetaTrader’a taktı bu.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU –
MetaTrader’ı anlatayım ben.

MetaTrader Rus bir yazılımdır, Kazan’lıdır; Tatar’dır kendileri, Türkçe bilirler yani onu merak ediyorsanız. Dünyada 3 binin üzerinde lisanslı firmada kullanılır. En çok kullanılan platformdur, yüzde 80-85 oranında kullanılır. Türkiye’de bir distribütörü vardır, hatta bizim SPK’mız sürekli regülasyon değiştirdiği için en çok çalışan Türkiye bürosudur; sürekli plug-in’ler yazar, sürekli onu uyarlar. Bunu Rusya’dan alan tek firma benim aslında çünkü ben 2007’de almıştım daha önceden yani regülasyon gelmeden önce almıştım, diğer herkes bu distribütörden almıştır. Ben Rusya’yla yazıştım çünkü distribütörü pek kullanmam. Bana sürekli söyledikleri: “Ya, bu Türkiye’deki yazılım ekibi sürekli çalışıyor.” Çünkü ben onlardan alırım direkt Rusya’dan aldığım için. Yani o konuda bir güven sorunuz olmasın.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Yok yok, endişem olduğu için değil, bilmediğimiz için...

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Evet, İngiltere’deki kurumların tamamına yakını bu platformu kullanır.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Yani ben, şu konuda bir kanaat oluştu, bu kanaatin yanlışlığını ortadan kaldırmak isterim: Bizim bundan önceki toplantımızda dilekçeler vardı yani “Mağdur olduk, paramızı kaybettik.” diyenler vardı, bunların iddiaları vardı. Ben hiç FOREX oynamadım, FOREX nedir bilmiyorum. Bilmediğimiz hâlde bu işle...

BAŞKAN – “FOREX oynamak” terimi doğru mu?

AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ ULUSLARARASI PİYASALAR MÜDÜRÜ
GÖKHAN KARAMEHMET – “Borsa oynamak” deniyordu bir dönem.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT
YILMAZ – Yanlış bir terim aslında, “işlem yapmak” denmesi lazım.

BAŞKAN – “FOREX’de işlem yapmak” mı?

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT
YILMAZ – İşlem yapmak.

“Müşteri” tabiri de yanlış, “yatırımcı” denmesi lazım aslında.

BAŞKAN – Akif’çiğim tamam mı?

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Tamam Başkanım.

BAŞKAN – Bir gün Akif hastalandı, gelmedi, o gün toplantıyı yarım saatte bitirdim ben.

MEKSA Yatırım, buyurun.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT
YILMAZ - Şimdi, notlarım var birkaç tane, her şey söylendi zaten.

Bir de internetten kötü bir haber aldım, biraz sonra onu da paylaşıcağım sizinle.

BAŞKAN – Hayırdır?

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Sektörle ilgili. Önce şu şikâyetle ilgili notumu bir söyleyeyim, ondan sonra söyleyeceğim.

Şikâyet oranlarının yüzde 0,4 olduğu söylendi. Aslında bu biraz da şikâyet etmenin gerçekten çok kolay olduğundan kaynaklanıyor. Eğer her şikâyet edenden şikâyet haklı bulunduğunda geri almak kaydıyla cüzi bir teminat alınsa -atıyorum, 50 lira gibi- inanın bu şikâyet oranları yüzde 0,4'ten yüzde 0,0'lı bir şeylere düşer çünkü hiçbir maliyeti olmadığı için adam, her kaybeden “Bir şansımı deneyeyim, belki alırım.” diye şikâyet ediyor. Temel durum bu aslında.

Şimdi, toplantı esnasında, saat 13.05'te Sayın Canikli bir “tweet” atmış ve “SPK'nın FOREX piyasasıyla ilgili düzenlemelerin ne kadar yerinde ve rasyonel olduğu bugün daha net bir şekilde ortaya çıkmıştır.” demiş. Burada aslında iki saattir belki de boşuna konuşuyoruz ama şunu söyleyeyim: 43 tane aracı kurum şu anda kaldıraçlı alım satım işlemleri yapıyor.

BAŞKAN – Ne demiş?

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – “SPK'nın FOREX piyasasıyla ilgili düzenlemelerinin yerinde ve rasyonel olduğu bugün daha net bir şekilde ortaya çıkmıştır.” Saat 13.05'te.

BAŞKAN – Yani?

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Yani bir şey olmuş, ben bilmiyorum ama bir şey olmuş herhâlde, ortaya çıkmış.

BAŞKAN – Biraz önce arkadaşlar gitmişlerdi Canikli'yle görüşeceğiz diye.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Vallahi çok iyi olur, gerçekten çok iyi olur.

BAŞKAN – Durun bakalım, durun, moralinizi bozmayın canım.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Yani, 43 tane aracı kurum yaklaşık 1 milyar TL ödenmiş sermayeyi temsil ediyor.

BAŞKAN – Ya, bir şey dememiş ki, orada kesin alınmış bir karar...

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Bakın, bu çok net, çok ciddi işsizlik kaybına sebep olacak. 1 milyar TL ödenmiş sermayesi olan, kaldıraç, alım-satım işlemi yapan 43 tane aracı kurumun bir çoğunun belki kapanmasına sebep olacak.

BAŞKAN – Süratli bir şekilde raporumuzu tamamlarız, üst komisyona veririz, üst komisyon Meclise sunar, belki bakanımızla, Hükûmetimizle de görüşülür, belki farklı öneriler gündeme gelebilir. Akşamdan sabaha çok şey olabilir, moralinizi bozmayın.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Bu paranın çok büyük kısmı yurt dışına kaçacak herkesin söylediği gibi. Hükûmetin varlık barışı ile vergisiz...

BAŞKAN – Bunları siz bakanlarımıza da iletiyorsunuz değil mi zaman zaman? Oturuyorsunuz, konuşuyorsunuz, bir birliğiniz var.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Vallahi bizim şahsen öyle bir şeyimiz yok ama aracı olursanız çok seve seve yaparız.

BAŞKAN – Yani, burayı da bir aracı kurum gibi düşünelim o zaman yani bu Komisyonu.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Bakana ulaşmak çok kolay değil, biliyorsunuz ama aracı olursanız çok seve seve yaparız çünkü gerçekten aracı kurumlar durumları çok iyi olmaz bundan sonra.

BAŞKAN – Kolay, kolay, bakanlarımızla görüşmek gerçekten kolay. Ben de bu raporu sunarken bazı şeyler söyleyeceğim.

Geçenlerde beyaz etle ilgili üreticiler geldi, çok büyük sorunları var ama bunlardan civciv alıp büyüten kümes sahiplerinin de sorunları var. Bunlar bize 1 tane taleple geldiler. Ben de bakanımız o gün nöbetçiydi, görüntüldüm kendilerini. Onlar sadece 1 şey istediler, inanın bakanımız o gün onlara 50 şey verdi “Şu da olsun, şu da bizden, şöyle, böyle.” dedi, o kadar memnun ayrıldılar ki. Biz de bunu ileteceğiz, biz de burada bir aracı kuruluşuz, öyle düşünün, bizim de görevimiz bunları iletmek, en sağlıklı kararı almayı sağlamak.

Buyurun.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Evet, aslında çok da fazla bir şey kalmadı söyleyecek, bunları söylemek istiyorum.

Bir de “MetaTrader”la ilgili çok soru sordu Akif Bey. Bizim kurum olarak yüzde 100 olan başka bir yazılımımız daha var, onu da sunuyoruz müşterilere. İşlem hacmi çok fazla olmuyor orada çünkü herkes “MetaTrader”a alışık aslında. Yüzde 100 Türk olan ve yatırım yapan bu tip şirketler de var. Bizim, lisans parası verip satın alıp kendi ismimizi koyduğumuz, “MetaTrader”ın yaptığı her şeyi yapan -daha fazlasını bile yapan aslında- yüzde 100 yerli işlem platformumuz var.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Müşteri kendisi mi tercih ediyor bunlardan hangisini kullanacağını.

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Ama o kadar net, o kadar bilinen program ki yüzde 80, yüzde 95’in üzerindedir belki, dünyada gelende “MetaTrader” tercih ediliyor.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Sizin eğitim faaliyetiniz...

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Biz de herkes gibi aslında SPK’nın şart koştuğu eğitimleri veriyoruz, İnternet üzerinden “Webinar”lar yapıyoruz yatırımcılarımızı eğitmek için.

Bu kadar.

BAŞKAN – İKON Menkul Değerler...

MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ. TÜREV PİYASALAR MÜDÜRÜ MERT YILMAZ – Onlar burada değil.

BAŞKAN – Şimdi, o zaman kurumlara da söz vereceğiz, kurum temsilcileri de var burada, resmî kurum temsilcilerimiz var.

Aracı kurumların sunduğu hizmetlerin büyük çoğunluğu elektronik işlem platformları üzerinden gerçekleştiği için yatırımcılar için güvensizlik ortamının ortadan kaldırılması çerçevesinde bu platform hakkında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna söz vereceğiz.

Kim var?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BİLİŞİM UZMANI LÜTFİ GÜVENER – Sayın Başkanım, aracı kurumların kullanmış oldukları platformalar hakkında şu an için detaylı bilgi sahibi değiliz, özel olarak onlara bir inceleme yapmadık ancak kurumumuz bünyesinde elektronik sistemlere dışarıdan müdahalelere, siber olaylara karşı oluşturulmuş ve bu konuda ulusal siber olaylara karşı müdahale koordinasyonunu sağlayan USOM birimimiz bulunuyor. Bu USOM birimimizin de irtibatlı olduğu, Türkiye’de belirli kritik altyapıların ve sektörlerin de kendi oluşturmuş oldukları siber olaylara müdahale ekipleri yer alıyor. Finans sektörü de bu kritik altyapılardan biri olarak belirlenmiş ve finans sektörünün de bir sektörel “SOME”leri var. Bu, muhtemelen BDDK bünyesinde olması gerekir,

o konuda siber güvenlikle ilgili çalışan arkadaşlarımız daha fazla detaylı bilgiye sahip. Bu sektörel siber olaylara müdahale ekipleri kurumumuzda bulunan Ulusal Siber Olaylara Müdahale ekipleriyle beraber çeşitli güvenlik açıkları testleri yaparak sistemlerin altyapılarını inceliyorlar ama özel olarak FOREX şirketlerinin altyapılarıyla ilgili bir çalışma şu anda yapıldı mı o konuda bilgi sahibi değilim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sorusu olan var mı arkadaşlar?

Moralinizi bozmayın, üzülmeyin.

GCM MENKUL KIYMETLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ ALPER NERGİZ – Kaldıracın 10'a düşürülmesi... Yani, aracı kurumlarla size gelmeden önce de biz pazartesi günü özellikle FX kurumları toplantı yaptılar, herkes şu konuda hemfikir: Eğer dövizde bir spekülasyon olduğu, vesaire, atak olduğu ve bunda diğer sektörlerde olduğu gibi burada da olabileceği yönünde bilgi varsa –ki ola da bilir, bu konuda sayın bakanımızın elinde bilgi olabilir- acaba bu 10 kaldırıp sadece döviz enstrümanlarında olabilir miydi? Yani, biz bu konuda da makul bir süreye kadar da evet, olabilir, bu bizim işleyiş mekanizmalarında da aracı kurumları yani bugünkü geline noktada çok sıkıntı olmazdı hatta 50 bin TL, belki döviz için bile böyle bir durum varsa olabilir. Ne zaman ki Merkez Bankasından veya diğer yetkili kurumlardan evet, bu spekülasyon artık azaldı veya piyasanın daha stabil hâle geldiğinde tekrar SPK'nın yetkisinde kaldırıp oranlarını indirip çıkarmak değiştirilebilirdi. Buradaki esas sıkıntı bu kaldırıcının tüm enstrümanlarda olması. Zaten bu kadar konuştuğumuz şey şurada gözüküyor: Aslında burada, altyapıda, regülasyonda hiçbir şeyde sorun yok. Belki tek belirlenmesi gereken kaldırıp oranı ve son bu alınan kararda da dikkat edin en çok tartışılan konu acaba Türkiye'ye uygun kaldırıp oranı nedir? Bu 10 mudur, 25 midir, 50 midir? Buna belki karar vermek lazım. O kadar detaylı anlatıyorlar ki sistemlere ilişkin, yatırımcının korunmasına ilişkin dünyada eşi benzeri yok, görüyoruz anlatılanlarda. Birliğin, ayrıyeten, bizi denetlemeleri var SPK'nın dışında. Dolayısıyla, biz onu da söyledik, orada da. Bu da tabii deneye deneye... Biz de bir anda acaba 100 alındı, Sermaye Piyasası Kurulu da bunu ilk 100 belirlerken dünya ortalamasına baktı, uluslararası ortalamaya baktı, Türkiye'de de 1'e 500 de vardı, 1'e 300 de vardı, 1'e 50 de vardı. Bu çerçevede 1'e 100 -ki onu da hepsinde şey yapmadı- daha sonra bunu yatırımcılardan gelen şikâyetler, diğer kurumlardaki işleyişe bakarak değiştirdi ve indirdi, bunu kademeli yaptı. Bugün geline noktada tüm enstrümanlarda tek oran inince bu kurumların kendi maliyetleri açısından da bunu kaldıramaz boyutta şu aşamada gözüküyor. Çünkü, demin verdik, konuştuk, 50 bin üstündeki yatırımcı sayısını. O yüzden, acaba belki sadece dolar-TL dışındaki enstrümanlar için bu değerlendirilebilir mi dendi. Hatta, sektörün kendisi şu aşamada 20 bin TL'ye kadar 25 var, 20 bin TL'nin üstünde 50 ve 100 devam ediyordu eski tebliğe göre. Bu 50 ve 100 çoksa bunu da 25'e yani dünyada işte, küresel piyasalara bakıyoruz, Japonya diyoruz, faizler sıfır, burada 25'se 50 olan da var, 100 var. Avrupa Birliği ortalaması 100 ile 200 arasında değişebiliyor, Amerika'da 50 olabiliyor. Biz de acaba finansal okuryazarlığımıza, tasarruf oranımıza göre bir şey belirleyebilir miyiz? Belki bu komisyon hem yatırımcıları hem bizleri dinledi, buradan bir şey çıkar, en sağlıklı karar çıkar. Hatta, bunu kademeli de -yani öneriler sunarsanız biz size çok çok öneri de sunarız- ilk giren 10 olsun, üç ay 10'la çalışsın, üç ay sonra kendi talebiyle bunu artırabilsin. Çünkü, şu da olabiliyor, ben şunu da kabul etmiyorum: Efendim, ufak yatırımcı... Hayır, biz büyük yatırımcıda da zaman zaman sorunla karşılaşabiliyoruz. Yani, 100 bin dolar yatırması... “Hayır, bu müşteri çok iyi biliyor, geliyor.” Şu şeylerle de karşılaşabiliyoruz: Büyük yatırıyor, “Ben yine de bunun bu şekilde olduğunu tam anlayamamıştım, tam bilememiştim, dolayısıyla burada paramı kaybedebiliyorum.” diyen yatırımcılarla da karşılaşılıyor. İşte bu yüzden deneme hesabı, birtakım şeyler getirildi. Demin saydık ama belki ilk giren, ilk yapan için hani bu kaldırıp oranlarında belli bir süre, belli bir dönem ona da belki kurumlar evet diyebilirler, belki bu hani deneme süresinden sonra bir ay olur, iki ay olur, en azından yatırımcı “Girdim, ben tam anlayamamıştım, bire 100'le de aldım...” İşte dolar/TL'de bire 100

de yapabiliyordunuz d ne kadar veya Euro/dolarda yapabiliyordunuz vesaireydi, en çok hacim gören enstrümanlarda müsaade ediyordu SPK, onları da hepsini bire 10 indirdi, bu da belki kademeli geçişle olabilirdi yani kimse artık “Ben  grenmedim.” diyemez.

Bir de son bir şey  ıkarıttı onu da efendim, belki sunmadık, onu da söyleyeyim. Bizim s zle melerimiz dışında risk bildirim formu vardı, bunun dışında sermaye piyasasının son şeyi müşteri beyanı alıyoruz, bu beyanda açık ve net bu piyasanın riskli olduğunu, son    çeyrek kaldıraç oranları burada zarar edebileceğine ilişkin her türlü şey yer alıyor çünkü bazen şöyle şeyler oluyordu: “Ben bunu hani göremedim.” Sözleşmenin içinde de yatırımcı okuyabilirli ini okuyamadı ını da söyleyebiliyordu, yatırımcılarımız da kendine göre mutlaka tabii ki haklı oldukları şeyler de vardır ama  una emin olun haklı olabileceklerini d   nd  m  z iç denetim birimlerimiz tarafından hazırlanan raporlarda yatırımcı haklıysa aracı kurum zaten onu karşılıyor, hiç ne birliğe gitmesine gerek kalıyor ne bir yere gitmesine gerek kalıyor. Bazen bizlere sormadan da oralara şikâyet ediyorlar, bize gelenleri biz de çözüyoruz ama kurum da gerekli önlemlerini tüm mevzuata uygun şekilde yaptığını d   n yorsa bu konuda diyor, hani uyuşmazlıkların bazıları çözülemez diyorsanız burada emin olun kurumun da evet, benim bu mevzuat çerçevesinde bir sorunun olmadığı bir şeyde yatırımcı tabii ki şikâyet edebilir, siz de kendinizi savunursunuz. Bunu o zaman tarafsız bir merci -bu Sermaye Piyasası Kurulu olur, birlik olur- incelesin, kararını versin hatta onun kararına inanmıyorsa mahkeme yolu da açık, oraya da gidebiliyor yani buradaki kurulların kararını be enmezse oraya da gidiliyor yani birçok yolla bunu deneyebilir, mahkemede de eğer kazanırsa, burada da kurum bunu yasal olarak bildirecek.

YASAMA UZMANI AK F CELAL KOCAOĞLU – Alper Bey, bu sizin yatırımcıyla kendi aranızda   z mledi iniz anlaşmazlıklar veya uyuşmazlıklar diyelim, bunların da bir bildirimi var mı yoksa sadece sizin aranızda mı kalıyor, dosya kapanıyor mu?

GCM MENKUL KIYMETLER A  GENEL MÜDÜRÜ ALPER NERG Z – Yok,  imdi bunlar için zaten sizin bunu yapabilmeniz için bir iç denetim raporunu yapmanız lazım yani müfettişler incelerler ve hazine biriminiz i te atıyorum teknik bir nedenden olabilir, başka bir nedenden olabilir, eğer burada kurum... Yani şöyle şeylerle kar ıla abiliyoruz: Mesela yirmi dört saat kesintisiz hizmet veriyorsunuz. Demin arkadaşımız aktardı, aktif aktif bir yapı var, bu yapı yaklaşık    dakika, iki buçuk dakika içinde hemen bir sisteminiz kesilse yurt dışında, yurt içinde tutmanız zorunlu, tek taraflı da tutamıyorsunuz, Allah muhafaza deprem oldu, bir şey oldu, bunları siz farklı yerlerde de tutmak zorundasınız sistemde. Burada direkt bu   b r “server”dan devam ediyor yani yatırımcı hiçbir zaman kesintiye u ramıyor. Borsa siz de bazen izlemi sinizdir, şu anda olmuyor, teknoloji gerçekten ileri noktaya geldi ama bir saat kesinti oldu, iki saat, bizde inanın on dakika bir kesinti olsa müşteri, o an denemi se satış veya alı  çünkü olabilir kuruma mahsus kesinti vardır, m  terimiz der ki: “Ben euro/dolar paritesinde  u fiyattan satacaktım, diğer platformlara baktım, aracı kurumlar açıktı, sizin fiyat sa layıcınız, likidite sa layıcınızdan dolayı zayıf fiyat geldi vesaire, orada bir kesinti oldu, ben bunu satacaktım.” Aracı kurumlar bunu, bu talebi kar ılıyorlar, çoğu kurum da evet diyor ki siz burada... Ama şöyle değil, şöyle de oluyor, bu arada bir on dakika gitmiş, “Ya, onu satıp alabilirdim.” şeklindeki talep tabii ki gelirse gerçek, reel anlamda çünkü her tu a bası ı kaydediliyor, dolayısıyla gerçek anlamda o müşteri, o saatte, o dakikada satış yapmayı talep etmi se sistem bunu kabul etmemi se biz bunun bilgi işlem departmanından raporu alıyoruz, var mı? Var, peki, bunu kar ılıyoruz. Bazen   le oluyor ki o süreden sonra piyasa yükseliyor veya müşterinin lehine gelişen bir şey olursa da zaten müşterinin   le bir talebi de olu amayabiliyor ama dünyada 7/24 kesintisiz, arkalarında borsa olmadan biz bu kurumların hepsi tek başına bunları tek tek veriyorlar ve yaklaşık dünyanın en büyük firmalarından bu Merrill Lynch olsun, Citibank olsun bir fiyat alıyorsunuz bu fiyatın ortalamasına   t ne enstrümana göre, likiditesine göre çok düşük bir “spread” koyup bunu yatırımcıya sunuyorsunuz. Bugün dolar/TL belki döviz bürosunda 50 “pip” olabilir, bankaya gittiniz 40 “pip” olabilir, bizde 3 “pip”le, 5 “pip”le hani

avantajları alıp satabiliyor yatırımcı. Alıp eve götürme gibi bir durumunuz yok yani bunu saklayacaksınız ve çünkü fiziki bir işlem değil. Siz fiyat farkı arasındaki kârı veya zararı, düşüş veya inişten para kazanmaya çalışan bir yatırımcısınız. Hani kendi içinde avantajları var, dezavantajı var ama en nokta geliyor, kilitleniyor bu kaldıraçta hani gördüğümüz kadarıyla tecrübelerimizle umarım yani hem bizleri dinlediniz hem yatırımcıları dinlediniz hem resmî kurumları dinlediniz, sizlerin de raporuyla piyasa için en optimal, Türkiye için iyi şartlarda bir rakam çıkar diye düşünüyorum. Bu hem kurumlarımızı hem diğer sektörü sevindirir ama bunun da ivediliği şu açıdan olması lazım. 300, 500, 200 çok seviyede personel kullanıyoruz. Eğer bu yani takdir edersiniz ki iki ay üç ay konusunda yani bu böyle devam edecek veya devam etmeyecek bugün arkadaşlarımızın beklentisi, Sayın Bakanla görüşme vardı, bu karar 50 bin TL artı bire 10 kaldıraç olduktan sonra kamuoyunda da acaba bu hani hızlı mı alındı, sadece dövizle alınabilir miydi şeklinde birtakım değerlendirmeler oldu, bunda aracı kuruluşlarımızın da değerlendirmesi oldu, bizler de toplandık acaba böyle olur mu diye. Bugünkü toplantı o açıdan önemliydi, arkadaşlar o toplantı sonucunda demin bir mesaj gelmiş diye belirttiler. Yani aynı yapıda devam edeceğimiz mi şeklinde değerlendirildi anladığım kadarıyla ama ben yine de bizim umudumuzu yani Türkiye'ye daha uygun hani yatırımcılarımızın da burada kalması mesela 25 koyduk adam 50, 100 yapmak istiyorsa buyursun gitsin ama bu zaman vekil olarak sizlere de geldiği zaman sen bu riski kendin almak istiyorsun ama şu 10 kaldıraçla şunu bize de, size de diyebilir. “Benim burada istediğim şey yoktu, ben o yüzden yurt dışına gittim, şimdi de paramı kazandım veya kaybettim, alamıyorum, bunun şeyi belki sizsiniz veya işte efendim SPK veya kurumlar.” Kurumların bir şeyi yok, biz belirleyici değiliz, dolayısıyla orta yolda olduğu zaman hâlâ 100, 200, 300 kaldıraç kullanmak istiyorsa evet bunu yapabileceği ülkeler de var, yerler de var, oraya da buyur gidebilir diye düşünüyorum.

Son bir şey, belki Takasbank sistemini de söyleyeyim. Takasbankta bizim yatırımcıların tüm teminatları belki bu sistemin en önemli şeylerinden birisi Takasbankta tutulur. Yani hiç kimsenin parası aracı kurumun şirketinde durmaz. Resmî biliyorsunuz hem SPK'nın hem diğer borsanın temsilcilerinin olduğu bir kurumdur, bir anlamda yarı resmî, devlet kurumu gibidir, teminatlarımız da Takasbankta tutuluyor. Bu yabancılar için de çok bize sordukları cezbedici bir şey çünkü sistemin işleyişi gereği kurumlar zaman zaman “hedge” ettikleri zaman müşterinin parasını da “hedge” ettiği kuruma gönderebilmektedir ama burada böyle Türkiye'de böyle bir sistem mevcut değildir. Eğer “hedge” yapıyorsa bir kurum kendi işini riske ediyorsa kurum kendi sermayesini yurt dışında kullanmak zorundadır bu da yatırımcı açısından büyük avantaj çünkü yatırımını online olarak Takasbanktan teminatının orada durup durmadığını görebilir. Bu da dünyada pek eşi benzeri olmayan bir uygulamadır, hani Takasbankla ilgili demin sormuştunuz, bunu da belirtiyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet.

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ TEVFİK METİN AYIŞIK – Sayın Başkan, bir müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Buyurun.

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ TEVFİK METİN AYIŞIK – Şimdi, bize hakikaten burada değerli meslektaşlarımız bütün teknik detayları da anlattılar ama burada ben aslında yani işin özetinde de şunu söylemek istiyorum. Biz herhâlde bir sonraki Komisyon toplantısında burada olmayacağız diye düşünüyorum. Neden? Yani çağırırsanız her zaman tabii ki emriniz üzere biz hemen geliriz ama bütün bu yatırımcılar zaten burada niye varız? FOREX mağdurları için varız. FOREX mağdurlarının muhatapları artık işte Güney Kıbrıs'tır, İsrail'dir, bu ülkelerin... Paralarımız da buradan dışarı gidecek ve şikâyet edecekleri hiçbir kurum olmayacak, biz de muhatap olmayacağız bu açıdan baktığınızda. 200 tane, 180 tane FOREX şikâyeti var, bunun 30'u zaten tamamlanmış,

bunun katları şeklinde şikâyet yağacaktır ve muhatap da yok. Benim en çok üzüntüm, birincisi, Türk yatırımcısı burada kollanmadı yani Türk yatırımcısı aslında bu tebliğle daha zor duruma düştü. Ben onu ifade etmek istiyorum. Bunun mutlaka düzeltilmesi lazım. Yani, sadece biz yatırım kuruluşları olarak buradan ne çektik, ne yatırım yaptık, bunlar zaten çok büyük sıkıntımız ama yatırımcılardır bizim işimizin özü, yatırımcılar korunmuyor. Yani, bu tebliğin en büyük şeyi, geliştirilmesi gereken tarafı budur. Profesyonel yatırımcı da zaten göz ardı edilmiştir.

İkincisi, yine, ben, affınıza sığınarak söylemek istiyorum, herhâlde bir sonraki komisyonda da biz FOREX mağdurları olarak başvuracağız, bana öyle geliyor çünkü kurumların çok büyük bir mağduriyeti olacak, insanların ve çalışanlarımızın çok büyük mağduriyeti olacak diye görüyorum.

Teşekkür ederim.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Sayın Başkanım, ben de bir şey eklemek istiyorum.

Şu an Türkiye’deki regresyon 25 milyon TL, minimum öz sermaye, İngiltere’de 120 bin pound, yaklaşık 500 bin TL, bu kurumların yarısı 500 bin TL’ye İngiltere’ye gidecektir.

BAŞKAN – Siz demek ki kendinizi çok anlatamadınız şimdiye kadar.

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Evet, aynen öyle.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Başkanım bir şey ekleyeyim mi?

BAŞKAN – Belki de bu kadar detaylı hiç anlatmamıştınız, vardır bunda bir hayır, biz de bunları iletceğiz tabii ki ilgilere yerlere.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Yani, ellide 1 fiyata gideceğiz çünkü daha ucuz orası.

GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN TOPAÇ – Başkanım, şöyle söyleyeyim: Şimdi, olay Türkiye’den dışarı giderse, örnek olarak, yine biz bir mağduruz Gedik Yatırım olarak. Şöyle: Örneğin, biz bütün müşterilerimizin belli bir pozisyonlarını yurt dışındaki kurumlarda... Çünkü yatırımcıların para güvenilirliği açısından iyi kurumlara gönderelim istiyoruz ve hatta yurt dışında yapılanmış en iyi kurumlardan 3 tanesini seçtik bu son olaylardan önce. Mesela 2005’te İsviçre frangında olmuştı, 3 kuruma gönderdik yurt dışında. Bunlar iyi seçilmiş, güzel kurumlar. Size söyleyeyim: 1 tanesi battı, şu anda Londra şeyinde tasfiyede; 2’ncisi de çok zor durumda, Amerika’da şimdi regülatörler tarafından işlemleri durduruldu. Türkiye’deki kurumlar bunlardan çok daha iyiydi. Şimdi, bizim doğru seçemediğimiz kuruma bizim yatırımcılarımız gidecek ve burada büyük mağduriyet olacak. Bizim orada kalan paramız 1 milyon dolar. Şimdi, mesela Londra’dan o şirketin tasfiyesini bekliyoruz ki bunu yatırımcılar nasıl belirleyecek? Garip garip şirketlere, yerlere gidecek, hiçbir güvenceleri olmayacak. Yani, bunları da iletirseniz seviniriz. Yani, çok güzel bir düzenleme vardı, inşallah yeniden düzenlenir, şartlara göre uygulanır, Türkiye için güzel bir piyasa ve İstanbul Finans Merkezi için tekrar canlandırılır.

Ben teşekkür ederim kurumum ve sektör adına.

BAŞKAN – Tamam.

Şimdi, herkes geliyor “FETÖ mağduruyum ben.” diyor. “Nasıl FETÖ mağdurusun?” diyorsun, “İşte, ben kurumdan atıldım, onların okuluna gitmiştim, sendikaya üyeydim.” falan diyorlar. Bir böyle FETÖ mağduriyeti var, bir de FETÖ örgütüne mensup olmuş da adamı kurşunlamış, öldürmüş, bir de böyle bir mağduriyet var. Hangisi mağdur en çok? Yani, kavramlar karıştı birbirine. Şimdi “FOREX mağduruyum.” diye gelen, para yatıran kişiler var, bakıyorum, siz de mağdursunuz, sizin de

sıkıntılarınız var. Ama siz bunları rahatlıkla Hükûmete, bakanlara anlatabilmelisiniz, anlatabilirdiniz, bundan sonra da anlatabilmelisiniz, anlatın da, biz de iletacağız. Burada da ciddi bir problem var, ben de bilmiyordum. Yani, bu görev bana verildi bir ay önce, ben bilmiyordum, ilk defa duydum. Üniversite mezunuyum, belediye başkanlığı yaptım, vekillik yapıyorum, iki dönemdir, duymadım yani görüyordum ama hiç tıklamıyordum, ayrıntısına girmiyordum, şimdi birçok şey öğrendik işte sizin sayenizde. Daha toplantılar yapılacak ama dediğim gibi bu ay raporu netleştireceğiz, vereceğiz. Ondan sonra, mağdurlar için düzenleme olabileceği gibi sizin için de düzenlemeler olabilir, olmalıdır da. Sizi ben dinledikten sonra zaten Başkanımıza anlatacağım bunları.

Bu paranın dışarı çıkmaması da çok önemli. Siz bana geçen anlatmıştınız -dediğiniz gibi- dışarıda adam şu telefonla yapıyor bunu, bununla yapıyor, karşı taraf yok, öyle bir şey yok. Kontör çeteleri yurt dışından arıyorlar, Bulgaristan'dan -daha düne kadar yurt içinden arıyorlardı, şimdi dışarıdan arıyorlar- kim bulabiliyor, kim bulabildi, kim ulaşabili? İşte, sosyal medyada hakaret ediliyor, arıyoruz, savcılığa gidiyoruz, sayfası çalınmış, kime ulaşılabilir? Faili meçhule gidiyor hepsi. Siz yine burada muhatapsınız en azından. Dediğiniz gibi, İsrail'e, Kıbrıs'a ya da başka yere gittiği zaman -zaten gidecek- kimse sesini bile çıkartamayacak, hatta konuşmayacaklar bile. Yani, birçoğu ar ediyor, utanıyor, anlatmıyor da bazı şeylerini ama şimdi ne güzel gelip burada anlatabiliyor, konuşabiliyor, saatlerce burada dinledik onları biz, neyse.

Şimdi, 2 tane resmî kurumumuz var bizim, son olarak onlara söz vereceğiz.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Sayın Vekilim, bir şey ekleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Müdürüm.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Çok önemli bir konu olduğu için söylüyorum. Kırk beş günümüz var, kırk beş gün sonra pozisyonlar kapanınca paranın yaridan fazlası gitmiş olacak.

BAŞKAN – Kırk beş gün neden?

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Son tebliğ gereği kırk beş gün sonra bütün pozisyonlar kapanmak zorunda. Herkes şu an kırk beş günü bekliyor parayı göndermek için İngiltere'ye, en azından pozisyonu olmayanlar gönderdi, kırk beş gün içinde bu işi çözemezsek kırk beş gün sonra çözmenin bir anlamı da kalmayacak zaten.

BAŞKAN – Anladım.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – 22 milyar dolar şu an açık pozisyon var Takasbankta.

BAŞKAN – Çözecek bir şey kalmayacak yani o zaman da.

İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ KIVANÇ MEMİŞOĞLU – Evet.

BAŞKAN – Şimdi, bilindiği üzere, aracı kurumların portföy aracılığı veya işlem aracılığı faaliyetleri kapsamında tezgâhüstü türev işlemlerde kullandıkları elektronik işlem platformlarına ilişkin yükümlülüklerine uygun davranıp davranmadıkları, bankaların bilgi sistemleri ve bankacılık süreçlerinin denetimine ilişkin düzenlemeleri uyarınca da yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşlarınca yılda en az 2 defa denetlenmek durumdadır. Bu hâlde, bankaların bilgi sistemleri ve bankacılık süreçleri açısından aracı kurumların kullandıkları platformlar üzerinde değerlendirme yapmak üzere sözü BDDK'ya vereceğiz ama lütfen kısa olsun değerli arkadaşlar, daha sonra da Gümrük ve Ticaret Bakanlığına son olarak söz vereceğiz. Toplantıyı sonlandıracağız çünkü Genel Kurul çalışmaları başladı, oraya geçmem gerekiyor.

Buyurun.

BDDK BAKANLIK MÜŞAVİRİ AHMET AKINCI - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, bildiğiniz üzere, aracı kurumların düzenlenmesi, denetimi SPK Kanunu'na tabi. Dolayısıyla, ilgili düzenleme, denetim otoritesi SPK. BDDK'nın düzenlemek ve denetlemekle yükümlü olduğu sektörler belli: Bankacılık sektörü, onun dışında elektronik para, ödeme kuruluşları ve finansal kiralama, faktoring ve tüketici finansman şirketleri. Yani, bizim gözetim, denetim yapabileceğimiz kuruluşlar belli. Dolayısıyla, benim belirteceğim bu kadar.

BAŞKAN – Evet...

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, yatırımcılara sunulan hizmetlerin elektronik platformlar üzerinden yürütülmesi ve tanıtım, pazarlama yöntemleri dikkate alındığında e-ticaret ve tüketici hakları yönünden değerlendirme yapmak üzere sözü size veriyoruz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI PERAKENDE VE ELEKTRONİK TİCARET DAİRESİ
BAŞKANI SONER KAYA - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben daha önceki toplantılarda bilgi verilmediği için öncelikle elektronik ticaret mevzuatı hakkında kısa bir bilgi vermek istiyorum, sonrasında da FOREX piyasasındaki aracı kurumların bu mevzuat karşısındaki durumlarını kısaca değerlendirmek istiyorum izninizle.

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, Mayıs 2015 tarihinde yürürlüğe girdi ve bu kanunda temel olarak ticari iletişim ve elektronik ticaret platformlarında yer verilmesi gereken bilgilere ilişkin düzenlemeler yapıldı. Ticari iletişim konusunda daha sonra uygulamayı göstermek adına bir yönetmelik yürürlüğe girdi, bu da Temmuz 2015'te yürürlüğe girdi ve ticari iletişimin şekli belirlendi, ticari iletişimin nasıl yapılabileceğine ilişkin hususlara yer verildi bu yönetmelikte. Daha sonra da Ağustos 2015'te hizmet sağlayıcılar ve aracı hizmet sağlayıcılar hakkında yönetmelik yürürlüğe konularak elektronik ticaret faaliyetinde bulunan gerçek veya tüzel kişilerin elektronik ticaret platformlarında yer vermesi gereken bilgiler ayrıntılandırıldı. Bu kapsamda değerlendirdiğimizde, FOREX piyasasındaki aracı kurumların yapmış oldukları işlemlerin elektronik ticaret faaliyeti olup olmadığı veya bu araçların hangi faaliyetlerinin elektronik ticaret olarak değerlendirilmesi gerektiği konusunda aslında bakarsanız kanunumuzdaki tanıma bakmamız gerekiyor. Kanunumuz çok genel bir tanıma yer vermiş ve demiş ki: "Fiziki olarak karşı karşıya gelmeksiz elektronik ortamda gerçekleştirilen çevrim içi iktisadi ve ticari her türlü faaliyet, elektronik ticaret faaliyettir." Dolayısıyla, bu kapsamda değerlendirdiğimizde, aracı kurumların elektronik ticaret platformu oluşturmak suretiyle... Bu platform ne olabilir? İnternet sitesi olabilir veya bir mobil uygulama olabilir, bu yollarla yapmış olduğu iktisadi her türlü faaliyet, elektronik ticaret faaliyeti olarak değerlendirilecektir. Dolayısıyla Elektronik Ticaret Kanunu'na tabi olacak ve Elektronik Ticaret Kanunu'nda öngörülen yükümlülükleri yerine getirmesi, aynı zamanda ikincil düzenlemelerdeki yükümlülükleri yerine getirmesi gerekecektir. Zaten hem uluslararası tanımlara baktığımızda da finans ve yatırım işlemlerinin tamamı elektronik ortamda gerçekleştirilen, bir ağ üzerinden gerçekleştirilen tüm işlemlerin elektronik ticaret tanımına girdiği konusunda tereddüt yok, bunu söyleyebilirim.

Ticari iletişim konusunda aracı kurumlar olarak eğer şunu yapıyorsanız: Müşterilerinize veya üçüncü kişilere reklam tanıtım amaçlı iletiler gönderiyorsanız... Bu iletiler ne olabilir? Elektronik posta yoluyla ileti gönderiyorsunuz veya kısa mesaj yoluyla ileti gönderiyorsunuz veya sesli arama yoluyla ileti gönderiyorsanız eğer, bunlar için mutlaka öncesinden bir iletişim onayı almanız gerekiyor. Bu onay alınmadan yapılacak ticari iletişim, idari yaptırıma tabi. Şu anda onay alınıp alınmadığı hususunda da incelemeler yapılıyor ve şu anda ticari elektronik ileti şikâyet sistemi üzerinden aracı kurumlarla ilgili 122 tane şikâyet var, bu şikâyetler de incelenecek -ve hatta bugün itibarıyla bir ceza da kesilmiş, az önce bilgisi geldi- bu hususlarda dikkatli olunmasında fayda olduğu kanaatindeyim.

Diğer husus da yine diğer yönetmeliğimizle ilgili olarak, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcılar hakkındaki yönetmelikte birtakım bilgileri elektronik ticaret platformunda yer vermeniz gerekiyor. Bunlar da tabii, yönetmeliğimizde ayrıntılı olarak düzenlenmiş, çok sıkıntıya sokacak hususlar değildir. Ne gibi bilgilerdir bunlar? İşte kayıtlı elektronik posta adresi, ticaret ünvanlı, MERSIS numarası gibi bilgilere elektronik ticaret ortamında yer verdiğiniz takdirde bu yükümlülükleri yerine getirmiş olacaksınız. Şu anda bu konuda cezai bir işlem uygulamadık, herhangi bir inceleme de yapılmadı bu hususta. Bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi gerektiğini değerlendiriyoruz biz Gümrük ve Ticaret Bakanlığı olarak.

Ticari iletişim yönetmeliğimizde ama bir istisna getirildi, Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi olarak faaliyet gösteren aracı kurumların, müşterilerini bilgilendirmek amacıyla göndermiş olduğu iletiler onay kapsamında değil. Yani onay alınmadan da bu şekilde iletişim yapılabilir ama bilgilendirme dışında, tanıtım veya reklam amacıyla bir ileti gönderiliyorsa veya şu olabilir: Doğum günü kutlaması için bir ileti gönderiyorsanız bunlar ticari iletidir ve cezayı gerektiren iletilerdir. Şu açıdan ve şu aşamada öyle görünüyor, şu anda bu konularda mutlaka onay alınması gerekmektedir.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkürler, sağ olun.

Değerli katılımcılar, bugünkü toplantımızda FOREX işlemleri konusunda aracı kurumları ve faaliyetlerini değerlendirdik ve kurumların bu konuda bilgi birikimleri ile bize önerilerini aramaya çalıştık.

Şimdi, sonuç itibarıyla elektronik işlem platformlarının güvenliği konusunda Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, bunların bankaların bilgi sistemleri ve bankacılık süreçleri açısından değerlendirilmesi konusunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, yine bunların e-ticaret ve tüketici mevzuatı çerçevesinde değerlendirilmesi hakkında ise Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından gerekli katkı sağlanmak kaydıyla ve SPK tarafından inceleme ve denetimler yapılarak hazırlanan raporun ve ayrıca reklam, tanıtım faaliyetlerinin ilgili mevzuata uygunluğu açısından değerlendirilmesi sonucunda hazırlanacak raporun da Komisyonumuza sunulmasını bekliyoruz. Ondan sonra da biz de inşallah raporumuzu tamamlayıp kayda giren tüm konuşmaları da değerlendirmek suretiyle üst komisyona bunu sunacağız.

Başka konuşulacak konu yok. Soru sormak isteyen, görüş belirtmek isteyen var mı son olarak?

Genel Kurul çalışmaları başladı, ben oraya geçeceğim. İnşallah bize daha sonra da farklı şekilde ulaşabilirsiniz, iletebilirsiniz sorunlarınızı.

Buyurun.

GCM MENKUL KIYMETLER AŞ GENEL MÜDÜRÜ ALPER NERGİZ – Bu FOREX piyasaları ve sermaye piyasaları aslında uzmanlık gerektiren bir dal olduğu için bu mahkeme aşamasında, bilirkişi aşamasında zaman zaman sıkıntılar yaşandığı görüldüğünden, bu tür bir anlamda profesyonel diyeceğimiz sermaye piyasalarında ihtisas mahkemelerinin oluşması gerekiyor. Şu aşamada yatırımcı, herhangi bir şikâyeti varsa yeni mevzuat gereği Aracı Kuruluşları Birliğine gidiyor. Orada verilen karardan eğer yatırımcı tatmin olmazsa SPK'ya gidiyor, orada da verilen karardan tatmin olmazsa mahkemeye gidebiliyor. Dolayısıyla bu mahkemeler de ihtisas mahkemesi çerçevesinde olursa verilen kararların hem yatırımcılar açısından hem de aracı kurumlar açısından daha sağlıklı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Hepinize sağlıklı, huzurlu günler diliyorum. Geldiđiniz için, katıldığınız için teşekkür ediyorum, yolunuz açık olsun, sağ olun.

Kapanma Saati: 14.46

